

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής

Πτυχιακή εργασία

**«Η ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΤΡΑΠΕΖΩΝ»**

Φοιτητές: Χρυσάνθη Βισκαδούρου

Πάυλος Ζέρβας

Επιβλέπων καθηγητής
κος Γ. Λυμπέρης

Μεσολόγγι [Μάρτιος 2018]

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Χρυσάνθη Βισκαδούρου , Παύλος Ζέρβας[2018]

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Μέσα από την εργασία αυτή θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τους επιβλέποντες καθηγητές μας κ. Παναγιώτη Ανδριακόπουλο και κ. Λυμπέρη Γεώργιο για την εποπτεία και υποστήριξή τους στο σχεδιασμό και υλοποίησή της πτυχιακής μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πτυχιακή μας εργασία ασχολείται με την κεφαλαιακή επάρκεια των ελληνικών τραπεζών. Τόσο το ελληνικό όσο και το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα αντιμετώπισαν τη σημαντικότερη οικονομική κρίση. Μία κρίση που άρχισε να φαίνεται από το 2006, αλλά δεν την παρακολούθησαν έτσι ώστε να αποφευχθεί με αποτέλεσμα να γίνει μία σκληρή πραγματικότητα από το 2007 στην Αμερική και στη συνέχεια να αποτελέσει ένα φαινόμενο με παγκόσμιες διαστάσεις δημιουργώντας προβλήματα στην οικονομία των χωρών και κυρίως στα κράτη του ανεπτυγμένου κόσμου. Η οικονομία της Ελλάδας δέχτηκε πολλές πληγές σε όλους τους τομείς χωρίς να μένει ανεπηρέαστο και το χρηματοπιστωτικό της σύστημα.

Η Χρηματοοικονομική κρίση που αντιμετώπισε ο τραπεζικός κλάδος έφερε προβλήματα στο κεφάλαιο των τραπεζών καθώς έπρεπε να αυξηθεί για να αντιμετωπιστεί κάθε οικονομικό πρόβλημα που ακολούθησε. Η κεφαλαιακή ανεπάρκεια ήταν το άμεσο αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης εφόσον η ρευστότητα κατέρρευσε και τα δάνεια από τη διεθνή κοινότητα ήταν αδύνατον να χορηγηθούν. Μπροστά στο φαινόμενο της οικονομικής κρίσης πολλά τραπεζικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αναγκάστηκαν να οδηγηθούν σε συγχωνεύσεις και εξαγορές αλλά και πώληση προσωπικών ακίνητων περιουσιακών στοιχείων τους ώστε να καλύψουν το πρόβλημα του κεφαλαίου αλλά και να οδηγηθούν γρήγορα σε μία βιώσιμη λύση.

Η ίδια κατάσταση επικράτησε και στο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα αφού η διόγκωση του προβλήματος τις ανάγκασε να εφαρμόσουν τα ίδια μέτρα όπως συγχωνεύσεις, επέκταση των επενδύσεών τους σε αγορές που δεν αντιμετώπιζαν προβλήματα οικονομικής κρίσης, και μεγάλη ενίσχυση από τον κρατικό μηχανισμό ώστε να διατηρηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό η κεφαλαιακή επάρκεια και ρευστότητα.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ Χρηματοοικονομική κρίση, κεφαλαιακή επάρκεια, μετοχικό κεφάλαιο, οίκοι αξιολόγησης, ακραίες καταστάσεις προσομοίωσης κινδύνου

ABSTRACT

The subject of our diploma thesis is the recording and the study of the capital adequacy of Greek banks. Both the Greek and the global financial system faced the most important economic crisis. A crisis that has begun to appear since 2006, but it has not been followed so as to avoid making a tough reality since 2007 in America and then being transported everywhere and described as a global crisis of the financial system where it is transferred to the real economy rapidly, causing serious repercussions mainly on the evolving recession of the developed world. The economy of Greece has suffered many wounds in all areas without leaving its financial system unaffected.

The financial crisis faced by the banking industry has led to a share capital increase or bond issue to address the problem of capital growth. Capital scarcity was the direct result of the financial crisis as liquidity collapsed and loans from the international community could not be granted. Many banks are trying to solve the problem of their capital adequacy, they will proceed to mergers and acquisitions, as well as to sell their personal real estate assets to cover the problem of capital but also to move quickly to a viable solution.

With regard to Greek banks, the reduction in their liquidity forced them to proceed not only to acquisitions and mergers but also to reduce their operating expenses, to expand their investments in markets that did not face problems of economic crisis and many of them were significantly strengthened by the State aid to maintain sufficient capital adequacy and liquidity.

KEYWORDS Financial crisis, capital adequacy, share capital, rating agencies, extreme risk simulation situations

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ Χρηματοοικονομική κρίση, κεφαλαιακή επάρκεια, μετοχικό κεφάλαιο, οίκοι αξιολόγησης, ακραίες καταστάσεις προσομοίωσης κινδύνου	4
ABSTRACT	5
KEYWORDS	5
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	6
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	8
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	9
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	10
ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ.....	11
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Το χρηματοπιστωτικό σύστημα και οικονομική κρίση.....	13
1.1 Η έννοια του χρηματοπιστωτικού συστήματος.....	13
1.2 Το σύγχρονο χρηματοπιστωτικό σύστημα.....	17
1.3 Κρίση και ελληνικές τράπεζες	19
1.4 Ανακεφαλαιοποίηση	20
1.5 Η ενεργοποίηση του μηχανισμού ELA.....	23
1.6 Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Το σύμφωνο της Βασιλείας και εποπτεία των τραπεζών.....	25
2.1 Η επιτροπή της Βασιλείας.....	25
2.2 Βασιλεία I.....	26
2.3 Βασιλεία II	29
2.4 Βασιλεία III.....	32
2.5 Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός.....	35
2.5.1 Όργανα του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού.....	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών	38
3.1 Ορισμός κεφαλαιακής επάρκειας.....	38
3.2 Η κεφαλαιακή βάση που διαθέτει μία τράπεζα διακρίνεται σε τρεις βασικές διαστάσεις:	40
3.3 Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	42

3.4 Χρηματοπιστωτικοί Κίνδυνοι	43
3.5 Ανάλυση χρηματοπιστωτικών κινδύνων	44
3.5.1 Κίνδυνος Αγοράς	44
3.5.2 Λειτουργικός Κίνδυνος.....	45
3.5.3 Κίνδυνος Ρευστότητας.....	45
3.5.4 Κίνδυνος Επιτοκίου	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Οίκοι αξιολόγησης και Stress Tests	47
4.1 Ορισμός και ιστορική αναδρομή των οίκων αξιολόγησης	47
4.2 Οι πιο μεγάλοι Οίκοι αξιολόγησης	51
4.2.1 Standard & Poor's.....	52
4.2.2 Standard & Poor's – Κλίμακα βαθμολογίας.....	54
4.3 Moody's	56
4.3.1 Moody's: Η διαδικασία της αξιολόγησης.....	56
4.3.2 Moody's – Κλίμακα βαθμολογίας	57
4.4 Fitch Raitings	59
4.4.1 Fitch Raitings: Η διαδικασία της αξιολόγησης.....	59
4.4.2 Fitch Raitings – Κλίμακα βαθμολογίας	59
4.5 Ο ρόλος των οίκων αξιολόγησης στην χρηματοπιστωτική κρίση	63
4.6 Τι είναι τα Τραπεζικά Τεστ Αντοχής	65
4.7 Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων 2011.....	71
4.8 Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων 2013.....	73
4.9 Ασκήσεις προσομοίωσης Ακραίων καταστάσεων 2015.....	77
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Οι ελληνικές τράπεζες πριν και μετά την κρίση	83
5.1 Πώληση ακίνητης περιουσίας τραπεζών για αύξηση του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας	83
5.1.1 Εθνική	83
5.1.2 Eurobank	84
5.1.3 Πειραιώς	85
5.2 Συνέντευξη από οικονομικό Διευθυντή της Εθνικής Τράπεζας	86
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	89
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	90

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1 Συμμετογή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας στην ανακεφαλαιοποίηση των τεσσάρων συστημικών τραπεζών και οι μετοχές του ανά τίτλο παραστατικού δικαιώματος κτήσης μετοχών (Warrant).....	22
Πίνακας 2 Η στάθμιση έναντι του πιστωτικού κινδύνου.....	27
Πίνακας 3 Σύγκριση Basel I και Basel II Πηγή: Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο.....	29
Πίνακας 4 Δομή νέου συμφώνου.....	29
Πίνακας 6 Η εξέλιξη των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων από τη Βασιλεία II στην Βασιλεία III.....	42
Πίνακας 7 Κλίμακα βαθμολογίας και αξιολόγησης του οίκου Standard & Poor's.....	55
Πίνακας 8 Κλίμακα βαθμολογίας και αξιολόγησης του οίκου Moody's.....	57
Πίνακας 10 Διαδικασία εποπτείας και αξιολόγησης (SREP).....	67
Πίνακας 11 Πίνακας Τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του δυσμενούς σεναρίου.....	72
Πίνακας 12 Αξιολογήσεις των ελληνικών τραπεζών από τους οίκους αξιολόγησης.....	80

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Εικόνα	1	Άμεση και Έμμεση Χρηματοδότηση	Πηγή: https://eclass.teicrete.gr/modules/document/file.php	14
Εικόνα	2	Ενδιάμεσος ρόλος του χρηματοπιστωτικού οργανισμού από	Πηγή: https://eclass.teicrete.gr/modules/document/file.php	15
Εικόνα	3	Η δυναμική του Χρηματοοικονομικού συστήματος	Πηγή: Γ. Προβόπουλος 2001	18
Εικόνα	4	Διαβαθμίσεις Πιστοληπτικής Ικανότητας	Πηγή https://www.euretirio.com/pistoliptiki-ikanotita/	55
Εικόνα	5	Stress test, την 31/12/2012.	Πηγή http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=644924	74
Εικόνα	6:	Διαδικασία υπολογισμού των κεφαλαιακών αναγκών στο Βασικό Σενάριο (Ιούνιος 2013-2016)	Πηγή: http://www.bankofgreece.gr/	75
Εικόνα	7 :	Αντιμετώπιση της κεφαλαιακής επάρκειας από τις τράπεζες. Ελλάδα	Πηγή Τράπεζα της Ελλάδος	76
Εικόνα	8	Τιμή δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας των τραπεζών τα έτη 2007-2016.....		82

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ε.Κ.	Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς
ΕΣΣΚ	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου
Τ.τ.Ε	Τράπεζα της Ελλάδος
ΣΧΣ	Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
ΕΤΑ	Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή

ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ

Στην περίπτωση χρήσης ορολογίας από ξενόγλωσση βιβλιογραφία, η οποία δεν έχει αποδοθεί επισήμως στην ελληνική γλώσσα, μπορεί να αναφερθεί σε αυτήν την ενότητα η απόδοση στην ελληνική που θεωρείται περισσότερο δόκιμη. π.χ.:

PSI	Αναδιάρθρωση δημοσίου χρέους
Held To Maturity- HTM	Διακρατούμενα
Loans & Receivables- L&R	Δάνεια & Απαιτήσεις
AFS	Αποτελέσματα Διαθέσιμα προς Πώληση
Tier 1	Βασικά Ίδια Κεφάλαια
Tier 2	Συμπληρωματικά Ίδια Κεφάλαια
Tier 3	Κεφάλαια για τον Κίνδυνο της Αγοράς
ELA	Μηχανισμός Παροχής Ρευστότητας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όπως αναφέρθηκε και στην περίληψη η οικονομική κρίση που εμφανίστηκε στην Αμερική το 2007 γρήγορα μετατράπηκε σε παγκόσμια οικονομική κρίση με σημαντικές συνέπειες για την ελληνική οικονομία. Οι τράπεζες, τα χρηματιστήρια αλλά και γενικότερα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σημειώνουν μία δραματική μείωση της ρευστότητας με άμεσες συνέπειες σε κλάδους, όπως αυτοί της αυτοκινητοβιομηχανίας και των κατασκευών.

Τα ελληνικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξαιτίας της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης που κυριαρχούσε παρουσίασαν το μεγαλύτερο πρόβλημα ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας, δεν είχαν κεφαλαιακή επάρκεια. Η κρίση που επιδεινώθηκε από το 2010 και φτάνει έτσι η κατάσταση να χρειαστεί ενίσχυση αρνητική πορεία οδήγησε τη χώρα να ζητήσει βοήθεια όχι μόνο από το ίδιο το κράτος αλλά και από άλλους θεσμούς όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Μέσα από την εργασία αυτή παρουσιάζεται η μελέτη του χρηματοπιστωτικού κλάδου της Ελλάδας και την αντίδραση του στην χρηματοοικονομική κρίση που αντιμετώπισε η χώρα.

Το πρώτο κεφάλαιο εισάγει στην έννοια του χρηματοπιστωτικού συστήματος καθώς και στα χαρακτηριστικά του ενώ ταυτόχρονα γίνεται και η αναφορά στην οικονομική κρίση.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, γίνεται η αναφορά στο σύμφωνο της Βασιλείας και την Επιτροπή της Βασιλείας. Παρουσιάζεται αναλυτικά η Βασιλεία I, Βασιλεία II και η Βασιλεία III.

Το τρίτο κεφάλαιο εξετάζει την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών και τους χρηματοπιστωτικούς κινδύνους.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύονται οι οίκοι αξιολόγησης και οι ακραίες καταστάσεις προσομοίωσης κινδύνων για τις τράπεζες Πειραιώς, Alpha Bank, Eurobank και Εθνική.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η ανάλυση κεφαλαιακής επάρκειας - δείκτη από τις ετήσιες εκθέσεις τραπεζών και παρατίθεται και η συνέντευξη ενός οικονομικού Διευθυντή ενός υποκαταστήματος της Εθνικής Τράπεζας στην Αττική.

Τέλος συνοψίζονται τα αποτελέσματα της βιβλιογραφικής έρευνας και μελέτης του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Το χρηματοπιστωτικό σύστημα και οικονομική κρίση

1.1 Η έννοια του χρηματοπιστωτικού συστήματος

Βασικός πυλώνας του χρηματοπιστωτικού συστήματος αποτελεί το χρήμα καθώς και η διάθεση σε φυσικούς και άυλους πόρους που βοηθούν έτσι ώστε αγαθά και υπηρεσίες να ανταλλάσσονται με τρόπο τέτοιο έχοντας ως σκοπό να μειώνεται το κόστος των συναλλαγών, αλλά και ο χρόνος που προκύπτει από τις συναλλαγές δημιουργώντας έτσι φερεγγυότητα στους συναλλασσόμενους.

Βέβαια σημαντικό ρόλο στο χρηματοπιστωτικό σύστημα έχουν οι διαμεσολαβητές οι οποίοι και αναλαμβάνουν να υλοποιήσουν αυτές τις συναλλαγές συγκεντρώνοντας έτσι τα απαραίτητα δεδομένα και πληροφορίες που χρειάζεται για να υπάρχει μία εμπιστοσύνη μεταξύ των ατόμων που παίρνουν μέρος σε αυτές τις συναλλαγές. Ο διαμεσολαβητικός ρόλος του χρηματοπιστωτικού συστήματος αποσκοπεί πέρα από την οικονομική βελτίωση των τραπεζών και την αξιοποίηση των πληροφοριών για κάθε υπόθεση επένδυσης των επιχειρήσεων ώστε να εξασφαλιστούν οι καλύτερες οικονομικές προοπτικές και να διαχειριστούν κάθε τριβή και κίνδυνο.

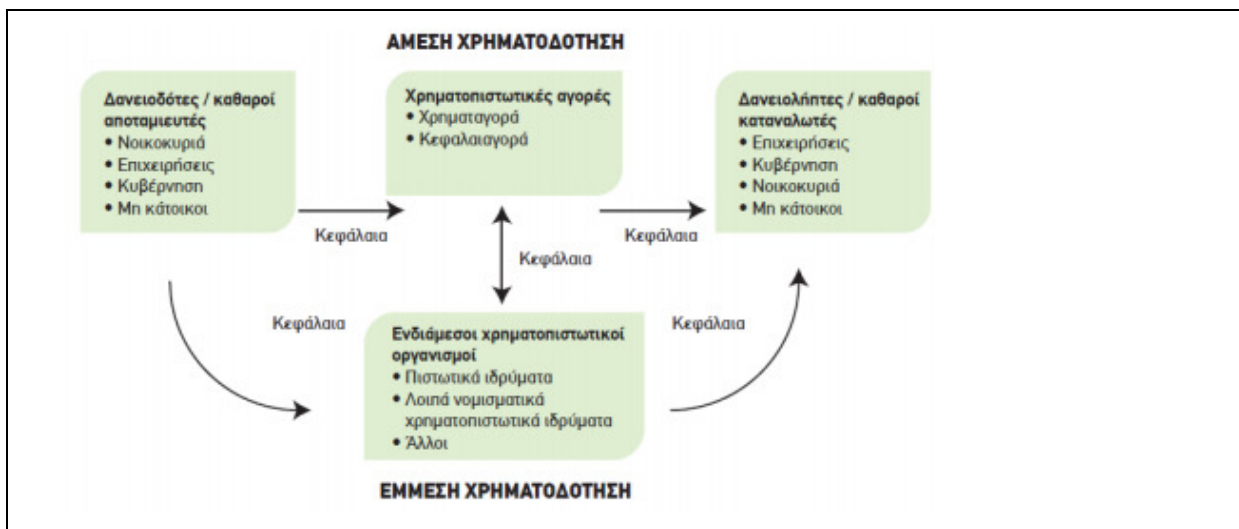
Το χρηματοπιστωτικό σύστημα στην περίοδο από το 2006 έως και σήμερα βρίσκεται αντιμέτωπο με το φάσμα της οικονομικής κρίσης και μάλιστα της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης με πολλά προβλήματα και δυσκολίες. Έτσι πρωταρχικός του στόχος αποτελεί η επίλυση και η ομαλοποίηση κάθε προβλήματος και τριβής ώστε να μιλάμε για δίκαιη κατανομή των πόρων στους συναλλασσόμενους. Η ύπαρξη ενός υγιούς χρηματοπιστωτικού συστήματος βοηθά στην ανάπτυξη των οικονομιών κάθε χώρας μέσω των κατάλληλων διαδικασιών στήριξης και υλοποίησης των εργασιών που στηρίζει. Επιπρόσθετα, εξασφαλίζει την βελτίωση των επενδυτικών δραστηριοτήτων κερδίζοντας έτσι και την εμπιστοσύνη από τη μεριά των επενδυτών.

- Ειδικά για τις τράπεζες, ο διαμεσολαβητικός ρόλος έχει αυξημένη σημασία, καθώς παραμένει ουσιώδης ακόμη και όταν μία οικονομία παράγει σε επίπεδα πλήρους απασχόλησης των συντελεστών παραγωγής της. . Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι παλαιότερα το τραπεζικό σύστημα ήταν αποκλειστικά κρατικό και, στην πραγματικότητα, όλες οι τράπεζες πρόσφεραν ίδια προϊόντα και υπηρεσίες χωρίς καμία διαφοροποίηση. (Χριστόπουλος Α., Ντόκας Ι σελ 37)

Προκειμένου να υπάρχει ένα σίγουρο φάσμα με μεγάλη δύναμη κεφαλαιακής επάρκειας είναι επιτακτική ανάγκη η στήριξη του συστήματος μέσα από σωστές οικονομικές δραστηριότητες και χρήσιμες κατευθυντήριες ιδέες ώστε να παρέχουν υγιείς και ωφέλιμες δανειακές συμβάσεις, να ελέγχουν τους κινδύνους στη διαχείριση των κεφαλαίων τους και γενικότερα να εξασφαλίζουν τις καλύτερες συναλλαγές.

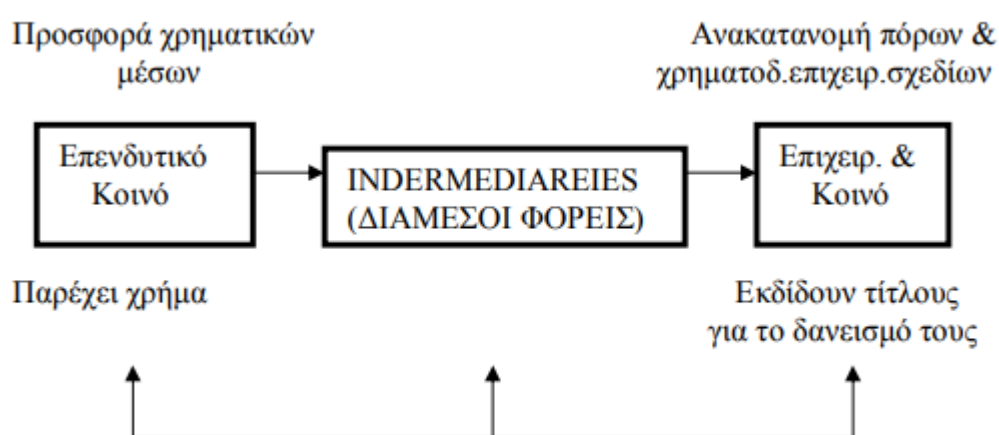
Η διάκριση των κατηγοριών για την παροχή των χρημάτων είναι η παρακάτω:

- Άμεση χρηματοδότηση
- Έμμεση χρηματοδότηση

Εικόνα 1 Άμεση και Έμμεση Χρηματοδότηση Πηγή: <https://eclass.teicrete.gr/modules/document/file.php>

Στην πρώτη κατηγορία τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα συναλλάσσονται άμεσα, χωρίς την παρέμβαση άλλων προσώπων και αυτό εξασφαλίζεται με τις πιστωτικές απαιτήσεις που τίθενται από τις δύο πλευρές. Στην περίπτωση της έμμεσης χρηματοδότησης οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί αναλαμβάνουν να προσφέρουν βοήθεια από τις χρηματοοικονομικές μονάδες που μπορούν και διαθέτουν το απαραίτητο κεφάλαιο στις άλλες χρηματοοικονομικές μονάδες που αντιμετωπίζουν πρόβλημα.

Εικόνα 2 Ενδιάμεσος ρόλος του χρηματοπιστωτικού οργανισμού από Πηγή: <https://eclass.teicrete.gr/modules/document/file.php>

Τα χαρακτηριστικά του χρηματοπιστωτικού συστήματος

Τα χαρακτηριστικά του χρηματοπιστωτικού συστήματος εξετάζονται ως ενιαίο σύνολο, με την εξής ταξινόμηση:

- 1) Σχετικοποίηση
- 2) Ταυτότητα
- 3) Αλληλεξάρτηση
- 4) Σταθερότητα
- 5) Ανάπτυξη

6) Αποτελεσματικότητα¹

1) Σχετικοποίηση

Σχετικά με τις επενδύσεις αλλά και με τα δάνεια που παρέχουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υπάρχουν όροι και προϋποθέσεις που αναλαμβάνονται και από το κάθε τραπεζικό σύστημα αλλά και την άλλη πλευρά που παρέχεται το δάνειο.

2) Δομική ταυτότητα

Κάθε τράπεζα έχει ως σκοπό τη λειτουργία της με άμεσο στόχο το κέρδος σε κάθε συναλλαγή.

Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα αποτελείται από τα παρακάτω στοιχεία:

(α) το τραπεζικό σύστημα, που περιλαμβάνει την Κεντρική Τράπεζα, κάθε εμπορική επένδυση και τις κτηματικές τράπεζες ,

(β) και κάθε άλλο οργανισμό ή επιχείρηση που χορηγεί δάνεια στους ανθρώπους , εξασφαλίζει τις εισφορές για τις συντάξεις κτλ.

3) Αλληλεξάρτηση

Η αλλαγή της κοινωνικής διάστασης επέφερε και ανάλογες αλλαγές στην χρηματοοικονομική κατάσταση της χώρας με θετικά αποτελέσματα. Τα μεγέθη της οικονομίας οδήγησαν στην παγκοσμιοποίηση αλλά και σε πολλές αλληλεξαρτήσεις του τραπεζικού συστήματος που είτε κάθε πρόβλημα φέρνει μεγαλύτερο είτε αν γίνουν σωστές κινήσεις θα λυθεί και δεν θα υπάρξουν εμπλοκές.

4) Σταθερότητα

«Ως χρηματοπιστωτική σταθερότητα νοείται η κατάσταση κατά την οποία αποφεύγεται η συσσώρευση συστημικού κινδύνου. Ο συστημικός κίνδυνος μπορεί να περιγραφεί με τον καλύτερο τρόπο ως ο κίνδυνος όπου η παροχή των απαραίτητων χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών από το χρηματοπιστωτικό σύστημα να διαταραχθεί σε βαθμό που να επηρεάζεται ουσιωδώς η οικονομική ανάπτυξη και ευημερία.»²

---

¹ Εισαγωγή στις Αγορές Χρήματος και Κεφαλαίου Σημειώσεις Διδασκαλίας Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής ΤΕΙ Κρήτης, Διαθέσιμο από <https://eclass.teicrete.gr/modules/document/file.php> [Τελευταία ανάκτηση 15/1/2018]

² <https://www.ecb.europa.eu/ecb/tasks/stability/html/index.el.htm>
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα [Τελευταία ανάκτηση 28/12/2017]

Η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος οριοθετεί και το σχεδιασμό αλλά και τις επιλογές κάθε επιχείρησης ή ατόμου που δανείζεται. Για να υπάρξει η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος είναι απαραίτητο να συνυπάρξουν πολλοί παράγοντες ώστε να αποκτηθεί η ευελιξία του και η ισορροπία του σε κάθε συναλλαγή με την αγορά.

5) Ανάπτυξη

Η ανάπτυξη ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος προσδιορίζει την απόδοση για κάθε ποσό χρημάτων ή αλλιώς κεφαλαίου μίας τράπεζας, τις καταθέσεις των ιδιωτών, τα δάνεια που χορηγεί και οτιδήποτε έχει ως άμεσο αποτέλεσμα το κέρδος της τράπεζας και μάλιστα όχι μόνο σε τοπικό αλλά και σε μεγαλύτερο επίπεδο. Στην περίπτωση αυτή μιλάμε για διακρατικές συναλλαγές, ένα χαρακτηριστικό της παγκόσμιας οικονομίας αλλά και της οικονομικής ανάπτυξης κάθε χώρας.

6) Αποτελεσματικότητα

Η αποτελεσματικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος σχετίζεται άμεσα με τις εισροές, δηλαδή τα κεφάλαια και την παραγωγική διαδικασία της ανάπτυξης ώστε να έχει ως άμεσο αποτέλεσμα κάθε κέρδος για το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Γίνεται φανερό ότι για να χαρακτηριστεί ένα σύστημα αποτελεσματικό πρέπει να προσδιορίζεται από ανάλογα χαρακτηριστικά ευελιξίας και αξιοπιστίας ώστε να υπάρχει και η εξασφάλιση ενός υψηλού βιοτικού επιπέδου για τους ανθρώπους και φυσικά αν έχει προέκταση και επέκταση σε όλους τους παραγωγικούς τομείς.

1.2 Το σύγχρονο χρηματοπιστωτικό σύστημα

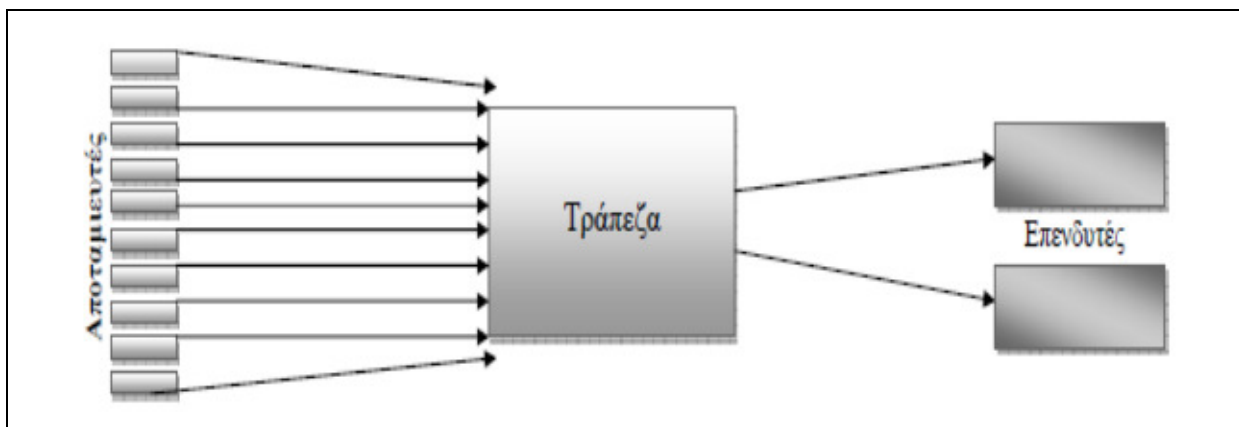
Ζούμε σε μία εποχή που δίκαια χαρακτηρίζεται ως λεωφόρος της πληροφορίας. Επομένως απαιτείται μεγαλύτερη ευελιξία ώστε να μην σταματήσει η ανάπτυξη αλλά και να μπορούν τα τραπεζικά ιδρύματα να ανταπεξέλθουν απέναντι στις αλλαγές και να προσαρμοστούν καταλλήλως.

Τα τραπεζικά προϊόντα που διατίθενται στους καταναλωτές εκτός από τα δάνεια μπορεί να είναι ομόλογα επιταγές και άλλα πολλά προϊόντα. Όλα αυτά ανταποκρίνονται στον

σύγχρονο τρόπο λειτουργίας των τραπεζών οι οποίες και κάνουν συνεχείς προσπάθειες να καλυτερεύουν τη λειτουργία τους.

Τα νέα προϊόντα των τραπεζών που προστίθενται συνέχεια στον κατάλογο της διάθεση των καταναλωτών δημιουργεί νέες αγορές και επομένως μεγαλύτερη ανάπτυξη. Δυστυχώς όμως η χρηματοοικονομική κρίση της Αμερικής που μετατράπηκε σε παγκόσμια οικονομική κρίση έδειξε αδυναμία του χρηματοπιστωτικού συστήματος να απορροφήσει τους οικονομικούς κραδασμούς και να φέρει τον τραπεζικό κλάδο μπροστά σε πλήθος προβλημάτων με κυριότερο την αύξηση του κεφαλαίου.

Έπρεπε να υπάρχει ένας μηχανισμός άμυνας απέναντι σε τέτοια γεγονότα ώστε να προστατευθεί και να μην διαταραχθεί από τέτοια κρίση . Αυτή η προστασία προέρχεται από το γεγονός της κεφαλαιοποίησης των τραπεζών.

Εικόνα 3 Η δυναμική του Χρηματοοικονομικού συστήματος Πηγή: Γ. Προβόπουλος 2001

Η υπάρχουσα οικονομική κατάσταση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων απαιτεί την εφαρμογή πρακτικών από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ικανών να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις των πελατών.

Μέσα από το δίκτυο των τραπεζών τόσο οι υπηρεσίες που προωθούν τις επενδύσεις όσο και οι διαμεσολαβητές των τραπεζών παρέχουν αξιόπιστες υπηρεσίες τόσο σε εθνικό όσο και σε

διεθνές επίπεδο. Η συνεργασία ενός μεγάλου αριθμού τραπεζών με άλλες, στο εξωτερικό έχει θετικά αποτελέσματα εξασφαλίζοντας μια καλή συνεργασία και αμοιβαία ανταλλαγή υπηρεσιών. Το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα πρέπει να είναι έτοιμο για κάθε αλλαγή σε κάθε οικονομική κατάσταση αφού τίποτε δεν είναι προβλέψιμο

Τόσο οι εμπορικές όσο και οι επενδυτικές τράπεζες αποτελούν μέρος του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι εμπορικές τράπεζες με το δανεισμό των χρημάτων από τις καταθέσεις τα επενδύουν σε επιχειρήσεις που τα δανείζονται από τις τράπεζες. Οι επενδυτικές τράπεζες επενδύουν σε μεγαλύτερες επιχειρήσεις και εταιρείες, κράτη και άλλους μεγάλους οργανισμούς. Η διεκπεραίωση εργασιών όπως έκδοση ομολόγων γίνεται από τις επενδυτικές τράπεζες.

- Ακριβώς μάλιστα . λόγω των συνεπειών που μπορεί να δημιουργήσει μία τραπεζική κρίση σε μία χώρα , οι εμπορικές τράπεζες ρυθμίζονται πολύ αυστηρότερα από οποιονδήποτε άλλο κλάδο της οικονομίας. Από την άλλη, λόγω του περιορισμένου εύρους εργασιών τους, η λειτουργία των επενδυτικών τραπεζών διέπεται από λιγότερους περιορισμούς. (Χριστόπουλος Α., Ντόκας Ι σελ 42).

1.3 Κρίση και ελληνικές τράπεζες

Το φθινόπωρο του 2008 ξεκίνησε η χρηματοοικονομική κρίση η οποία προήλθε μετά την οικονομική κρίση της Αμερικής και των μεγαλύτερων τραπεζών της και πρώτης της Lehman Brothers. Παρά τις προσπάθειες για να σωθεί η μεγαλύτερη ασφαλιστική εταιρεία AIG , δυστυχώς η κρίση έγινε ορατή παντού και με μεγάλες συνέπειες.

Προκειμένου να μειωθεί η οικονομική κρίση ήταν αναγκαίο κάθε χώρα, με οδηγό την οικονομική κρίση του 1929, να παρέμβει με κάθε δυναμική ώστε να συνεχιστεί η ανάπτυξη και από την άλλη να αποφευχθούν χειρότερες συνέπειες. Όμως αυτό δεν ήταν πραγματοποιήσιμο και όπως ήταν αναμενόμενο έφερε αρκετά προβλήματα και στο οικονομικό επίπεδο αλλά και στο δημοσιονομικό τομέα.

Οι τράπεζες αύξησαν τα επιτόκια δανεισμού και το κράτος έχασε την αξιοπιστία του σχετικά με την πιστοληπτική ικανότητα από τους οίκους αξιολόγησης που την εποχή αυτή γίνονται πολύ γνωστοί στην Ελλάδα καθώς με το ρόλο τους ανυψώνουν ή υποβαθμίζουν και

το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα. Τα ελληνικά ομόλογα που διέθεταν οι τράπεζες για δανεισμό δεν ήταν πλέον αξιόπιστα και αποδεκτά, τα προβληματικά δάνεια αυξήθηκαν κι έτσι τις οδήγησε στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ).

Τα κέρδη μειώθηκαν και η κεφαλαιακή επάρκεια δείχνει ότι η πώληση στοιχείων των τραπεζών είναι συνεχής όμως δεν αποτελεί την καλύτερη λύση για το πρόβλημα και πρέπει να βρεθεί άλλη διέξοδος από το συνεχές κύμα υποβαθμίσεων και έλλειψης κεφαλαίου.

Ο Benjamin Brodsky επικεφαλής του Black Rock στο τμήμα σταθερού εισοδήματος αναφέρει σχετικά «Θεωρώ ότι τα τελευταία χρόνια δεν είναι μόνο τα μεγέθη που έχουν αλλάξει, είναι επίσης η συνειδητοποίηση ότι το κρατικό ρίσκο, και ιδίως το ρίσκο για μια αναπτυγμένη οικονομία είναι υπαρκτό, καθώς οι περισσότερες αναπτυγμένες χώρες βασικά μεταχειρίζονται ως εντελώς *risk free*... Πλέον μπορούμε να πούμε πως ποτέ δεν ήταν άνευ κινδύνου, απλώς ζούσαμε σε πιο ήρεμες εποχές τα τελευταία 20 χρόνια»³.

1.4 Ανακεφαλαιοποίηση

*«Ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών ονομάζεται η παροχή προς τις τράπεζες νέων κεφαλαίων με τη μορφή μετοχικού κεφαλαίου, με στόχο τη βελτίωση του ισολογισμού τους και την αποφυγή της πτώχευσης τους. Η προέλευση αυτών των κεφαλαίων μπορεί να είναι από τον ιδιωτικό τομέα, συχνότερα όμως είναι κρατική. Με πιο απλά λόγια όταν σε μία τράπεζα, λόγω εμφάνισης ζημιών, το μετοχικό της κεφάλαιο (τα χρήματα που έχουν προσφέρει οι ιδιοκτήτες της δηλαδή) έχει μειωθεί αρκετά, τότε για να επανακτήσει τη αξιοπιστία της και να συνεχίσει να λειτουργεί πρέπει το κεφάλαιό της να αυξηθεί και πάλι (να αναδημιουργηθεί)».*⁴

Στην περίπτωση της Ελλάδας, ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών έγινε τέσσερις φορές το 2009, 2013, 2014, 2015 με τη συνδρομή τότε των ιδιωτών και τότε του κρατικού μηχανισμού στήριξης όπως θα αναφερθεί παρακάτω.

Το 2009 η ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών Τραπεζών, χωρίς την Τράπεζα της Ελλάδας, έφτανε περίπου τα 32,87 δισεκατομμύρια ευρώ. Τον Σεπτέμβριο του 2010, το ποσοστό ανερχόταν στο 37,09%, αφού ήταν 21,4 δισεκατομμύρια ευρώ η

³ https://issuu.com/dealnews/docs/deal_27-12-2012 [τελευταία ανάκτηση 29/12/2017]

⁴ <https://www.dailyeconomics.gr/oikonomikoi-oroi/anakefalaiopoihsh> [τελευταία ανάκτηση 1/4/2018]

ανακεφαλαιοποίηση των Τραπεζών. Ωστόσο, σε σύγκριση με το 2007, παρουσιάστηκε ελαφρά αύξηση στον βαθμό συγκέντρωσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος

Δυστυχώς τα δημοσιονομικά ελλείμματα παρουσίαζαν μεγαλύτερη αύξηση και έπρεπε να βρεθεί άμεσα μία λύση ώστε να ξεπεραστεί το πρόβλημα και να έρθει η ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Το 2013 το ελληνικό δημόσιο έλαβε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) περίπου 28,6 δις δίνοντας ως εγγύηση το 90% των μετοχών που είχαν εκδώσει οι συστημικές τράπεζες (Εθνική, Eurobank, Alpha Bank, Πειραιώς). Υπήρξε λοιπόν επιτακτική ανάγκη να πετύχει το παραπάνω εγχείρημα ώστε να αποκτηθεί και πάλι η εμπιστοσύνη των τραπεζών. Το 2014 διεθνείς επενδυτές χορήγησαν στις ελληνικές τράπεζες 8,3 δις ώστε να μπορέσουν να στηριχτούν και να ανακάμψουν από την ύφεση που παρουσίαζαν.

Όμως η ελληνική οικονομία είχε να αντιμετωπίσει το μεγάλο δημόσιο χρέος με δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η αξιολόγηση της ελληνικής οικονομίας αυτή την περίοδο από τους οίκους δεν ήταν ευνοϊκή επειδή είχε αρθεί η αξιοπιστία του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος

Η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών έγινε με κριτήριο τον χαρακτηρισμό των τραπεζών αν δηλαδή ανήκουν στις λεγόμενες «συστημικές» και «μη συστημικές» .

Συστημική τράπεζα ονομάζεται η τράπεζα η οποία με την δικιά της οικονομική καταστροφή θα έχει συνέπειες και σε άλλες τράπεζες ή και στο κράτος, κλπ. Με απλά λόγια αν η ίδια καταρρεύσει θα σταματήσει να προσφέρει και μαζί της θα σταματήσουν και οι υπόλοιποι μηχανισμοί που εξαρτώνται από αυτήν.⁵

Η κατηγοριοποίηση των τραπεζών σε αυτές τις δύο διακρίσεις προήλθε από την Τράπεζα της Ελλάδας το 2012.

Οι τράπεζες οι οποίες χαρακτηρίστηκαν «συστημικές» ήταν η Εθνική Τράπεζα, η Alpha Bank, η Eurobank και η Τράπεζα Πειραιώς. Αυτές οι τράπεζες βοήθησαν και βοηθήθηκαν

---

⁵ Συστημική τράπεζα Διαθέσιμο από την διεύθυνση <http://ti-einai.gr/sistimiki-trapeza/> Τελευταία ανάκτηση 2/2/2018

ώστε να εξασφαλιστεί η κεφαλαιακή τους επάρκεια με την βοήθεια του κράτους μέσω της ανακεφαλαιοποίησης αλλά και τις καταθέσεις των ιδιωτικών κεφαλαίων.

Για την κατηγορία των μη συστημικών τραπεζών δεν προέκυψε μηχανισμός οικονομικής στήριξης για την ανακεφαλαιοποίησή τους. Η λύση στο πρόβλημα της ανακεφαλαιοποίησης έπρεπε να δοθεί από τις ίδιες. Μια τέτοια «μη συστημική» τράπεζα που κατάφερε να ξεπεράσει το πρόβλημα της ανακεφαλαιοποίησης μόνη της ήταν η Attica Bank, ξεπερνώντας το 100% της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της.

Η ανακεφαλαιοποίηση το 2014 έφτασε σε 53,448 δις € τόσο με τον κρατικό μηχανισμό όσο και με τη βοήθεια των ιδιωτών.

Πίνακας 1 Συμμετοχή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας στην ανακεφαλαιοποίηση των τεσσάρων συστημικών τραπεζών και οι μετοχές του ανά τίτλο παραστατικού δικαιώματος κτήσης μετοχών (Warrant).

Τράπεζα	Ποσοστό συμμετοχής ΤΧΣ	Μετοχές ΤΧΣ ανά Warrant
Εθνική Τράπεζα	84,9%	8,23
Τράπεζα Πειραιώς	81,01%	4,47
Alpha Bank	83,66%	7,4
Eurobank	98,56%	-

Πηγή: <http://repository.library.teimes.gr>

1.5 Η ενεργοποίηση του μηχανισμού ELA

Δυστυχώς η ρευστότητα των τραπεζών αποτέλεσε ένα ενικό πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας. Η επίλυσή του οδήγησε στην της δανειοδότηση της χώρας από τράπεζες γειτονικών χωρών ή από μηχανισμούς στήριξης της ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Όταν όμως και η ΕΚΤ αδυνατώντας να αντιμετωπίσει πλήρως το θέμα της κεφαλαιακής επάρκειας των ελληνικών τραπεζών ζήτησε την άμεση παρέμβαση του μηχανισμού ELA (Emergency Liquidity Assistance).

Ο μηχανισμός υποστήριξης ρευστότητας ELA αποτελεί τον μηχανισμό αντιμετώπισης και επίλυσης τέτοιων προβλημάτων με δανεισμό αλλά με μεγαλύτερα επιτόκια συγκριτικά με αυτά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Τα επιτόκια δανεισμού μπορούν και να ξεπεράσουν τη μιάμιση ποσοστιαία μονάδα και στην περίπτωση που μία τράπεζα αιτείται ποσό δανείου μεγαλύτερο των 500 εκατ. ευρώ, τότε ο μηχανισμός στήριξης αφού εξετάσει τα περιθώρια και τις εισηγήσεις της ΕΚΤ θα δανείσει ή όχι το ενδιαφερόμενο Χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.

Σαν μηχανισμός ο ELA δημιουργήθηκε το 1999. Λειτουργεί σύμφωνα με το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Στην Ελλάδα το 2015, οι τράπεζες που ζήτησαν δάνεια από τον ELA ήταν οι Eurobank, Alpha Bank και Τράπεζα

Πειραιώς οι οποίες και δανείστηκαν ποσά που άγγιζαν τα 10δισ ευρώ.

Όμως ο δανεισμός των τραπεζών από τον ELA συνεπάγεται αυτόματα και επιμέρους οικονομικά θέματα, δημιουργώντας αναστάτωση στην περαιτέρω οικονομική δραστηριότητα της τράπεζας καθώς μειώνεται η αγοραστική δύναμη και έτσι δεν αναπτύσσεται η οικονομία.

1.6 Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης

Το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα αντιμετώπισε μεγάλα προβλήματα από την οικονομική κρίση. Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα δεν ανταποκρίνονταν στη διασφάλιση

των συμφερόντων των πολιτών. Τα μεγαλύτερα προβλήματα εντοπίστηκαν στην έλλειψη ρευστότητας και επενδύσεων καθώς είναι γνωστό ότι ο τραπεζικός κλάδος προκειμένου να εξασφαλίσει την κερδοφορία του στρέφονταν σε ασφαλείς επενδύσεις όπως η χρηματοδότηση για κατ. και ο επενδυτικός κλάδος κατέρρευσε. Οι καταθέσεις βρέθηκαν στο εξωτερικό με μεγάλη ζημιά και αρνητικό πρόσημο για τις τράπεζες.

Αυτά προκλήθηκαν κυρίως από τα παρακάτω:

- ✓ Οι τράπεζες δεν στάθηκαν ικανές για να προσελκύσουν τους καταθέτες με αποτέλεσμα να φύγουν προς το εξωτερικό.
- ✓ Το κούρεμα των ομολόγων του ελληνικού δημοσίου με την δυναμική των ιδιωτών έφερε πολλές και σημαντικές ζημιές εφόσον σημειώθηκε μεγάλη αναξιοπιστία στις τράπεζες.
- ✓ Ο πιστωτικός κίνδυνος έγινε σαφώς μεγαλύτερος για κάθε τράπεζα .
- ✓ Επιπλέον, η ρευστότητα των κεφαλαίων μειώθηκε και κάθε τράπεζα έπρεπε να αποκτήσει υψηλό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας.

Η Ελλάδα αποτέλεσε την χώρα που η οικονομική κρίση μεταφέρθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό μέσω τοξικών χρεογράφων της στην ΕΕ από τις ΗΠΑ. Τέλος έπληξε το ευρώ, το ακραίο παράδειγμα (νομισματικής) τεχνικότητας.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες η Ελλάδα , αναγκάστηκε να ζητήσει δανεισμό το 2010, θέλοντας να χρηματοδοτήσει ένα εξαιρετικά υψηλό χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ(126% ΤΟ 2009) συνοδευόμενο από ένα εξίσου υψηλό έλλειμμα προϋπολογισμού (15,4% του ΑΕΠ για το 2009), τη στιγμή που η οικονομία της κατέγραφε ύφεση 2%.(Χριστόπουλος Α., Ντόκας Ι σελ 338)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Το σύμφωνο της Βασιλείας και εποπτεία των τραπεζών

Στο παρακάτω κεφάλαιο παρουσιάζεται το σύμφωνο της Βασιλείας, το θεσμικό της πλαίσιο και ο τρόπος λειτουργίας για κάθε χρηματοπιστωτικό σύστημα και ότι αυτό ακολούθησε για την Βασιλεία II και Βασιλεία III.

2.1 Η επιτροπή της Βασιλείας

Τα προβλήματα από την οικονομική κρίση έφεραν τις τράπεζες μπροστά σε μεγάλα ελλείμματα εξαιτίας της μείωσης του κεφαλαίου τους. Η επίλυση του προβλήματος απαιτήσε την υιοθέτηση και παρακολούθηση κανόνων με την εποπτεία της γραμματείας της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (Bank of International Settlements) που έχει την έδρα της στην πόλη με το όνομα Βασιλεία στην Ελβετία. Η Επιτροπής της Βασιλείας σταθεροποίησε την οικονομική κατάσταση για το χρηματοπιστωτικό σύστημα με στόχο την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων. Το 1974 δημιουργήθηκε η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία υπό την αιγίδα της τράπεζας διεθνών διακανονισμών που εδρεύει στην πόλη της Ελβετίας έτσι και το όνομα της επιτροπής.

Κατευθυντήριες γραμμές και προτάσεις προς όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε παγκόσμιο επίπεδο αποτέλεσε ο συμβουλευτικός χαρακτήρας της επιτροπής. Έτσι η Βασιλεία εφάρμοσε νέες διατάξεις και κανόνες προκειμένου να ανταποκριθεί στα προβλήματα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Ο σκοπός της επιτροπής για την πρώτη Συμφωνία της Βασιλείας του 1988 ήταν η αναζήτηση των λόγων που η κεφαλαιακή επάρκεια των μεγαλύτερων παγκόσμιων τραπεζών μειώθηκε αισθητά με αποτέλεσμα να μη γίνεται σωστά η διαχείριση του κεφαλαίου

Τα κράτη που ανήκαν ήταν:

- ΗΠΑ
- Γερμανία
- Γαλλία

- Μεγάλη Βρετανία
- Καναδάς
- Ολλανδία
- Ιταλία
- Ελβετία
- Ισπανία
- Ιαπωνία
- Σουηδία
- Βέλγιο
- Λουξεμβούργο

Σήμερα ο πυρήνας αυτός έχει μεγαλώσει με την είσοδο και άλλων κρατών.

2.2 Βασιλεία I

Σκοπός του Συμφώνου της Βασιλείας I αποτέλεσε η διασφάλιση της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Αυτό το σύμφωνο της Βασιλείας I εξασφάλιζε σε παγκόσμιο επίπεδο όλο τον τραπεζικό κλάδο, ισοτιμία και εφαρμογή ισότητας σε κάθε δραστηριότητα όλων των κρατών της ΕΕ. Εφαρμόστηκε στις 31-12-1992.

Το πρώτο σύμφωνο της Βασιλείας ασχολήθηκε με δύο βασικά θέματα:

- ✓ Με την ταυτόχρονη κάλυψη των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την αποφυγή του πιστωτικού κινδύνου
- ✓ Προσδιόρισε τι ακριβώς από το κεφάλαιο είναι απαραίτητο για κάθε τραπεζικό σύστημα ώστε να συμπεριληφθεί στα απόλυτα ασφαλή κεφαλαιοποιημένα ιδρύματα.

Βέβαια, το σύμφωνο της Βασιλείας αναφερόταν μόνο στην αποφυγή του πιστωτικού κινδύνου χωρίς να κάνει καμία αναφορά σε άλλες μορφές κινδύνου των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Έτσι τον Σεπτέμβριο του 1993 όλες οι τράπεζες που ανήκαν στην ομάδα που σύστησε την επιτροπή συμμορφώθηκαν με τους όρους σχετικά με την κεφαλαιακή τους επάρκεια. Βάση

αυτού του συμφώνου υποχρεώθηκαν οι τράπεζες να προβούν σε κάλυψη μιας ελάχιστης κεφαλαιακής απαίτησης 8%. Το ποσοστό αυτό προσδιόρισε και τον Δείκτη Φερεγγυότητας, ο οποίος εξασφάλιζε την προστασία των πιστωτικών ιδρυμάτων από κάθε κίνδυνο.

Στην Ελλάδα το σύμφωνο της Βασιλείας I σχετικά με τον εποπτικό κίνδυνο εξειδικεύτηκε με την ΠΔΤΕ 2053/92 ενώ τα θέματα της στάθμισης του ενεργητικού εξειδικεύτηκαν με την ΠΔΤΕ 2054/18.3.92. Και οι δύο πράξεις υλοποιήθηκαν σε ενιαίο κείμενο με την ΠΔΤΕ 2524/23.7.2003.

Πίνακας 2 Η στάθμιση έναντι του πιστωτικού κινδύνου

Στάθμιση	Είδος χορηγήσεων
0%	Για μετρητά, δάνεια προς τις χώρες μέλη ΟΟΣΑ και τις κεντρικές τράπεζες αυτών και δάνεια σε εθνικό νόμισμα προς άλλες χώρες ή κεντρικές τράπεζες.
20%	Για δάνεια προς διεθνείς οργανισμούς, περιοχές και υπηρεσίες τοπικής αυτοδιοίκησης χωρών του ΟΟΣΑ, τράπεζες των χωρών του ΟΟΣΑ και τράπεζες χωρών εκτός του ΟΟΣΑ με την προϋπόθεση η διάρκεια του δανείου να μην υπερβαίνει το ένα έτος.
50%	Για δάνεια πλήρους εξασφάλισης από στεγαστικές τράπεζες και οπουδήποτε αλλού.
100%	Για δάνεια προς αποδέκτες που δεν περιλαμβάνονται στις παραπάνω κατηγορίες (λοιπά δάνεια λιανικής τραπεζικής, τράπεζες χωρών εκτός του ΟΟΣΑ, χώρες μη μέλη του ΟΟΣΑ, εταιρείες κ.α.)

Πηγή: http://oceanis.lib.puas.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/2331/log2013_00011.pdf?se

Το σύμφωνο της Βασιλείας I προέβλεπε προστασία των τραπεζικών ιδρυμάτων μόνο από τον πιστωτικό κίνδυνο, όπως προαναφέρθηκε, στην πορεία όμως θεωρήθηκε αναγκαίο το 1996 να προστεθεί στους κινδύνους και αυτός του Κινδύνου της Αγοράς. Με αυτόν τον τρόπο θα αποφευγόταν η μεταβλητότητα στις αγορές, διότι λαμβάνονταν πλέον υπόψη η εμφάνιση επιτοκιακού και συναλλαγματικού κινδύνου. Οι τράπεζες διαχώρισαν το κεφάλαιό τους σε επενδυτικό και εμπορικό ώστε να αποφύγουν κάθε πιστωτικό κίνδυνο. Αυτή η ρύθμιση του συμφώνου της Βασιλείας φέρνει μια διασφάλιση και ισορροπία κάθε κινδύνου αγοράς και τον κατηγοριοποιεί ως εξής:

A) κατηγορία των οφειλετών των ιδρυμάτων και

B) κατηγορία των κρατών (βάση στοιχείων του ΟΟΣΑ)

Το σύμφωνο της Βασιλείας I από το 1988 που συντάχθηκε έως το 1996 που αναθεωρήθηκε, παρουσίασε προβλήματα και αδυναμίες. Για πρώτη φορά καταγράφει τα εποπτικά κεφάλαια που έπρεπε να έχει μία τράπεζα για να αντιμετωπίσει τους κινδύνους που μπορεί να παρουσιάζονταν.

Πολλά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα οδηγήθηκαν σε δραστηριότητες όπως τιτλοποιήσεις δανείων και δανεισμό υψηλού κινδύνου, με σκοπό στοιχεία χαμηλής ρευστότητας να μετατρέπονται σε διαπραγματεύσιμα στοιχεία της κεφαλαιαγοράς. Η λειτουργία προέκυψε σαφώς από το γεγονός ότι δεν υπήρχε διαχωρισμός μεταξύ της κεφαλαιακής επάρκειας και κάθε κινδύνου που έφερνε μία επένδυση της τράπεζας σε κάθε δραστηριότητα.

Όμως οι που νέοι κίνδυνοι που εμφανίστηκαν, δυστυχώς δεν αντιμετωπίστηκαν από την «Βασιλεία I». Απαιτήθηκε και προτάθηκε η υποβολή νέων διαδικασιών τριών Συμβουλευτικών Κειμένων τον Ιούνιο του 1999, τον Ιανουάριο του 2001 και τον Απρίλιο του 2003. Συγκεκριμένα, αυτά τα τρία κείμενα αποτελούν τη νέα συμφωνία της Βασιλείας II που στόχευε στον υπολογισμό εκ νέου των κεφαλαιακών απαιτήσεων του πιστωτικού κινδύνου με νέες διαδικασίες όπως η τιτλοποίηση αλλά και να αλλάξει κάθε πρακτική ώστε

να ελαττώσει τους λειτουργικούς κινδύνους. Έχει τη σημασία του σε αυτό το σημείο να αναφερθεί ότι οι κατευθυντήριες γραμμές του Συμφώνου Βασιλείας έχουν ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία των κρατών τα οποία δεν έχουν την υποχρέωση να το κάνουν. Μάλιστα, αν οι κατευθυντήριες γραμμές της Βασιλείας I απευθύνονταν σε ανεπτυγμένες χώρες, αρκετά αναδυόμενα κράτη ενσωμάτωσαν τις οδηγίες της με σκοπό την επίτευξη οικονομικής σταθερότητας και πρόσβασης σε φθινό χρήμα που αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για να προσελκύσουν άμεσες ξένες επενδύσεις και τελικά να επιτύχουν οικονομική ανάπτυξη(σελ 173)

2.3 Βασιλεία II

Το 1999 η επιτροπή της Βασιλείας υιοθετεί ένα νέο Σύμφωνο σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια ως αντικατάσταση του αρχικού προκειμένου να γίνει βελτίωση του πρώτου συμφώνου. Αυτή η νέα πρόταση ονομάστηκε Βασιλεία II και ήρθε στο φώς της δημοσιότητας στις 26/06/2004 και είχε ισχύ ως το 2015. Ανάμεσα στην επιτροπή της Βασιλείας I και II έγιναν αλλαγές καθώς διαφοροποιήθηκαν κυρίως με τον τρόπο και την πορεία που θα ακολουθούσε κάθε τράπεζα για να αποφευχθεί τόσο ο πιστωτικός όσο και ο λειτουργικός κίνδυνος.

Σύγκριση Basel I και Basel II

Πίνακας 3 Σύγκριση Basel I και Basel II Πηγή: Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο

Basel I	Basel II
Αποκλειστικά κανόνες κεφαλαιακών απαιτήσεων	3 Πυλώνες
Μια μέθοδος για όλους	Μενού μεθόδων
Μη ευαίσθητη κατά τον πιστωτικό κίνδυνο	Ευαίσθητη κατά τον πιστωτικό κίνδυνο

Πηγή: <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/13548/1/KonstantinidouMsc2009.pdf>

Πίνακας 4 Δομή νέου συμφώνου

	Τρεις Πυλώνες	
Πυλώνας I	Πυλώνας II	Πυλώνας III
Ελάχιστες κεφαλαιακές υποχρεώσεις έναντι του πιστωτικού και του λειτουργικού κινδύνου	Διαδικασίες για τον έλεγχο σε μόνιμη βάση της επάρκειας των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών	Ενδυνάμωση της πειθαρχίας που επιβάλλει η αγορά στις τράπεζες μέσω της γνωστοποίησης πληροφοριών

Πηγή: <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/13548/1/KonstantinidouMsc2009.pdf>

Τα κυριότερα σημεία της επιτροπής της νέας Βασιλείας ήταν τα εξής:

1. Το ελάχιστο ποσό κεφαλαιακής επάρκειας.
2. Εποπτεία της Κεφαλαιακής Επάρκειας και των εσωτερικών συστημάτων αξιολόγησης των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.
3. Αποτελεσματική ενημέρωση του κοινού και πειθαρχία μέσω της αγοράς. Και από τους δύο άξονες των επιτροπών υπήρξε δραστηριοποίηση ώστε να αναπτυχθεί και να επεκταθεί το κεφάλαιο των τραπεζών .

Εκτός από τις 32 χώρες το νέο Σύμφωνο της Βασιλείας II μπορούσε να υιοθετηθεί και από άλλες χώρες που το έβρισκαν θετικό με τις απόψεις τους. Στην Ελλάδα η εφαρμογή αυτού του Συμφώνου έγινε ταυτόχρονα με τις άλλες χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι κανόνες της νέας συνθήκης της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια σχετίζονται με το Ευρωπαϊκό σχέδιο. Το αποτέλεσμα αυτής της νέας συνθήκης ήταν οι ρυθμίσεις για την κεφαλαιακή επάρκεια σχετικά όχι μόνο με τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις, αλλά ταυτόχρονα και με την στάση των τραπεζών σε αυτό. Με τη επιτροπή της Βασιλείας II ενισχύθηκε το χρηματοπιστωτικό σύστημα στην αγορά και κατέστη ασφαλές και

κερδοφόρο. Σύμφωνα λοιπόν με την Βασιλεία II ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών είναι ο λόγος των ιδίων κεφαλαίων και στοιχείων του ενεργητικού τα οποία αντισταθμίζονται ανάλογα με τον κίνδυνο που τους αντιστοιχεί.⁶

Το νέο σύμφωνο πρότεινε στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα την προώθηση αλλά και την υιοθέτηση ενός νέου συστήματος για την έγκαιρη και έγκυρη αντιμετώπιση κάθε κινδύνου σε διάφορα επίπεδα.

Πιο συγκεκριμένα ο δεύτερος πυλώνας στηρίχτηκε στα παρακάτω σημεία:

- ✓ Κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα είναι αναγκασμένο να διασφαλίζει την κεφαλαιακή του επάρκεια και επομένως πρέπει να μελετά κάθε δραστηριότητά του.
- ✓ Προκειμένου να επιχειρηθεί το παραπάνω απαιτείται η σύσταση μιας επιτροπής που θα το εξασφαλίσει ώστε να προστατέψει τον τραπεζικό κλάδο από ενδεχόμενο κίνδυνο.
- ✓ Να εξασφαλιστεί το γεγονός ότι η συγκεκριμένη επιτροπή μπορεί να βοηθήσει την τράπεζα ώστε να καλύψει την κεφαλαιακή της επάρκεια στο ποσοστό του Δείκτη φερεγγυότητας (8%).
- ✓ Η παρουσία προβλήματος οποιαδήποτε στιγμή απαιτούσε και την έγκαιρη και έγκυρη παρέμβαση της επιτροπής.

Ο τρίτος πυλώνας ασχολήθηκε με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που πρέπει να τηρούνται ώστε να αποφεύγεται κάθε πιστωτικός κίνδυνος βεβαιώνοντας τους ενδιαφερόμενους ότι σε κάθε οικονομική τους συναλλαγή εξασφαλίζεται η αξιοπιστία της συμμετοχής τους σε αυτή. Σύμφωνα με τον πυλώνα I τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μπορούσαν να αξιολογήσουν και αξιολογούσαν τον κίνδυνο για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που προέκυπτε. Η επιτροπή του πυλώνα II αντιλήφθηκε ότι η βελτίωση και η δύναμη στην αγορά δεν έρχεται σε αντίφαση με τις απαιτήσεις για την κεφαλαιακή επάρκεια.

Η Επιτροπή της Βασιλείας λοιπόν, συνεργάστηκε με όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ σχετικά με την εφαρμογή των ανωτέρω βελτιώνοντας έτσι κάθε οικονομική δραστηριότητα του τραπεζικού κλάδου.

---

⁶ Βασιλεία II και Τραπεζικό Σύστημα Διαθέσιμο από τη διεύθυνση <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/13548/1/KonstantinidouMsc2009.pdf> Τελευταία ανάκτηση 30/1/2018. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2009

Μεταξύ των τριών πυλώνων της Βασιλείας II υπάρχει άμεση σχέση αφού καθένας από αυτούς υποστηρίζει και εξασφαλίζει την εφαρμογή του επόμενου.

2.4 Βασιλεία III

Η χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008 συνέπεσε με την εφαρμογή του Συμφώνου της Βασιλείας II, με αποτέλεσμα να μην έχει γίνει επαρκής έλεγχος και ανάλυση για μια ενδεχόμενη οικονομική κρίση και τις επιπτώσεις αυτής. Έργο της Βασιλείας II αποτέλεσε η εκτίμηση των κινδύνων και η ανάληψη αυτών των ευθυνών από τις τράπεζες. Έτσι η επιτροπή οδηγήθηκε σε αναθεώρηση των ορισμών των εποπτικών κεφαλαίων και στις 12/09/2010 παρέδωσε ένα νέο υπό διαμόρφωση πλαίσιο γνωστό ως Βασιλεία III.

Στις 16/12/2010 έγινε μία νέα δημοσίευση της επιτροπής της Βασιλείας με δύο εκθέσεις που αποτέλεσαν τη βασική πρόταση του νέου Συμφώνου της Βασιλείας III.

Σύμφωνα με τη «Βασιλεία III», τα βασικά ίδια κεφάλαια των τραπεζών κατηγοριοποιήθηκαν ως εξής:

- τα κύρια στοιχεία και
- τα πρόσθετα στοιχεία

Με τον όρο κύρια στοιχεία γινόταν λόγος για τα:

(α) Η αξία του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου σε επίπεδο κοινών μετοχών (με ή χωρίς δικαίωμα ψήφου), αποκλεισμένων όλων των κατηγοριών προνομιούχων μετοχών, εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

(β) Τα αποτελέσματα εις νέον (“retained earnings”), περιλαμβανομένων και των προσωρινών. Στην εν λόγω κατηγορία εντάσσονται βραχυχρόνια δάνεια μειωμένης εξασφάλισης (Basel Committee on Banking Supervision (2006), παρ. 49 (xiii)-(xiv)). Ειδικοί κανόνες καθιερώνονται αναφορικά με τις τράπεζες που δεν έχουν τη νομική μορφή της ανώνυμης εταιρείας (π.χ., συνεταιριστικές τράπεζες), οι οποίες δεν διαθέτουν μετοχικό κεφάλαιο.

(γ) Τα εμφανή αποθεματικά (“disclosed reserves”).

(δ) Υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, οι κοινές μετοχές οι οποίες έχουν εκδοθεί από θυγατρικές επιχειρήσεις των τραπεζών που υπάγονται στην ενοποιημένη εποπτεία τους, και κατέχονται από τρίτους (“minority interest”).

(ε) Η διαφορά από την έκδοση των ανωτέρω κατηγοριών κοινών μετοχών υπέρ το άρτιο.

Στα πρόσθετα κριτήρια εντάσσονται:

(α) Προνομιούχες μετοχές και ομολογιακοί τίτλοι που πληρούν, κυρίως, τους ακόλουθους όρους:

- είναι μη καθορισμένης διάρκειας,
- έχουν εκδοθεί και το ποσό της έκδοσης έχει καταβληθεί πλήρως,
- είναι μειωμένης εξασφάλισης έναντι των καταθετών και όλων των εν γένει πιστωτών,
- δεν περιέχουν ρήτρα προσαύξησης της προκαθορισμένης απόδοσής τους σε περίπτωση μη άσκησης του δικαιώματος ανάκλησής τους (“step-up clause”), ή παρεμφερή ρήτρα (“redeem clause”),
- μπορούν να ανακληθούν από τον εκδότη τους μόνο μετά την παρέλευση πενταετίας, και εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

(β) Υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, τίτλοι με τα ως άνω χαρακτηριστικά οι οποίοι έχουν εκδοθεί από θυγατρικές επιχειρήσεις των τραπεζών που υπάγονται στην ενοποιημένη εποπτεία τους, κατέχονται από τρίτους, και δεν περιλαμβάνονται στα κύρια στοιχεία των βασικών ιδίων κεφαλαίων.

(γ) Η διαφορά από την έκδοση προνομιούχων μετοχών που εντάσσονται στην εν λόγω κατηγορία υπέρ το άρτιο. Κατά συνέπεια, μεταξύ όλων των υπολοίπων αλλαγών που επέρχονται:

(i) οι προνομιούχες μετοχές μη καθορισμένης διάρκειας που δεν παρέχουν δικαίωμα σωρευτικού μερίσματος για παρελθούσες χρήσεις συνεχίζουν μεν να εντάσσονται στα βασικά ίδια κεφάλαια των τραπεζών, με ποσοτικούς όμως περιορισμούς

(ii) οι καινοτόμοι τίτλοι (“innovative instruments”) οι οποίοι, σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, εντάσσονται στα βασικά ίδια κεφάλαια των τραπεζών μέχρι ποσοστού 15% θα παύσουν να περιλαμβάνονται σε αυτά.⁷

Το σύμφωνο της Βασιλείας III μεταξύ των άλλων διατάξεων επέβαλε στις τράπεζες και ένα τρόπο αντιμετώπισης της κεφαλαιακής επάρκειας με την αύξηση του κεφαλαίου των τραπεζών.

Σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της Βασιλείας II και της Βασιλείας III μετά το 2013 κάθε τράπεζα δεν πρέπει να υπερβαίνει σε δάνεια το ποσό πάνω από 12,5 φορές τα συνολικά εποπτικά της κεφάλαια. Επομένως γίνεται ένας έλεγχος από την εποπτική αρχή σχετικά με το φάσμα και την έκταση του πιστωτικού κινδύνου. Αυτό έγινε επειδή έπρεπε να προστατευθεί η ασφάλεια των καταθέσεων οι οποίες και χρησιμοποιούνταν στη συνέχεια ως δάνεια και ήταν άμεση ανάγκη η διασφάλισή τους.

Πίνακας 5 Κεφαλαιακές απαιτήσεις της Βασιλείας III στο τραπεζικό σύστημα

Κεφαλαιακές απαιτήσεις της Βασιλείας III στο τραπεζικό σύστημα							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο	3,5%	4,0%	4,5%	4,5%	4,5%	4,5%	4,5%
«Μαξιλάρι» κεφαλαίων συντήρησης				0,625	1,25	1,875	2,5
Ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο + «Μαξιλάρι» κεφαλαίων συντήρησης	3,5%	4,0%	4,5%	5,12%	5,75%	6,37%	7,0%
Αντικυκλικό επίπεδο ενεργοποίησης «Μαξιλαριού» κεφαλαίων συντήρησης				0-0,62	0-1,25	0-1,87	0-2,5
Ελάχιστο Tier 1 κεφάλαιο	4,5%	5,5%	6,0%	6,0%	6,0%	6,0%	6,0%
Ελάχιστο Tier 1 κεφάλαιο + «Μαξιλάρι» κεφαλαίων συντήρησης	4,5%	5,5%	6,0%	6,62%	7,25%	7,87%	8,5%
Ελάχιστο συνολικό κεφάλαιο	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%	8,0%
Ελάχιστο συνολικό κεφάλαιο + «Μαξιλάρι» κεφαλαίων συντήρησης	8,0%	8,0%	8,0%	8,62%	9,25%	9,87%	10,5%

Πηγή: BCBS2011

⁷ Ρυθμιστική παρέμβαση και εποπτεία του χρηματοπιστωτικού τομέα Διαθέσιμο από τη διεύθυνση: <http://www.hba.gr/5Ekdosis/UplPDFs/sylogikostomos/30-z%20GORTSOS%20519-540.pdf> Τελευταία ανάκτηση 3/1/2018

2.5 Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός

Ο Ενιαίος μηχανισμός δημιουργήθηκε από την ΕΕ και θεωρείται ο πιο σημαντικός μηχανισμός που εξασφαλίζει την προστασία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων της ΕΕ. Αποτελεί με άλλα λόγια έναν προστατευτικό μηχανισμό άμυνας αλλά και δύναμης των τραπεζών απέναντι σε κάθε πιστωτικό κίνδυνο.

Στις 4 Νοεμβρίου του 2014, έγινε ένα νέο ξεκίνημα για το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα. Ουσιαστικά πρόκειται για τη λειτουργία του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού. Έτσι, η παρακολούθηση και μάλιστα σε στενό κανονιστικό πλαίσιο περιήλθε στην αρχή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα υιοθέτησε τον παραπάνω μηχανισμό στήριξης ώστε να ασκήσει την ανάλογη αλλά και απαραίτητη εποπτεία σε κάθε πιστωτικό ίδρυμα και να εφαρμόσει κάποιες μεθόδους που θα οδηγούσαν σε ασφαλή πορεία τα τραπεζικά ιδρύματα.

Στον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό συμμετέχουν υποχρεωτικά τα 19 κράτη μέλη της ευρωζώνης ενώ τα υπόλοιπα κράτη μέλη μπορούν να δηλώσουν την συμμετοχή τους αν θέλουν με την επιτροπή Βασιλείας.

Παραδείγματα τέτοιων κρατών αποτελούν τα κράτη: Ελλάδα, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Κύπρος, Ολλανδία, Πορτογαλία.

Ο Ενιαίος εποπτικός μηχανισμός στήριξης θα ασκεί την εποπτεία σε τραπεζικά ιδρύματα, χρηματοδοτικές εταιρείες και σε τραπεζικά καταστήματα που εδρεύουν σε χώρες που δεν αποτελούν μέλη της ΕΕ.

Αυτά τα ιδρύματα στα οποία ασκείται η εποπτεία του ενιαίου μηχανισμού στήριξης διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

A) τις σημαντικές (εποπτεία από την ΕΚΤ)

B) και αυτές που δεν θεωρούνται τόσο σημαντικές και στις οποίες ασκείται ο έλεγχος και η εποπτεία και από άλλα όργανα του κράτους.

Εξαιτίας της ύπαρξης μεγάλου και σημαντικού κινδύνου να υπάρξουν αρκετές δύσκολες καταστάσεις σχετικά με την οικονομική πορεία των τραπεζών η ΕΕ, θεώρησε απαραίτητη την ύπαρξη του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού.

Εκτός από τα παραπάνω ιδρύματα που αναφέρθηκαν στην άσκηση της εποπτείας του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού ανήκουν και τα εξής:

- Κάθε πιστωτικός οργανισμός.
- Εταιρίες που συμβάλλουν στην αύξηση του κεφαλαίου των τραπεζών με τις χρηματοδοτήσεις τους σε αυτές⁸.

2.5.1 Όργανα του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού

Ο ενιαίος εποπτικός μηχανισμός καθώς και κάθε είδους εποπτεία που ασκείται από τον ίδιο ουσιαστικά αποτελούν τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης, που με τη σειρά του χαρακτηρίζεται ως το Συμβούλιο και το Ταμείο Εξυγίανσης. Σκοπός του αποτελεί η αποτελεσματική και δραστική αντιμετώπιση των τραπεζών που παρουσιάζουν προβλήματα. Μέσα στις υποχρεώσεις του βρίσκεται η διασφάλιση της άσκησης της εποπτείας στο τραπεζικό σύστημα αλλά και η λήψη μέτρων σε περίπτωση που αντιβαίνει ως προς τους κανόνες της επιτροπής.⁹

Διοικητικό Συμβούλιο: Αυτό αποτελεί το πιο σημαντικό όργανο της ΕΚΤ, αφού είναι αρμόδιο για τη λήψη αποφάσεων της ΕΚΤ. Αποτελείται από τα έξι (6) μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ και τους Διοικητές των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών των κρατών-μελών που ανήκουν στην ΕΕ. Κύρια αρμοδιότητά του αποτελεί η έγκριση των αποφάσεων του Εποπτικού Συμβουλίου.

Εποπτικό Συμβούλιο: Είναι ένα σημαντικό όργανο με κύρια αρμοδιότητα την εκτέλεση και διασφάλιση των διατάξεων αφού μετά την υποβολή τους σε διάστημα δέκα (10) ημερών δεν προβληθεί κάποια αντίρρηση.

Το Εποπτικό Συμβούλιο απαρτίζεται από:

- τον Πρόεδρο με πενταετή μη ανανεώσιμη θητεία,

⁸ <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/banking-union/single-supervisory-mechanism/>
τελευταία ανάκτηση 31/3/2018

⁹ Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός Διαθέσιμο από τη διεύθυνση:
<https://www.hba.gr/EuropeanAssociation?sectiontype=SSM>
Τελευταία ανάκτηση 22/03/2018

- τον Αντιπρόεδρο, που οποία συμμετέχει ως εκπρόσωπος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ,
- τους εκπροσώπους της ΕΚΤ,
- και έναν εκπρόσωπο από την εθνική εποπτική αρχή κάθε συμμετέχοντος κράτους-μέλους.

Επιτροπή μεσολάβησης: Κύριο έργο αυτής της επιτροπής αποτελεί η εξασφάλιση των καθηκόντων της ΕΚΤ ώστε να μην υπάρξει θέμα μη διάκρισης της νομισματικής πολιτικής και εποπτείας. Στην επιτροπή αυτή συμμετέχει ένα μέλος από κάθε κράτος-μέλος, επιλεγόμενο μεταξύ των εκπροσώπων του στο Διοικητικό Συμβούλιο και στο Εποπτικό Συμβούλιο. Πάντα επιλύει τις διαφορές που προκύπτουν από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ του υποβληθέντος από το Εποπτικό Συμβούλιο σχεδίου Απόφασης.

Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης: Πολλές φορές ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο εξαιτίας μίας απόφασης της ΕΚΤ μπορεί να ζητήσει την επανεξέτασή της σύμφωνα με τον κανονισμό 1024/2013. Το Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης αποφασίζει εκ νέου για το συγκεκριμένο αίτημα και σε διάστημα το πολύ εντός δύο (2) μηνών από την παραλαβή της αίτησης την παραπέμπει στο Εποπτικό Συμβούλιο για τη νέα απόφαση. Αυτό με τη σειρά του αξιολογεί τη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου Επανεξέτασης και υποβάλει στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ νέο σχέδιο Απόφασης. Το Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης απαρτίζεται από πέντε μέλη, τα οποία μπορούν να αντικαθίστανται από δύο αναπληρωτές.¹⁰

---

¹⁰Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα Όργανα ανάληψης αποφάσεων Διαθέσιμο από τη διεύθυνση <https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/decisions/ssm/html/index.el.html> τελευταία ανάκτηση 25/1/2018

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών

3.1 Ορισμός κεφαλαιακής επάρκειας

Όταν μία επιχείρηση ιδρύεται έχει ανάγκη από κάποια χρήματα ώστε να επανδρώσει τα κτίρια της με τα μηχανήματα, τις πρώτες ύλες αλλά και κάθε τεχνολογικό εξοπλισμό ώστε να αρχίσει την λειτουργία της. Μεγάλο ποσό για την υλοποίηση όλων των παραπάνω εξασφαλίζεται με χρήματα από τον ίδιο τον οργανισμό αλλά παράλληλα ενδέχεται και ο δανεισμός από άλλες τράπεζες ή άλλα ιδρύματα, τα ξένα κεφάλαια όπως ονομάζονται. Αυτό όμως δεν είναι το ίδιο και για τη λειτουργία των τραπεζών. Ο λόγος που περιγράφει το ποσό των ιδίων κεφαλαίων μιας τράπεζας σε σχέση με το ύψος της συνολικής της χρηματοδότησης ονομάζεται Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας.¹¹

Στην περίπτωση που ο δείκτης έχει την καλύτερη τιμή από την τιμή που έχει οριστεί ως ελάχιστο όριο τότε η τράπεζα καλύπτει το κεφάλαιό της και χαρακτηρίζεται κεφαλαιακά επαρκής αλλιώς πρέπει να ζητήσει βοήθεια ώστε να καλύψει το όριο που η επιτροπή έχει θέσει ως τουλάχιστον 8%.

---

¹¹Οικονομικά της Καθημερινότητας Κεφαλαιακή Επάρκεια <https://www.dailyeconomics.gr/oikonomikoi-oroι/kefalaiakh-eparkeia>

Διαθέσιμο στο: <https://www.dailyeconomics.gr/oikonomikoi-oroι/kefalaiakh-eparkeia>
Τελευταία ανάκτηση 18/2/2018

Ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για να χαρακτηριστεί ότι είναι επαρκής σχετικά με τα κεφάλαιά του θα πρέπει να είναι σε θέση να πληρώνει όλες τις χρηματικές υποχρεώσεις του αλλά και ταυτόχρονα η οικονομική του πορεία να ακολουθεί μία άνοδο ώστε να εξασφαλίζεται η κερδοφορία και να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος της χρεοκοπίας. Πρόκειται λοιπόν για μία εξυγίανση οικονομική της τράπεζας και μάλιστα είναι ένας όρος που εφαρμόζει απέναντι στους καταθέτες. Για το λόγο αυτό το 1988 εκδόθηκε το Σύμφωνο της Κεφαλαιακής Επάρκειας των Τραπεζών. Επομένως μία τράπεζα μπορεί να αποφύγει κάθε κίνδυνο πιστωτικό αν μπορεί να διαθέτει ένα σημαντικό κεφάλαιο δικό της το οποίο είναι ικανό σύμφωνα με τις αρχές των συμφώνων των Βασιλειών I, II, III να επανρθώνει κάθε κίνδυνο.

Εκτός από τα παραπάνω η κεφαλαιακή επάρκεια προσδιορίζεται και από κάποιες άλλες παραμέτρους που αναφέρονται παρακάτω:

- ✓ Το ύψος των κεφαλαίων
- ✓ Η ποιότητα των κερδών εφόσον με τη Βασιλεία III σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια προσδιορίζονται νέες μέθοδοι για τον υπολογισμό της.
- ✓ Οι εναλλακτικές μέθοδοι για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας σύμφωνα με την επιτροπή της Βασιλείας επιφέρουν ένα ευνοϊκό πλαίσιο χρηματοδότησης των μικρομεσαίων επομένως έχουμε νέα κεφάλαια
- ✓ Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με την συμμετοχή και τη διοίκηση όλων των οργάνων τους εξασφαλίζουν τις ανάγκες τους για αύξηση των κεφαλαίων μέσω κάποιων ρυθμίσεων αλλά και διατάξεων που προσδιορίζονται από τα όργανα αυτά.

Η Επιτροπή της Βασιλείας θέλοντας να περιορίσει τον λειτουργικό κίνδυνο των κεφαλαιακών υποχρεώσεων κάθε χρηματοπιστωτικού ιδρύματος προσδιορίζει κάποιες τεχνικές απαραίτητες για το σκοπό αυτό:

- τη μέθοδο του βασικού δείκτη
- την τυποποιημένη μέθοδο καθώς και εναλλακτική τυποποιημένη μέθοδο μόνο για τις δραστηριότητες λιανικής τραπεζικής και χορηγήσεων, και

- τη μέθοδο της προηγμένης μέτρησης (advanced measurement approach).¹²

Μέσα από τον δεύτερο πυλώνα της επιτροπής διακρίνονται ρυθμίσεις που θα διατηρήσουν την εξασφάλιση των κεφαλαίων και σε περίπτωση ακόμη που δεν εξασφαλίζεται η κεφαλαιακή επάρκεια τράπεζας στην τιμή που θα έπρεπε να φτάσει..

Επιπρόσθετα το πλαίσιο που προτείνεται από τον τρίτο Πυλώνα να υπόκεινται σε δημοσιοποίηση κάθε στοιχείου από τα τραπεζικά ιδρύματα για να αντιμετωπίζεται ορθά κάθε κίνδυνος. Οι υποχρεώσεις δημοσιοποίησης αφορούν σε γενικές γραμμές:

- ✓ τους κινδύνους στους οποίους κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα βρίσκεται εκτεθειμένο μέσα από μία σειρά οικονομικών δραστηριοτήτων.
- ✓ Τις ρυθμίσεις που προχωράει κάθε πιστωτικό ίδρυμα για μία πιο σωστή διαχείριση των καταστάσεων που δημιουργούνται από τη μείωση του κεφαλαίου, διαδικασίες διαχείρισής τους, και
- ✓ Τι στοιχεία έχει κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ώστε να τα χρησιμοποιήσει σε μία τέτοια κατάσταση. Σελ 222

3.2 Η κεφαλαιακή βάση που διαθέτει μία τράπεζα διακρίνεται σε τρεις βασικές διαστάσεις:

- Λογιστικά κεφάλαια
- Εποπτικά κεφάλαια
- Οικονομικά κεφάλαια

Η κεφαλαιακή επάρκεια αποτελεί μία πολύ σημαντική παράμετρος για την πορεία και την οικονομικής κατάστασης των τραπεζών και για το λόγο αυτό απασχόλησε και την επιτροπή της Βασιλείας I. Ουσιαστικά πρόκειται για το στοιχείο που αν δεν διαθέτει μία τράπεζα τότε δεν αποτελεί αυτό που η επιτροπή της Βασιλείας χαρακτηρίζει ως φερέγγυο και αξιόπιστο στοιχείο ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Η κεφαλαιακή επάρκεια εξασφαλίζει τη δυνατότητα στις τράπεζες να δανείσουν με αποτέλεσμα αν οι όροι του δανεισμού δεν είναι αυστηροί να κινδυνεύει η τράπεζα και με χρεοκοπία. Όταν όμως

¹² Κεφαλαιακή Επάρκεια των Τραπεζών Διαθέσιμο από το διαδίκτυο: http://www.hba.gr/5Ekdosis/UplPDFs/deltia/2-3_2001/07%20.pdf Τελευταία ανάκτηση 20/12/2017

κάθε πιστωτικός οργανισμός γνωρίζει πως τα δάνεια που δίνει στους καταναλωτές είναι το δικό του κεφάλαιο και ο κίνδυνος είναι μεγάλος , υπάρχει η σκέψη να λειτουργήσει πιο αυστηρά και με πιο δύσκολα κριτήρια να χορηγήσει τα δάνεια. Επομένως κρίνεται απαραίτητη η κεφαλαιακή επάρκεια κάθε χρηματοπιστωτικού ιδρύματος ώστε να μην υπάρξει τέτοια κατάσταση.

Για να λειτουργεί ομαλά μια τράπεζα πρέπει να έχει στην κατοχή της το ποσό εκείνο των κεφαλαίων που την κάνουν ικανή να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Αυτό το ποσό δεν είναι ίδιο για κάθε τράπεζα αλλά καθορίζεται από τις οικονομικές της δραστηριότητες και τι ποσά διαχειρίζεται. Η επάρκεια των κεφαλαίων αποτελεί το μία πολύ σημαντική παράμετρος που απασχολεί κάθε τραπεζικό ίδρυμα αφού συνεπάγεται και την εξασφάλιση μιας υγιούς οικονομικής πορείας του ιδρύματος. Ουσιαστικά απεικονίζει το βαθμό εξασφάλισης των καταθετών της τράπεζας και την ικανότητά της να αντιμετωπίσει μια πιθανή αρνητική συγκυρία είτε για την ίδια είτε για τον κλάδο είτε ακόμη και περιπτώσεις γενικότερων κρίσεων.

Υπάρχουν τρεις τρόποι μέτρησης κεφαλαίων:

- ✓ Μέσω των Λογιστικών Κεφαλαίων
- ✓ Μέσω των Οικονομικών Κεφαλαίων
- ✓ Μέσω των εποπτικών Κεφαλαίων

Οι συνθήκες για να συμπεριληφθεί στα διαθέσιμα εποπτικά κεφάλαια ένα χρηματοοικονομικό μέσο είναι οι ακόλουθες:

- Πρέπει να παρουσιάζει ευελιξία στις πληρωμές
- Να μπορεί να είναι σε θέση να αποζημιώσει για καθετί όταν παρουσιάζεται κίνδυνος. Όταν ικανοποιηθούν οι παραπάνω συνθήκες, τότε τα εποπτικά κεφάλαια χωρίζονται ως εξής:
  - Βασικά Ίδια Κεφάλαια (Tier 1). Αποτελούνται από μετοχές και ομολογίες)
  - Συμπληρωματικά Ίδια Κεφάλαια (Tier 2) Τα ονομαζόμενα Υβριδικά Κεφάλαια από ομόλογα που εκδίδει η τράπεζα και τα χρησιμοποιεί ως κεφάλαια, τα οποία στην πραγματικότητα είναι ξένα κεφάλαια αλλά διαθέτουν χαρακτηριστικά του μετοχικού κεφαλαίου.

- Κεφάλαια για τον Κίνδυνο της Αγοράς (Tier 3) (Χριστόπουλος Α., Ντόκας Ι σελ 223)

3.3 Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας

Για να εκτιμηθεί αλλά και να προσδιοριστεί κατά πόσο ένα τραπεζικό ίδρυμα μπορεί αν θεωρηθεί αξιόπιστο και κεφαλαιακά επαρκής χρησιμοποιείται ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας που προκύπτει από τη σχέση :

Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας = (Κεφάλαιο Tier 1 + Κεφάλαιο Tier 2)/(Σταθμισμένα στον Κίνδυνο Περιουσιακά Στοιχεία)

Με την ορολογία κεφάλαιο Tier 1 ονομάζουμε το σημαντικότερο μέρος των ιδίων κεφαλαίων το οποίο είναι σχετικά διαφανές και ασφαλές, όπως το μετοχικό κεφάλαιο και τα καταγεγραμμένα αποθεματικά.

Με την ορολογία κεφάλαιο Tier 2 ονομάζουμε το κεφάλαιο που συμπληρώνεται το οποίο είναι πιο σύνθετο και ευμετάβλητο, όπως προβλέψεις για επισφαλή δάνεια και το χρέος μειωμένης εξασφάλισης.

Πίνακας 6 Η εξέλιξη των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων από τη Βασιλεία II στην Βασιλεία III

Ως ποσοστό του Σταθμισμένου Ενεργητικού	Κεφαλαιακές Απαιτήσεις						
	Κοινά Ιδία Κεφάλαια (common equity)			Tier I Κεφάλαια		Συνολικά Κεφάλαια	
	Ελάχιστα	Buffer διατήρησης	Απαιτούμενα	Ελάχιστα	Απαιτούμενα	Ελάχιστα	Απαιτούμενα
Βασιλεία II	2*			4**		8	
Σημείωση:	*Ισοδύναμο περίπου με το 1% για μια μέση διεθνή τράπεζα υπό τον νέο ορισμό.			** Ισοδύναμο περίπου με το 2% για μια μέση διεθνή τράπεζα υπό τον νέο ορισμό.			
Βασιλεία III (Υπό τον νέο ορισμό)	4,5	2,5	7	6	8,5	8	10,5

Πηγή: BIS(2010)

Διαβάζοντας τις διατάξεις που έχουν ψηφιστεί και έχουν εφαρμοστεί από την επιτροπή της Βασιλείας κρίθηκε απαραίτητο τα ίδια κεφάλαια να είναι μεγαλύτερα από το ελάχιστο όριο που τέθηκε ως αναγκαίο ώστε να αποφευχθεί κάθε κίνδυνος για τους καταθέτες και επομένως και για την απόδοση της τράπεζας. Κάθε ώστε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα έχει ως στόχο την αύξηση των κερδών του και χρησιμοποιεί κάθε είδους οικονομική δραστηριότητα ώστε να το πετύχει.

Κάθε αύξηση του κεφαλαίου δίνει τη δυνατότητα και αύξησης του κεφαλαίου των μετόχων και επομένως ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας της τράπεζας. Μέσα από τις ρυθμίσεις των κανόνων της Βασιλείας οι τράπεζες βελτίωσαν την απόδοσή τους και ελαχιστοποίησαν ενδεχόμενους πιστωτικούς κινδύνους.

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μπορούν με την σωστή αξιολόγηση και τη διαχείριση των διαδικασιών να έχουν την απαιτούμενη κεφαλαιακή επάρκεια, καθώς εποπτικές αρχές επιβλέποντας ενισχύουν τη σωστή αξιολόγηση των εσωτερικών εκτιμήσεων διασφαλίζοντας έτσι κεφάλαια.

3.4 Χρηματοπιστωτικοί Κίνδυνοι

Στη σημερινή εποχή που τον κύριο λόγο έχει η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας μεγαλύτερος είναι και ο κίνδυνος που διατρέχουν οι επιχειρήσεις. Στην επιστήμη των οικονομικών με τη λέξη κίνδυνος επισημαίνεται καθετί που μπορεί να αλλάξει σε μία επενδυτική δραστηριότητα σχετικά με το αναμενόμενο αποτέλεσμα. Επομένως είναι αναπόφευκτη η σύνδεση των τραπεζών με τον κίνδυνο σχετικά με την λειτουργία και κάθε φορά ανάλογα με την εξέλιξη του κινδύνου επηρεάζεται είτε θετικά είτε αρνητικά στον οικονομικό τομέα. Οι κίνδυνοι κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- ✓ Χρηματοοικονομικοί.
- ✓ Λειτουργικοί.
- ✓ Επιχειρηματικοί.
- ✓ Μεγάλων γεγονότων

3.5 Ανάλυση χρηματοπιστωτικών κινδύνων

Κάθε τράπεζα σε κάθε οικονομική της δραστηριότητα αντιμετωπίζει πολλούς κινδύνους αλλά με τη σωστή και έγκαιρη διαχείρισή τους μπορεί να τους αντιμετωπίσει αποφεύγοντας έτσι δυσάρεστες καταστάσεις για την οικονομική της κατάσταση.

3.5.1 Κίνδυνος Αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς αντανακλάται στη μεταβλητότητα της αξίας του χαρτοφυλακίου τιμών αναφέρεται στις διαδικασίες αγοράς και δραστηριότητες διαπραγμάτευσης μετοχικών τίτλων και εμφανίζεται από την μεταβλητότητα στις τιμές των επιτοκίων, στις τιμές του χρηματιστηρίου καθώς και σε άλλους παράγοντες. Επίσης, σύμφωνα με τους Pieter Klaassen και Idzard van Eeghen (2009), «ο κίνδυνος αγοράς είναι η πιθανή απώλεια της αξίας των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων λόγω αλλαγών στις μεταβλητές της αγοράς (πχ επιτόκια, συναλλαγματικές ισοτιμίες, μεταβολή των βασικών εμπορευμάτων). Ο συγκεκριμένος ορισμός καλύπτει στοιχεία ενεργητικού και παθητικού σε χαρτοφυλάκια συναλλαγών. Παρόλα αυτά, θα μπορούσε να περιλαμβάνει και τον κίνδυνο αγοράς των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού που ταξινομούνται ως διαθέσιμα προς πώληση.»¹³

Ο κίνδυνος Αγοράς χαρακτηρίζεται από την αστάθεια και τη ρευστότητα. Τα τελευταία χρόνια είναι φανερό ότι όλες οι τράπεζες ασχολούνται με τον περιορισμό αυτού του κινδύνου με ορισμένου τύπου μεθόδους μέτρησης.

Όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο είναι κατανοητό ότι οποιαδήποτε αλλαγή που συμβαίνει σε κάθε οικονομική δραστηριότητα του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος θα επιφέρει και κάποιο κίνδυνο όπου η πιστοληπτική ικανότητα των δανειοληπτών εξετάζεται άμεσα και με περισσότερη λεπτομέρεια. Κάθε ομόλογο και μετοχή είναι άμεσα διαθέσιμο. Επομένως μεγαλύτερο πρόβλημα παρουσιάζεται στις τιτλοποιήσεις των ομολόγων και μικρότερο στην αποπληρωμή των δανείων. Εκτός από τις διαφορές που αναφέρθηκαν οι δύο κίνδυνοι έχουν

---

¹³12Διαχείριση Κινδύνου και Χρηματοπιστωτική κρίση. Μελέτη Διαχείρισης Κινδύνων στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα. Καραγιαννοπούλου Δέσποινα, Αριστοτέλειο Διαθέσιμο από τη διεύθυνση <http://ikee.lib.auth.gr/record/126526/files/GRI-2011-6680.pdf>
Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2011

και την εξής ομοιότητα: πρόκληση μείωσης του χαρτοφυλακίου του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. (Χριστόπουλος Α., Ντόκας 209)

3.5.2 Λειτουργικός Κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος προκαλείται από τις λανθασμένες αποφάσεις των τραπεζικών συστημάτων. Ένα σημαντικό είδος λειτουργικού κινδύνου αφορά στον τεχνολογικό κίνδυνο, δηλαδή στον κίνδυνο βλάβης ή ανεπάρκειας των συστημάτων τεχνολογίας και πληροφορικής. Επομένως κρίνεται αναγκαίος και ωφέλιμος πάντα ο εκτενής έλεγχος ώστε να προστατεύεται το τραπεζικό σύστημα από τέτοιου είδους καταστάσεις. Και για αυτό το σύμφωνο της Επιτροπής της Βασιλείας το 2002 οριοθετεί τον λειτουργικό κίνδυνο και ως «κίνδυνο άμεσης ή έμμεσης ζημίας», δηλαδή ένα κίνδυνο που μπορεί να επέλθει από εσωτερικά ή εξωτερικά γεγονότα. *Ο λειτουργικός κίνδυνος αναφέρεται στις απώλειες που μπορεί να προκύψουν λόγω ανεπάρκειας των συστημάτων εταιρικής διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου. Οφείλεται σε ανθρώπινα σφάλματα, λανθασμένες αποφάσεις της διοίκησης και ενδεχόμενες δυσχέρειες μεταξύ των βασικών παραγόντων της εταιρικής διοίκησης (μετόχων, διευθυντικών στελεχών ή εκπροσώπων εργαζομένων). Τέτοια προβλήματα μπορεί να προκύψουν από την αδυναμία ανάληψης προληπτικής δράσης. Ένας σημαντικός τύπος λειτουργικού κινδύνου είναι και ο τεχνολογικός κίνδυνος, δηλαδή ο κίνδυνος είτε βλάβης είτε ανεπάρκειας των συστημάτων τεχνολογίας πληροφορικής. Συνεπώς, δημιουργείται ανάγκη προστασίας των συστημάτων είτε από ενδογενείς δυσχέρειες είτε από εξωτερικές παρεμβάσεις. Άλλες μορφές λειτουργικού κινδύνου μπορεί να είναι γεγονότα όπως πυρκαγιές, σεισμοί ή άλλες φυσικές καταστροφές.* (Χριστόπουλος Α., Ντόκας I σελ 212)

3.5.3 Κίνδυνος Ρευστότητας

Ο κίνδυνος αυτός σχετίζεται άμεσα με την ύπαρξη ή όχι ρευστότητας των τραπεζικών ιδρυμάτων. Σε περίπτωση που ένα τραπεζικό ίδρυμα δεν διαθέτει αυτή τη ρευστότητα σε ικανό βαθμό ώστε να μην μπορεί να ανταποκριθεί στις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις, αυτό ονομάζεται οικονομική κατάρρευση. «Ο κίνδυνος αυτός υφίσταται ακριβώς επειδή οι αναλήψεις μπορεί να απαιτηθούν όποτε το επιλέξουν οι καταθέτες δικαιούχοι τους, δηλαδή

είναι άμεσης ανάληψης (ακόμη και αν υπάρχει ποινή για Πρόωρη ανάληψη σε περίπτωση ανάγκης ο δικαιούχος θα προχωρήσει σε ανάληψη των καταθέσεών του), ενώ οι χορηγήσεις των δανείων δεν μπορεί να απαιτηθούν από τις τράπεζες πριν περάσει ο χρόνος για τον οποίο έχουν χορηγηθεί. Εν κατακλείδι, βλέπουμε ότι η πλευρά του παθητικού είναι εν δυνάμει βραχυχρόνιας διάρκειας, ενώ του ενεργητικού είναι μακροχρόνιας. Αυτό δημιουργεί αυξημένη ανάγκη για τη σωστή διαχείριση ενεργητικού και παθητικού "Ένας τραπεζικός οργανισμός μπορεί να διαχειρισθεί την πιθανή καθαρή απόσυρση των καταθέσεων με δύο τρόπους: α) αγοράζοντας ρευστότητα και (β) αποθηκεύοντας ρευστότητα».(Χριστόπουλος Α., Ντόκας Ι σελ 211)

3.5.4 Κίνδυνος Επιτοκίου

Ο κίνδυνος επιτοκίου έχει να κάνει κυρίως με τις αλλαγές που παρουσιάζουν τα επιτόκια των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Βέβαια οι μεταβολές αυτές επιφέρουν άμεσα και τις αλλαγές στα οικονομικά στοιχεία των τραπεζικών οργανισμών. Έτσι οι τράπεζες εισέρχονται σε επιτοκιακό κίνδυνο. Διακρίνεται σε δύο επιμέρους κατηγορίες:

- ✓ κίνδυνο θέσης
- ✓ κίνδυνο εισοδήματος

Επομένως, ένα τραπεζικό ίδρυμα για να αποτρέψει κάποιον κίνδυνο πρέπει να διασφαλίσει με τον καλύτερο τρόπο τα περιουσιακά του στοιχεία.

Οι μεταβολές του επιτοκίου της αγοράς συσχετίζονται με το καθαρό εισόδημα από τόκους. Σε αυτή την περίπτωση, η διαχείριση ενεργητικού-παθητικού στηρίζεται στη συντονισμένη παρέμβαση της διοίκησης της εμπορικής τράπεζας (Ομάδα Διαχείρισης Στοιχείων Ενεργητικού-Παθητικού) έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι του επιτοκίου. Υπάρχουν τρεις τρόποι διαχείρισης της «ευαισθησίας» του επιτοκίου:

- *Το υπόδειγμα ανοίγματος που χωρίζεται σε στατικό και δυναμικό.*
- *Το υπόδειγμα του χρόνου ως τη λήξη.*
- *Το υπόδειγμα μέσης διάρκειας αναμονής. (Χριστόπουλος Α., Ντόκας Ι σελ 212)*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Οίκοι αξιολόγησης και Stress Tests

Το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα αντιμετωπίζοντας όλα αυτά τα προβλήματα καθώς και τις νέες διατάξεις της επιτροπής της Βασιλείας αντιλήφθηκε πως η πιστοληπτική κρίση μεγάλωνε και οι ζημιές των τραπεζών θα ήταν δραματικές. Τον Ιούνιο του 2009 η Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα και με την επιτροπή Βασιλείας εφάρμοσε την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων με υποθετικά σενάρια που είχαν συμφωνηθεί με το ΔΝΤ. Σκοπός της άσκησης ήταν η αξιολόγηση της ανθεκτικότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος σε απροσδόκητες και έντονες εξωγενείς διαταραχές και η ικανότητα των τραπεζών να ανταπεξέλθουν σε αυτές..

4.1 Ορισμός και ιστορική αναδρομή των οίκων αξιολόγησης

Οι οίκοι αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (αγγλικά: Credit Rating Agency, CRA) ή οίκοι πιστοληπτικής αξιολόγησης, ή απλά οίκοι αξιολόγησης, είναι ιδιωτικές εταιρείες οικονομικού ενδιαφέροντος που προσφέρουν κυρίως συμβουλευτικές «ανεξάρτητες και έγκυρες» υπηρεσίες στη δευτερογενή αγορά. Αξιολογώντας την πιστοληπτική ικανότητα των δανειζομένων (ιδιωτών, επιχειρήσεων, κρατών) καθώς επίσης και τα χρεόγραφα που εκδίδουν οι δανειζόμενοι, παρέχουν σχετικές πληροφορίες υπέρ των ενδιαφερομένων ώστε να λαμβάνουν ασφαλέστερες χρηματοδοτικές αποφάσεις. Πρόκειται για ιδιωτικούς μη

πλειοψηφικούς ρυθμιστές διεθνών κεφαλαιαγορών με έντονο και σημαντικό ρόλο, αφού οι αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας τις οποίες διενεργούν μπορούν να επηρεάσουν ακόμα και την διεθνή αγορά.¹⁴

Η αξιολόγηση αλλά και ο προσδιορισμός κάθε χρηματοπιστωτικού κινδύνου γίνεται από τους Οίκους αξιολόγησης. Μεταξύ των οίκων υπάρχουν σημαντικές διαφορές καθώς υπάρχει κι έλλειψη ισότητας αναλόγως το πεδίο κάλυψης όπως γεωγραφική και τομεακή, το μέγεθος, τη μεθοδολογία που χρησιμοποιούν στην αξιολόγηση των ενδεχόμενων κινδύνων.

“Οι διασημότεροι οίκοι αξιολόγησης επιχειρήσεων και κρατών είναι:

- *A. M. Best (U.S.)*
- *Baycorp Advantage (Australia)*
- *Dominion Bond Rating Service (Canada)*
- *Dum & Bradstreet*
- *China Credit Information Service (China)*
- *Fitch Ratings (U.S.)*
- *Japan Credit Rating Agency (Japan)*
- *Moody’s Investors Service (U.S.)*
- *Standard & Poor’s (U.S)*
- *Rating Agency Malaysia (Malaysia)*
- *Egan-Jones Rating Company (U.S.)*
- *CRISIL Ltd. (India)*
- *Japan Credit Rating Vital Information Services (Pakistan)*
- *The Pakistan Credit Rating Agency Limited (Pakistan)*
- *NKC Independent Economists (South Africa)*¹⁵

---

¹⁴ Οίκος αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας Διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://el.wikipedia.org/>

Τελευταία ανάκτηση 23/3/2018

---

¹⁵ Τζήκας Αναστάσιος(2011)” *Ο ρόλος των Οίκων αξιολόγησης στη διαμόρφωση της πιστοληπτικής ικανότητας μίας χώρας: η περίπτωση της Ελλάδας* Μεταπτυχιακή Εργασία Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής , Θεσσαλονίκη.)

Η αξιολόγηση και η εκτίμηση των κινδύνων είναι στοιχεία που κάθε επενδυτής κρίνει απαραίτητη τη γνώση τους πριν από κάθε επένδυση των χρημάτων του. Ωστόσο δεν αποτελεί κύρια επενδυτική συμβουλή για τη λήψη της τελικής τους απόφασης. Κάθε οργανισμός όμως δεν χαρακτηρίζεται αξιόπιστος μόνο από την πιστοληπτική του ικανότητα αλλά και από άλλους παράγοντες που επηρεάζουν την οικονομική πορεία ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και επομένως και τις επενδύσεις που γίνονται από το ίδρυμα αυτό.

Οι Οίκοι αξιολόγησης προβαίνουν με μια λεπτομερή έκθεση στοιχείων που αφορούν τα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης. Συγκεντρώνοντας και εξετάζοντας τα απαραίτητα στοιχεία μέσω μεθόδων και πρακτικών που θεωρούνται ως απαραίτητες προβαίνουν στη βαθμολόγηση και το χαρακτηρισμό κάθε χρηματοπιστωτικού κινδύνου. Ο κάθε οίκος αξιολόγησης έχει δημιουργήσει ξεχωριστό δικό του σύστημα κατάταξης βαθμολογίας για την πιστοληπτική ικανότητα. Με βάση αυτό κρίνεται το πόσο ο εκδότης θα μπορέσει να αποπληρώσει το κεφάλαιο και τους τόκους. Η βαθμολογία της άριστης ποιότητας ομολόγων με ελάχιστο βαθμό κινδύνου είναι AAA ή Aaa ενώ ομόλογα με βαθμολογία κάτω του BB θεωρούνται «junk bonds». Η αξιολόγηση καθώς και η βαθμολογία πραγματοποιούνται από άτομα με εμπειρία και γνώσεις που θα ερευνήσουν και θα μελετήσουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία πριν το αποτέλεσμα της πληροφόρησης από τον οίκο.

Οι οίκοι αξιολόγησης για να φτάσουν στη δομή και τη λειτουργία που έχουν σήμερα πέρασαν από πολλές μορφές. Εξελίχθηκαν αρκετά. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχουν τρεις περίοδοι των οίκων που ιστορικά άφησαν το στίγμα τους. Η πρώτη περίοδος ξεκινά πριν το 1909 όπου ο όρος «οίκος αξιολόγησης» δεν υπήρχε και στις κεφαλαιαγορές δεν αξιολογούταν η πιστοληπτική ικανότητα των ομολόγων. Έπειτα από την περίοδο αυτή και για εβδομήντα περίπου χρόνια, σταδιακά κάνουν την εμφάνισή τους οργανισμοί αξιολόγησης οι οποίοι αξιολογούν κρατικά και εταιρικά ομόλογα. Η τρίτη περίοδος που χρονολογείται μέχρι και σήμερα οι οργανισμοί αξιολόγησης ομολόγων, παγκοσμιοποιούνται και δημιουργούνται οι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης όπως είναι σήμερα γνωστοί.¹⁶

---

¹⁶15 Διαδικασία και συστήματα των Οίκων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας διαθέσιμο από τη διεύθυνση <http://bankingnews.gr/bankingnews-questions-and-answers> Τελευταία Επίσκεψη 25/1/2018

Η εμφάνιση των οίκων αξιολόγησης ιστορικά ξεκινάει από τις ΗΠΑ και την περίοδο της δημιουργίας του σιδηροδρομικού δικτύου. Το τεράστιο αυτό έργο απαιτούσε υψηλή χρηματοδότηση που ούτε το κράτος δεν μπορούσε να ανταποκριθεί σε κάτι τέτοιο. Μέσω πιστώσεων και μετοχών ξεκινάει μια μεγάλη αναζήτηση για την εύρεση επενδυτών-κεφαλαίων για την χρηματοδότηση του έργου. Έτσι το 1850 έγινε η πρώτη εμφάνιση περιοδικών που έδιναν πληροφορίες για την αγορά και τις συνθήκες της. Τέτοιο ήταν και το Poor's American Railroad Journal. Το 1909 ιδρύεται από τον John Moody χρηματοοικονομικό αναλυτή το πρακτορείο Moody's που έχει ως αντικείμενο την αξιολόγηση των σιδηροδρομικών δικτύων. Έπειτα το 1916 ιδρύεται η Standard Statistics και το 1924 η Fitch. Πέραν του σιδηρόδρομου οι τρεις αυτές εταιρείες ασχολούνται και αξιολογούν κάθε μορφής δανείου που υπάρχει φόβος για αθέτησή του.

Το πρώτο ίδρυμα για την εποπτεία του χρηματιστηρίου για να προβλεφθεί μία νέα κρίση όπως το κραχ του 1929 είναι η Security Exchange Commission (SEC) και ιδρύεται το 1934. Η (SEC) δίνει μια μορφή δύναμης στους οίκους καθώς τους δίνει το δικαίωμα να διαφοροποιούν τις ασφαλείς επενδύσεις. Το 1988 η Βασιλεία I καθορίζει ότι οι τρεις μεγάλοι οίκοι των ΗΠΑ, θα αξιολογούν τα αξιόγραφα του διεθνούς συστήματος και θα τα χαρακτηρίζουν κερδοσκοπικά ή μη.

Το 2007 η ΕΚΤ δίνει το καθήκον στους τρεις οίκους να αξιολογούν τα ομόλογα των κρατών-μελών της ΕΕ. Επίσης οι οίκοι μπορούν να αξιολογούν και κάθε οργανισμό που ασχολείται και με τις ασφάλειες.

Ως οργανισμός αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας η εταιρεία εκδίδει πιστοληπτικές αξιολογήσεις για το χρέος δημόσιων και ιδιωτικών εταιρειών και άλλων δημόσιων δανειοληπτών όπως κυβερνήσεις και κυβερνητικές οντότητες. Επομένως αποτελεί έναν οργανισμό αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας αναγνωρισμένο από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ.

Οι Οίκοι αξιολόγησης προχωρούν στην αξιολόγηση των επιχειρήσεων αλλά και των χωρών έχοντας βέβαια πραγματοποιήσει και άλλες έρευνες και έχοντας δημιουργήσει μία συνισταμένη όλων αυτών των παραγόντων. Αποτέλεσμα μιας τέτοιας πρακτικής αποτελεί μία σωστή πολιτική που δίνει τη δυνατότητα σε κάθε χώρα να έχει μία αξιολογη πιστοληπτική ικανότητα

«Προς αποφυγή παρερμηνειών πρέπει νη αναφερθεί ότι οι οίκοι αξιολόγησης αποτελούν ένα χρήσιμο συμβουλευτικό εργαλείο για τους επενδυτές. Ο βασικός τους ρόλος είναι η αντιστοίχιση της πιστοληπτικής των εκδοτών κινητών αξιών και χρέους αλλά και της κάθε έκδοσης αξιογράφων τους με ένα βαθμό που αποτελεί την πιστοληπτική αξιολόγησή τους και επαγωγικά την κατάταξή τους στο σύνολο των εκδόσεων. Οι αξιολογήσεις αυτές χρησιμοποιούνται και από τους ίδιους τους εκδότες, που πρέπει να καταλήξουν στην ορθή απόδοση των τίτλων, ώστε να είναι ελκυστικοί στους επενδυτές (αγορές) που απαιτούν μια εύλογη απόδοση βάσει των κινδύνων που αναλαμβάνουν.» (Χριστόπουλος Α., Ντόκας Ι σελ 248)

4.2 Οι πιο μεγάλοι Οίκοι αξιολόγησης

Στην ενότητα αυτή αναφέρονται οι τρεις μεγάλοι οίκοι αξιολόγησης, που είναι οι Moody's, Standard & Poor's και Fitch Raitings.

Οι οίκοι αξιολόγησης Moody's, Standard & Poor's και Fitch στην Ελλάδα έγιναν ευρέως γνωστοί κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης της χώρας. Ουσιαστικά οι εταιρείες αυτές μέσω των μηχανισμών και των λογισμικών που διέθεταν αξιολογούσαν με βάση κυρίως τις προοπτικές που έχει κάθε χώρα εξασφαλίζοντας έτσι το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας ώστε να μπορούν να προσελκύουν επενδύσεις και να αντλούν κεφάλαια.

Οι τρεις αυτοί οίκοι κατέχουν το μεγαλύτερο μερίδιο στην παγκόσμια αγορά πιστοληπτικής αξιολόγησης ελέγχοντας πάνω από το 98%.

Βέβαια από την άλλη πλευρά υπάρχουν και οι υπέρμαχοι της άποψης ότι η αξιολόγηση από τους οίκους αυτούς δεν θεωρείται αξιόπιστη επειδή οι πληροφορίες που διαθέτουν είναι ελλιπείς. Οι περισσότεροι οίκοι χρησιμοποιούν ως σύμβολα γράμματα ή αριθμούς ως κλίμακα αξιολόγησης. Με σκοπό να είναι η αξιολόγηση όσο το δυνατό ακριβής και ικανοποιητική για τις εταιρείες και τις χώρες η Fitch το 1973 και η Standard & Poor's το 1974 εισήγαγαν τα σύμβολα (+) και (-) στις αξιολογήσεις τους και η Moody's, το 1982 τους αριθμούς 1,2,3.

Εκτός από τα σύμβολα αυτά οι Standard & Poor's και η Moody's εισήγαγαν στις αξιολογήσεις τους και κάποια ορολογία με τις λέξεις watch και outlook, που παρέπεμπαν σε αναθεώρηση μίας αξιολόγησης ύστερα από κάποιο χρονικό διάστημα από 6 έως και 24 μήνες εξαιτίας της αλλαγής κάποιων οικονομικών συγκυριών.

4.2.1 Standard & Poor's

Το 1906, ιδρύεται η Standard Statistics Bureau που ασχολείται κυρίως με αμερικανικές εταιρίες και ιστορικά στοιχεία αυτών μη διαθέσιμα. Δέκα χρόνια μετά, δημιουργείται η Poor's Publishing Company που ασχολείται με χρέη ομολόγων. Με τη συγχώνευση των δύο παραπάνω εταιριών, το 1941 δημιουργείται ο οίκος Standard & Poor's, ο οποίος το 1966 περνά στην κατοχή της McGraw-Hill Companies. Ο συγκεκριμένος οίκος αξιολόγησης, παρέχει πληροφορίες παγκοσμίως για τις αγορές και τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που υπάρχουν σε αυτές καθώς και αναλύσεις, αποτιμήσεις, συναλλαγές επενδυτικών στοιχείων. Έδρα του, έχει στις ΗΠΑ και κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας σε ποσοστό περίπου 40%.

Η τελική ονομασία του όπως έγινε γνωστό, στις 28 Απριλίου του 2016, από Standard & Poor's Ratings Services τροποποιείται σε Standard & Poor's Global Ratings.

Πραγματοποιείται εκτενής ανάλυση κάθε χρηματοοικονομικού κινδύνου, του ανταγωνισμού και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της εκάστοτε επιχείρησης ή κράτους. Όλα αυτά αναλύονται ώστε να δημοσιοποιηθούν πληροφορίες που να δίνουν μία σαφή εικόνα για την κατάσταση του εξεταζόμενου. Τέλος, δίνεται μία έκθεση και η ανάλογη βαθμολογία από τον οίκο.

Οι αναλυτές της Standard & Poor's για να αξιολογήσουν τις επιχειρήσεις πρέπει να έχουν στη διάθεση τους εκθέσεις της εταιρείας ή της χώρας που βαθμολογούν σχετικά με την οικονομική της ευμάρεια.

Η Standard & Poor's για κάθε αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας λαμβάνει υπόψη και εξετάζει με αυστηρότητα τον δείκτη της κεφαλαιακής. Αυτό πρακτικά σημαίνει για μία τράπεζα ότι ο δείκτης για να αποτελέσει θετικό σημείο αξιολόγησης θα πρέπει η τράπεζα να

διαθέτει το δείκτη σε τιμή περίπου 10%, δηλαδή αυτό σημαίνει ότι αν έχουν χορηγήσει δάνεια 200 εκατομμυρίων ευρώ, θα πρέπει να διαθέτουν κεφάλαια τουλάχιστον 20 εκατομμυρίων.

Η Κεφαλαιακή διάρθρωση είναι το άλλο σημαντικό οικονομικό μέγεθος των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων μιας επιχείρησης και αντικατοπτρίζει το αν και σε ποιο βαθμό υπάρχει χρηματοδότηση της επιχείρησης από κάποιες πηγές. Αντικείμενο της κεφαλαιακής διάρθρωσης αποτελεί η αλλαγή των πηγών χρηματοδότησης παίρνοντας τραπεζικά δάνεια ή και με την έκδοση ομολογιών.

Η ρευστότητα είναι ένας ακόμη παράγοντας που λαμβάνει υπόψη του ο συγκεκριμένος οίκος αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας και σχετίζεται με τη δυνατότητα της επιχείρησης να μπορεί να ικανοποιεί τις πληρωμές της.

Όμως εξίσου σημαντική και απαραίτητη αποτελεί και η οικονομική πολιτική είναι εφόσον κάθε κρατική παρέμβαση επιδρά στους οργανισμούς που μέσω των οικονομικών τους δραστηριοτήτων θα συντελέσουν αποτελεσματικότερα στη μεγιστοποίηση της καλύτερης οικονομικής κατάστασης.

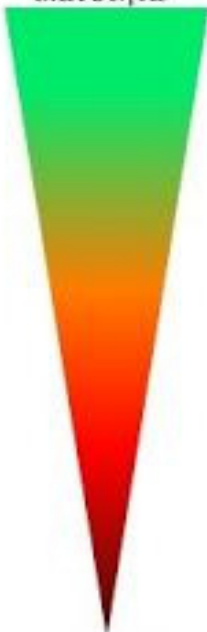
- Η διαδικασία της αξιολόγησης ξεκινάει με την αίτηση του εκδότη για εξαγωγή βαθμολογίας.) (Χριστόπουλος Α., Ντόκας Ι σελ 223)

Η Standard & Poor's εκτιμά ορισμένους παράγοντες κινδύνου όπως προαναφέρθηκε και συναντάται με τον εκδότη. Αφού εξετασθούν και αναλυθούν τα δεδομένα, τότε προχωρούν στη βαθμολόγηση και την κοινοποιούν στον εκδότη. Αφού ολοκληρωθεί η αξιολόγηση προκειμένου να ενημερωθούν οι επενδυτές πραγματοποιείται και η δημοσιοποίηση. Κύριος της καταστάσεως είναι ο αναλυτής του οίκου, που μαζί με τη συμβολή άλλων ειδικών αναλυτών φτάνει στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Μετά από τη δημοσίευση της έκθεσης των οίκων ο εκδότης για τουλάχιστον ένα έτος, τίθεται για ένα χρονικό διάστημα ενός χρόνου περίπου σε διαρκή εποπτεία. Παρακολουθείται όλη η εξέλιξη της εταιρίας ή του κράτους καθώς και όλοι οι παράγοντες που επηρεάζουν την γενικότερη οικονομία και μπορεί να επηρεάσουν την τροποποίηση της βαθμολογίας.

4.2.2 Standard & Poor's – Κλίμακα βαθμολογίας

Κύριος ρόλος του οίκου αξιολόγησης όπως αναφέρθηκε αποτελεί το συμφέρον των επενδυτών και η αποφυγή των κινδύνων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από λανθασμένες οικονομικές δραστηριότητες. Μία χώρα ή μία εταιρεία αν και μπορεί να χαρακτηριστεί με ένα μικρό βαθμό πιστοληπτικής αξιολόγησης ωστόσο αυτό δεν σημαίνει ότι δεν παύει κάθε είδους δραστηριότητα και δεν παύεται και από κάθε κίνδυνο εξαιτίας κάθε οικονομικής δραστηριότητας.¹⁷

Ο κάθε Οίκος αξιολόγησης διαθέτει μία κλίμακα βαθμολογίας για την αξιολόγηση και είναι σχεδόν παρόμοια σε όλους με διαφορές στα σύμβολα που χρησιμοποιούν:

MOODY'S	STANDARD & POOR'S	Fitch	Πιστοληπτική Ικανότητα
Aaa	AAA	AAA	 <p>Υψηλή πιστοληπτική ικανότητα</p>
Aa1	AA+	AA+	
Aa2	AA	AA	
Aa3	AA-	AA-	
A1	A+	A+	
A2	A	A	
A3	A-	A-	
Baa1	BBB+	BBB+	
Baa2	BBB	BBB	
Baa3	BBB-	BBB-	
Ba1	BB+	BB+	
Ba2	BB	BB	
Ba3	BB-	BB-	
B1	B+	B+	
B2	B	B	
B3	B-	B-	
Caa1	CCC+	CCC	
Caa2	CCC		
Caa3	CCC-		
Ca	CC		
C	C	DDD	
/	D	DD	
/		D	

¹⁷ Οι Οίκοι Αξιολόγησης της Πιστοληπτικής ικανότητας Διαθέσιμο από τη διεύθυνση <https://eclass.aueb.gr/modules/document/file.php> [Τελευταία ανάκτηση 24/1/2018]

Πίνακας 7 Κλίμακα βαθμολογίας και αξιολόγησης του οίκου Standard & Poor's

Αξιολόγηση	Ερμηνεία
AAA	Στην κατηγορία αυτή τα ομόλογα έχουν την υψηλότερη βαθμολογία. Μπορούν να ανταποκρίνονται χωρίς προβλήματα στην πληρωμή των τόκων και στην καταβολή του αρχικού κεφαλαίου
AA+ / AA-	Ομόλογα με ισχυρή ικανότητα στην πληρωμή των τόκων και στην καταβολή του αρχικού κεφαλαίου όπως και στην παραπάνω κατηγορία αλλά έχουν λιγότερη αντοχή στις μεταβολές της διαβάθμισης AAA.
A+ / A-	Ομόλογα υψηλής ικανότητας πληρωμής τόκων και κεφαλαίου αλλά λιγότερο ανθεκτικά σε κάθε οικονομική μεταβολή.
BBB+ / BBB-	Στην κατηγορία αυτή τα ομόλογα χαρακτηρίζονται ως ομόλογα με επαρκή πιστοληπτική ικανότητα
BB+ / BB-	Εδώ τα ομόλογα θεωρούνται αξιόπιστα, έχουν όμως και αρκετά στοιχεία που χαρακτηρίζονται ως κερδοσκοπικά.
B+ / B-	Εδώ υπάγονται τα ομόλογα αυτά που είναι ακόμη πιο κερδοσκοπικά από τη διαβάθμιση BB
CCC	Ομόλογα με έντονο κερδοσκοπικό χαρακτήρα, με κίνδυνο απώλειας τόκων και αρχικού κεφαλαίου
CC	Τα πιο κερδοσκοπικά ομόλογα με υψηλό κίνδυνο
SD	Ομόλογα που αθετούν τις συμβατικές υποχρεώσεις
D	Ομόλογα που αθετούν οποιαδήποτε πληρωμή τόκων και αρχικού κεφαλαίου

4.3 Moody's

Άλλη μία εταιρία με έδρα τις ΗΠΑ και θυγατρική της Moody's Corporation, είναι η Moody's. Είναι η πρώτη εταιρία για την αξιολόγηση πιστωτικού κινδύνου. Οι αξιολογήσεις του αφορούν πάνω από 100 χώρες. Ιδρύθηκε το 1909 και πήρε το όνομά της από τον ιδρυτή της John Moody. Κύρια δραστηριότητά της αποτελεί η παροχή υπηρεσιών αξιολόγησης και ανάλυσης κινδύνων ενώ παράλληλα ενημερώνει και δίνει κατευθυντήριες γραμμές και στους εκδότες αξιόγραφων, ασφαλιστικές εταιρίες και κράτη για τη σωστή αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων. Κατέχει το 40% των αξιολογήσεων της αγοράς και για να κατανοήσουμε το μέγεθος, το 2009 δημοσίευσε τζίρο 1,79 δις.

4.3.1 Moody's: Η διαδικασία της αξιολόγησης

Η Moody's για την πιστοληπτική αξιολόγηση εκτός από τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά της θεωρεί ως σημαντικότερο παράγοντα τη δημοσιονομική πολιτική και της τάσης του ισοζυγίου πληρωμών ένα βασικό εργαλείο για να υπολογίζονται ιστορικά στοιχεία της απόδοσης. Η μεθοδολογία αξιολόγησης που ακολουθείται είναι σχεδόν όμοια με την Standard & Poor's, ενώ βασικό παράγοντα θεωρεί τη συζήτηση καθ' όλη τη διάρκεια της αξιολόγησης με τους διαχειριστές της εταιρίας.

Η διάρκεια της διαδικασίας της αξιολόγησης κυμαίνεται ανάμεσα σε δύο με τρεις μήνες. Όλες οι πληροφορίες είναι εμπιστευτικές και στην περίπτωση που εκδότης αρνηθεί η δημοσίευση, η Moody's υποχρεούται να μην χρησιμοποιήσει την αξιολόγηση για κερδοσκοπικούς σκοπούς.

Ο οίκος Moody's αναφορικά με την αξιολόγηση και τη διασφάλιση κάθε χρηματοπιστωτικού κινδύνου ασχολείται με τα παρακάτω:

- i. Οικονομική διάρθρωση και επίδοση χώρας
- ii. Δημοσιονομικούς δείκτες
- iii. Εξωτερικές πληρωμές και συναλλαγές χώρας

4.3.2 Moody's – Κλίμακα βαθμολογίας

Η βαθμολογία της Moody's διαφέρει από την Standard & Poor's και Fitch. Χρησιμοποιεί σύμβολα που το καθένα αντιπροσωπεύει μία ομάδα στην οποία τα πιστωτικά χαρακτηριστικά είναι σε γενικές γραμμές τα ίδια.

Το σύστημα βαθμολόγησης της Moody's είναι:

Πίνακας 8 Κλίμακα βαθμολογίας και αξιολόγησης του οίκου Moody's

Αξιολόγηση	Ερμηνεία
Aaa	Τα ομόλογα είναι άριστης ποιότητας και ο κίνδυνος για την επένδυση βρίσκεται στο πιο χαμηλό σημείο
Aa1 / Aa3	Τα ομόλογα θεωρούνται υψηλής ποιότητας και ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ελάχιστος
A1 / A3	Υψηλής ποιότητας ομόλογα με χαμηλό πιστωτικό κίνδυνο
Baa1 / Baa3	Στη διαβάθμιση αυτή τα ομόλογα είναι μεσαίας ποιότητας με αρκετά μεγάλο κίνδυνο πιστωτικό.
Ba1 / Ba3	Στην κατηγορία αυτή υπάγονται τα ομόλογα για τα οποία δεν μπορεί να πει κάποιος με σιγουριά πως θα εξελιχτούν αφού οι επιδόσεις τους είναι απρόβλεπτες.
B1 / B3	Ομόλογα τα οποία απέχουν από τον επιθυμητό τύπο επένδυσης
Caa1 / Caa3	Εδώ έχουμε τον μεγαλύτερο κίνδυνο αφού η πιστοληπτική ικανότητα θεωρείται πολύ χαμηλή.
Ca	Ομόλογα τα οποία χαρακτηρίζονται ως κερδοσκοπικά και αδυνατούν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους

Η αγωνία των επενδυτών σχετικά με τους δανειστές είναι το αν θα μπορεί κάθε φορά ο ενδιαφερόμενος να ανταποκριθεί στην ικανότητα πληρωμής. Από την άλλη πλευρά, προσπαθούν να εξετάσουν όλες τις πληροφορίες σχετικά με τους δανειολήπτες και να εκτιμήσουν την ικανότητά τους να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις χρέους και γι 'αυτό ο λόγος ζητά επίσης βοήθεια από άλλους που σχετίζονται με τέτοια θέματα.

Η διαδικασία διαβάθμισης για κάθε εκδότη και το χρέος του εξαρτάται κυρίως από την αρχική αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας, καθώς και από τυχόν αναθεωρήσεις και αλλαγές που έγιναν σε οργανισμούς και επιχειρήσεις. Στην αρχή η αξιολόγηση επιχειρείται με τη βοήθεια και τη συμβολή των αντιπροσώπων κάθε επιχείρησης που επιθυμεί την αξιολόγηση και των εκπροσώπων της εταιρείας ή των στελεχών του οργανισμού ή των ατόμων που εκπροσωπούν τη χώρα, εάν πρόκειται για χώρα.

Μέσω αυτής της συνάντησης αναμένεται να συντάξει κάθε είδους πληροφορία που θα βοηθήσει στην αξιολόγηση της φερεγγυότητας των ενδιαφερομένων.

Μετά το πέρας της συγκέντρωσης των στοιχείων, της καταγραφής των αποτελεσμάτων οι αξιολογητές βαθμολογούν τους ενδιαφερόμενους σε μία κλίμακα και τα αποτελέσματα αυτά τα στέλνουν πρώτα στον αξιολογούμενο. Ο ενδιαφερόμενος έχει κάποιο χρόνο που μπορεί να τον χρησιμοποιήσει ώστε να αντιστρέψει το αποτέλεσμα δημιουργώντας καλύτερες εντυπώσεις για τον οργανισμό του.

Ακόμη σε περίπτωση που διαφωνεί με την έκθεση αξιολόγησης μπορεί να διαφωνήσει με το αποτέλεσμα της επιτροπής και έχοντας την δυνατότητα αλλά και το χρονικό διάστημα που αναφέρθηκε προηγουμένως να παρουσιάσει τα καλύτερα δυνατά στοιχεία. Οι οίκοι έχοντας υπόψη την αρχική αξιολόγηση εξετάζουν και μάλιστα με μεγάλη ακρίβεια κάθε καινούργιο στοιχείο καταγράφοντας τις αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν και συνεκτιμώντας την κατάσταση που έχει επέλθει ανακοινώνουν εκ νέου τα αποτελέσματα.

Το χρονικό περιθώριο που σου δίνουν οι οίκοι για την αναθεώρηση κυμαίνεται από 6 έως 24 μήνες.¹⁸

---

¹⁸ Οι Διεθνείς Οίκοι Αξιολόγησης και η επίδρασή τους στην ελληνική Χρηματοπιστωτική κρίση, Μπίλλιος Δημήτριος, Διαθέσιμο από τη διεύθυνση <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/19655/6/BilliosDimitriosMsc2016.pdf> Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2016 τελευταία ανάκτηση 30/1/2018

4.4 Fitch Raitings

Ο οίκος αξιολόγησης Fitch Ratings Limited ανήκει κατά στο μεγαλύτερο ποσοστό (60%) στην γαλλική μετοχική εταιρία Fimalac, που ασχολείται κυρίως με τις επενδύσεις αλλά και το χρηματιστήριο. Έχει τη δυνατότητα παροχής συμβουλών στο σύστημα υγείας. Στην δεκαετία των 1920, η Fitch εισήγαγε την γνωστή σήμερα κλίμακα αξιολόγησης AAA-D. Υπήρξε ένας από τους τρεις οίκους αξιολόγησης, μαζί με την Standard & Poor's που πιστοποιήθηκε κατά μία έννοια από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς το 1975 ως ένας αξιόλογος οίκος αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας. Από το 1989 η Fitch αναπτύσσεται σε μεγάλο βαθμό καθώς οι δραστηριότητές της προσδιορίζουν πολύπλοκες πιστώσεις .

4.4.1 Fitch Raitings: Η διαδικασία της αξιολόγησης

Η Fitch Raitings ακολουθεί παρόμοιες διαδικασίες με τους υπόλοιπους μεγάλους οίκους. Βασίζεται στην επάρκεια του πληροφοριακού υλικού που διαθέτει για να αναλύσει σε βάθος ποιοτικά και ποσοτικά μοντέλα. Για την παρακολούθηση των διαδικασιών της αξιολόγησης και την εξαγωγή της βαθμολογίας, δεν είναι υπεύθυνο ένα άτομο αλλά η εργασία γίνεται συλλογικά. Οι εκδότες είναι οι πρώτοι στη λίστα στο ξεκίνημα της αξιολόγησης καθώς δίνουν στη Fitch όλα τα δεδομένα και τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες. Μελέτες αναλογιστικές και εκθέσεις τρίτων είναι από τις ανεξάρτητες πηγές που θα στηρίξει το έργο της. Η διαδικασία διαρκεί περίπου δύο με τρεις μήνες που θα δοθεί ένα προσχέδιο της έκθεσης στον εκδότη κι έπειτα ακολουθεί η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων. Στον επόμενο χρόνο οι επαφές της Fitch με τον εκδότη συνεχίζονται καθώς υπάρχει επιτήρηση και έλεγχος των εξελίξεων στην οικονομία ώστε να διαπιστωθεί η καταλληλότητα της βαθμολογίας. Η βαθμολογία επανακαθορίζεται μόνο εάν κριθεί απαραίτητο.

4.4.2 Fitch Raitings – Κλίμακα βαθμολογίας

Οι αξιολογήσεις που δημοσιεύει η Fitch αφορούν διάφορες περιπτώσεις. Για παράδειγμα, η Fitch παρέχει επίσης αξιολογήσεις εμπειρογνομόνων στελεχών στεγαστικών και εμπορικών υποθηκών, διαχειριστών ακινήτων και διαχειριστών κεφαλαίων.

Οι αξιολογήσεις Fitch αναφέρονται σε πληθώρα των περιπτώσεων ενώ οι πιο συνηθισμένες είναι οι αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας. Για παράδειγμα, η Fitch παρέχει επίσης εξειδικευμένες αξιολογήσεις των στελεχών των στεγαστικών και εμπορικών υποθηκών, των διαχειριστών περιουσιακών στοιχείων και των κεφαλαίων. Σε κάθε περίπτωση, οι χρήστες

πρέπει να ανατρέχουν στους ορισμούς της κάθε κλίμακας για καθοδήγηση σχετικά με τις διαστάσεις του κινδύνου που καλύπτει κάθε αξιολόγηση.

Οι αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας της Fitch στους εκδότες αποτελούν οικονομική δραστηριότητα και αναφέρονται σε τόκους, προνομιακά μερίσματα, αποπληρωμές κεφαλαίου, ασφαλιστικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις αντισυμβαλλομένου. Οι αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας του οργανισμού ανταποκρίνονται σε ένα ευρύ φάσμα ιδρυμάτων . Για να εξυπηρετήσει τους επενδυτές, η Fitch μπορεί επίσης να περιλαμβάνει ζητήματα σχετικά με έναν εκτιμημένο εκδότη που δεν είναι και δεν έχει βαθμολογηθεί στον ιστότοπό του. Οι αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας αντικατοπτρίζουν τον κίνδυνο σε μια σχετική κατηγορία, δηλαδή είναι τυποποιημένα μέτρα πιστωτικού κινδύνου και δεν προβλέπουν συγκεκριμένο ποσοστό αθέτησης ή απώλειας.

Σχετικά με την πληρωμή των υποχρεώσεων του εκδότη πρέπει να επισημανθεί ότι οι αξιολογήσεις δεν αντικατοπτρίζουν τον κίνδυνο αγοράς, στο βαθμό που επηρεάζουν το μέγεθος ή την άλλη προϋπόθεση της υποχρέωσης πληρωμής έναντι μιας δέσμευσης.

Οι κύριες κλίμακες αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας χρησιμοποιούνται για να αξιολογήσουν σε ευρύ φάσμα πολλά πεδία όπως και άλλα προϊόντα ή ακόμη και πιστωτικές γνώμες ή οι υπηρεσίες αξιολόγησης.

Τα αποτελέσματα των ερευνών σχετικά με την πιστοληπτική ικανότητα αποτελούν είτε επιμέρους γνώμη είτε μία ομαδική μετά από μελέτες και ανάλυση από τους ειδήμονες την κύρια κλίμακα βαθμολόγησης και παραλείπουν ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά μιας πλήρους βαθμολογίας. Οι πιστωτικές γνώμες θα μπορούν να παρακολουθούνται εάν η αναλυτική ομάδα πιστεύει ότι οι πληροφορίες θα είναι επαρκώς διαθέσιμες. Οι υπηρεσίες αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας είναι μια συγκεκριμένη άποψη, χρησιμοποιώντας

την κύρια κλίμακα αξιολόγησης του τρόπου με τον οποίο μια υπάρχουσα ή δυνητική βαθμολογία μπορεί να αλλάξει από ένα δεδομένο σύνολο υποθετικών περιστάσεων.

Η εταιρεία αξιολογεί τους δανειολήπτες σε κλίμακα από AAA έως D. Οι ενδιάμεσες αξιολογήσεις προσφέρονται σε κάθε επίπεδο μεταξύ AA και CCC (π.χ. BBB +, BBB και BBB).¹⁹

---

¹⁹ Οι Οίκοι Αξιολόγησης της Πιστοληπτικής ικανότητας Διαθέσιμο από τη διεύθυνση <https://eclass.aueb.gr/modules/document/file.php> [Τελευταία ανάκτηση 24/1/2018]

Πίνακας 9 Κλίμακα βαθμολογίας και αξιολόγησης του οίκου Fitch Raitings

Αξιολόγηση	Ερμηνεία
AAA	Εδώ τα ομόλογα εμφανίζουν την υψηλότερη βαθμολογία. Οι πληρωμές των τόκων και του αρχικού κεφαλαίου γίνονται εύκολα και χωρίς προβλήματα.
AA+ / AA-	Εδώ τα ομόλογα εμφανίζουν ισχυρή ικανότητα στην πληρωμή των τόκων και στην καταβολή του αρχικού κεφαλαίου αλλά χαρακτηρίζονται εν μέρει πιο ευαίσθητα σε κάθε αρνητική οικονομική μεταβολή από τα AAA.
A+ / A-	Εδώ τα ομόλογα εμφανίζουν υψηλή ικανότητα πληρωμής τόκων και κεφαλαίου αλλά χαρακτηρίζονται εν μέρει πιο ευαίσθητα σε κάθε αρνητική οικονομική μεταβολή.
BBB+ / BBB-	Τα ομόλογα εδώ έχουν επαρκή πιστοληπτική ικανότητα.
BB+ / BB-	Μπορεί τα ομόλογα να εμφανίζονται αξιόπιστα ωστόσο εμφανίζουν και στοιχεία κερδοσκοπίας.
B+ / B-	Ομόλογα πιο κερδοσκοπικά από την κατηγορία BB.
CCC	Τα ομόλογα ατής της κατηγορίας έχουν έντονο κερδοσκοπικό χαρακτήρα, και κινδυνεύουν να μην μπορούν να πληρώσουν τους τόκους και το αρχικό κεφάλαιο.
CC	Εδώ έχουμε τα πιο κερδοσκοπικά ομόλογα και με τον μεγαλύτερο κίνδυνο.
SD	Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα ομόλογα που αθετούν τις υποχρεώσεις που έχουν συμφωνηθεί.
D	Στην κλίμακα D ανήκουν τα ομόλογα που δεν πληρώνουν καθόλου τους τόκους και το αρχικό κεφάλαιο.

4.5 Ο ρόλος των οίκων αξιολόγησης στην χρηματοπιστωτική κρίση

Ο ρόλος των οίκων αξιολόγησης έχει προκαλέσει πολλές αντιδράσεις και έχουν εκφραστεί πολλές απόψεις για την ικανότητά τους να αξιολογούν. Οι οίκοι απέτυχαν στο να αναγνωρίσουν τον επενδυτικό κίνδυνο των χρεογράφων που ήταν συνδεδεμένα με επισφαλή στεγαστικά δάνεια και στα οποία έδιναν υψηλές βαθμολογίες κι έτσι έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο στην κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των ερευνών στην τελευταία παγκόσμια οικονομική κρίση οι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης, βαθμολογούσαν με «Α» τράπεζες οι οποίες κατέρρευσαν λίγο αργότερα. Αναβάθμισαν την Lehman Brothers λίγο πριν καταρρεύσει. Κάτι ανάλογο έγινε και με την εταιρία Enron, που την βαθμολογούσαν με καλό βαθμό λίγο πριν την πτώχευσή της. Οι οίκοι αποδείχθηκαν ανεπαρκείς στο να αξιολογήσουν τα συγκεκριμένα πακέτα δανείων που οδηγούσαν τους επενδυτές στο να αγοράζουν νομίζοντας πως δεν υπάρχει ρίσκο. Έτσι μετά από πολλές αντιδράσεις και γεγονότα το 2008 η Ευρωπαϊκή επιτροπή αναγκάστηκε να χαρακτηρίσει μη αξιόπιστη την ύπαρξη και το έργο των οίκων.

Στα συμβούλια των Υπουργών Οικονομίας της ΕΕ συζητήθηκε και αποφασίστηκε να ληφθούν μέτρα για την ενίσχυση της διαφάνειας της λειτουργίας των οίκων. Βέβαια οι αρχές του κράτους ερεύνησαν και ανέλυσαν τα αίτια που έφτασαν τη χώρα στην κρίση. Έτσι, η αμερικανική επιτροπή κεφαλαιαγοράς ανακοίνωσε μια σειρά μέτρων για σταδιακή απεξάρτηση της χρηματοπιστωτικής αγοράς από τους οίκους.

Οι αξιολογήσεις της ελληνικής οικονομίας από την αρχή της κρίσης το 2007 έως και αργότερα ήταν αυστηρές και καθοριστικές. Πολλές φορές οι οίκοι αξιολόγησης δέχτηκαν επικρίσεις για άστοχες προβλέψεις όσο και για το ότι ώθησαν την οικονομική κρίση σε μεγαλύτερο βαθμό. Και οι τρεις οίκοι έδιναν αρνητική βαθμολογία και αξιολόγηση σχετικά με το ελληνικό χρέος, με αποτέλεσμα να ζητήσει βοήθεια από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο το 2010. Οι οίκοι αξιολόγησης υποβάθμιζαν τη χώρα συνέχεια σχετικά με την πιστοληπτική της ικανότητα δημιουργώντας μία άσχημη κατάσταση τόσο σε διάρκεια όσο και επίπεδο. Η Ελλάδα έφτασε με βάση τις συνεχείς αξιολογήσεις τους να έχει τη πιστοληπτική διαβάθμιση διεθνώς, αποκλείοντάς την έτσι από τις διεθνείς αγορές χρήματος και σε μεγαλύτερη όξυνση της κρίσης στην Ευρώπη. Τα επιτόκια δανεισμού της χώρας

αυξήθηκαν και έφτασαν στο 23% - 25%, με ένα τελειωτικό χτύπημα για την Ελλάδα το «κούρεμα» του χρέους. Το 2016 ο οίκος S&P αναβάθμισε την πιστοληπτική αξιολόγηση της Ελλάδας από CCC+ σε B-, αφού μετά από αναλύσεις και μελέτες διαπίστωσε ότι η χώρα τήρησε τους περισσότερους όρους παρά τις δυσμενείς συνθήκες που διαμορφώθηκαν

Ο οίκος αξιολόγησης Standard & Poor's αναβάθμισε την πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας σε «B» από «B-», και μάλιστα διατύπωσε και συμφώνησε πως είναι δυνατή και μεγαλύτερη αναβάθμισή της μέσα στο 2018. Η αλλαγή στην αξιολόγηση της χώρας προέκυψε από το γεγονός ότι έχει επέλθει μία οικονομική άνοδο. Ο οίκος αξιολόγησης Fitch Ratings, θα ανακοινώσει τις αποφάσεις του για το αξιόχρεο της Ελλάδας στις 16 Φεβρουαρίου. Βέβαια πρώτος αυτός τον Αύγουστο του 2017 προχώρησε σε αναβάθμιση της ελληνικής πιστοληπτικής ικανότητας σε "B-" από "CCC"²⁰. Οι οίκοι αξιολόγησης χρησιμοποιούν εναλλακτικές προσεγγίσεις προκειμένου να εκτιμήσουν τον πιστωτικό κίνδυνο. Η πιο απλή προσέγγιση είναι η χρησιμοποίηση αναλύσεων που ήδη έχουν ολοκληρωθεί από εξειδικευμένους αναλυτές. Η πιο σύνθετη προσέγγιση βασίζεται σε μαθηματικά μοντέλα, ενώ μια ενδιάμεση προσέγγιση, όπου χρησιμοποιούνται τόσο οι αναλύσεις όσο και διάφορα ποσοτικά μοντέλα, αποτελεί τη συνηθέστερη περίπτωση. Ωστόσο οι επενδυτές και κάθε άλλος ενδιαφερόμενος για τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων πρέπει να διερευνούν και την προσέγγιση που έχει επιλεγεί κάθε φορά στο τελικό αποτέλεσμα, αφού σε καθεμιά υπάρχουν σημαντικές διαφορές.

Αναλυτικότερα σχετικά με την πρώτη προσέγγιση αξιολόγησης, βάσει αναλυτών μια ευρέως εφαρμοζόμενη μέθοδος, βασίζεται στις εκτιμήσεις ειδικών αναφορικά με τις οικονομικές επιδόσεις του εκδότη. Το οικονομικό-επιχειρηματικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται, τις στρατηγικές που ακολουθεί για τη διαχείριση ενδεχόμενων κινδύνων, την πορεία βασικών μεγεθών (ΑΕΠ, έλλειμμα, χρέος, έλλειμμα για επιχειρήσεις) κτλ. Αντίθετα η δεύτερη προσέγγιση αξιολόγησης, εξαιτίας της περιορισμένης λειτουργίας της ασχολείται περισσότερο με ποσοτικά στοιχεία, και στη συνέχεια τα αναλύει και τα ερμηνεύει με βάση κάποιων μαθηματικών μοντέλων.

---

²⁰ Διαδικασία και συστήματα των οίκων αξιολόγησης-πιστοληπτικής-ικανότητα <http://bankingnews.gr>
24/1/2018

4.6 Τι είναι τα Τραπεζικά Τεστ Αντοχής

Τραπεζικά τεστ αντοχής είναι ουσιαστικά προσομοιώσεις μελλοντικών οικονομικών γεγονότων, που μοντελοποιούν αντίξοα οικονομικά σενάρια σχεδιασμένα για να αξιολογήσουν αν μια τράπεζα ή ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα έχει επαρκή κεφάλαια για να αντέξει τις επιπτώσεις δυνητικών αρνητικών εξελίξεων στην οικονομία²¹

Κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα προκειμένου να εξασφαλίσει την κεφαλαιακή του επάρκεια και να μειώσει τις πιθανότητες χρηματοπιστωτικών κινδύνων διεξάγει ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για να δουν πόσο θα επηρεαστούν από τέτοια ενδεχόμενα. Ουσιαστικά αυτές οι προσομοιώσεις μελλοντικών οικονομικών γεγονότων, που μοντελοποιούν αντίξοα οικονομικά σενάρια φροντίζουν και την άμεση αντιμετώπισή τους διευκολύνοντας έτσι την οικονομική ρευστότητα της τράπεζας. Είναι πιθανό και να μην εμφανιστεί κάποια αρνητική συνέπεια ή μία ζημιά από τους κινδύνους που ενδεχομένως να παρουσιαστούν. Αυτά τα σενάρια αποτελούν τις πιο δυσμενείς καταστάσεις αλλά σε καμία περίπτωση δεν αποτελούν προβλέψεις των τραπεζών. Για να αντιμετωπιστούν ακραίες καταστάσεις εξαιτίας κινδύνων και πολλών ρίσκων είναι σωστό να υπάρχει πλήρης έλεγχος για κάθε νέο πιστωτικό προϊόν. Η οδηγία 2013/36 / ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων θέσπισε απαιτήσεις γνωστοποίησης σε κάθε πιστωτικό ίδρυμα των χωρών της ΕΕ. Σκοπός αυτής της δραστηριότητας αποτελεί η ανθεκτικότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων σε υποθετικά αρνητικά σενάρια ώστε να υπολογισθεί τί χρήματα θα ανατεθούν σε τέτοιες περιπτώσεις για να υπάρξει απορρόφηση ζημιών.

Τα τεστ αντοχής των τραπεζών προκειμένου να ανταποκριθούν στη λύση των καταστάσεων που δημιουργούνται από τους χρηματοπιστωτικούς κινδύνους εφαρμόζουν μεθόδους και πρακτικές ώστε να υπάρχει έλεγχος για κάθε προληπτική ζημιά. Βέβαια από την άλλη πλευρά οποιαδήποτε ζημιά υπάρξει αναγκαστικά θα απορροφηθεί από τα χρήματα, τα κεφάλαια που είναι αναγκασμένες οι τράπεζες να διαθέτουν και το ποσό των προβλέψεων που είναι αναγκασμένα να κρατούν οι τράπεζες.

---

²¹ Τραπεζικά Τέστ αντοχής <https://www.euretiro.com/trapezika-test-antoxis/> τελευταία ανάκτηση 20/1/2018

Η ρευστότητα των τραπεζών αποτελεί ένα σημαντικό πλεονέκτημα και ιδιαίτερα όταν αφορά νέα πιστωτικά προϊόντα επειδή υπάρχει η δυνατότητα να αντιμετωπιστούν οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι που θα οδηγήσουν σε ακραίες καταστάσεις τις τράπεζες σχετικά με την κεφαλαιακή τους επάρκεια.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με την οδηγία 2013/36 / ΕΕ σχετικά με τις επενδύσεις των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων εφάρμοσε κανονισμούς και διατάξεις οι οποίες θα γνωστοποιούν εφόσον εξεταστούν όλα τα αρνητικά σενάρια προκειμένου να προσδιοριστεί το ποσό του κεφαλαίου που απαιτείται για την απορρόφηση ζημιών σε περίπτωση υλοποίησης αυτών των δυσμενών σεναρίων και του δυνητικού συστημικού κινδύνου.

Τα τεστ αντοχής των τραπεζών αντιμετωπίζουν αυτούς τους κινδύνους και προφυλάσσουν τις τράπεζες από τους κινδύνους. Σύμφωνα με τους κανόνες της Βασιλείας ρυθμίστηκαν εκ των προτέρων κάποιες διαδικασίες που πρέπει να γίνονται ώστε να υπάρχει έλεγχος για κάθε προληπτική ζημιά.. Βέβαια από την άλλη πλευρά κάθε ζημιά στα χρήματα που προκύπτει καλύπτεται από το ποσό των προβλέψεων που είναι αναγκασμένα να κρατούν οι τράπεζες.

Με βάση των κανονιστικών μεθόδων και ασκήσεων της ΕΕ οι τράπεζες μπορούν να αποφύγουν τους χρηματοπιστωτικούς κινδύνους και να τους αντιμετωπίσουν. Αυτοί οι μέθοδοι ή οι ασκήσεις όπως χαρακτηρίζονται ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) και υλοποιούνται με την εποπτεία και με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ) και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με τη οδηγία αριθ. 650/2014 όρισε κάποια πρότυπα και με βάση τα πρότυπα, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προβαίνουν στην ετήσια δημοσίευση των πληροφοριών που πρέπει να γνωστοποιούνται από τις αρμόδιες αρχές.

Η κεφαλαιακή ενίσχυση αποτελεί το βασικό πρόβλημα των τραπεζών και για αυτό το λόγο η Τράπεζα της Ελλάδος, έχει ζητήσει από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, να γίνονται σε καθορισμένα χρονικά διαστήματα ώστε να υπάρχει συνεχής αξιολόγηση των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών. Στην Ελλάδα έχει ήδη αποφασιστεί ότι ο μόνος τρόπος για να αποφευχθεί η χρεοκοπία της είναι να προχωρήσει σε ικανοποιητική αναδιάρθρωση του χρέους της, προκειμένου να καταστεί το χρέος της βιώσιμο. Μάλιστα, η Τρόικα και κυρίως η ΕΕ με εκφραστή της τη Γερμανία επιμένουν ότι, για να έχει μακροχρόνιο αποτέλεσμα η πολιτική αυτή,

Θα πρέπει η Ελλάδα να προχωρήσει σε κούρεμα των ομολόγων της σε ποσοστό άνω του 50% με παράλληλη έκδοση νέων ομολογιών με λήξη τα είκοσι και άνω έτη στους κατόχους τους. Σημειώνεται ότι το κούρεμα των ομολόγων σε ποσοστό άνω του 50% κατ' αρχάς αφορά τους μεγάλους ιδιώτες πιστωτές της Ελλάδας, δηλαδή τις τράπεζες (ελληνικές και ξένες), τα ασφαλιστικά ταμεία στην Ελλάδα, τις ασφαλιστικές εταιρείες (ελληνικές και ξένες) και τα μεγάλα ιδιωτικά αντισταθμιστικά κεφάλαια.

Οι τράπεζες αποτελούν τον βασικό δανειστή των κρατών και κατ' επέκταση των κατόχων κρατικών τίτλων. Μάλιστα, μέσω των τραπεζικών συστημάτων οι κρίσεις χρέους μεταφέρονται και σε άλλα κράτη, αφού οι αρνητικές επιπτώσεις στις τράπεζες απαιτούν κρατική βοήθεια. Είναι αξιοσημείωτο ότι στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress tests) το καλοκαίρι του 2010 οι μεγάλες ελληνικές τράπεζες (Εθνική, ΑΙρηα Bank, Eurobank, Πειραιώς και Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο) έφτασαν οριακά το χαμηλότερο αποδεκτό επίπεδο, ενώ η Αγροτική Τράπεζα απέτυχε να το ξεπεράσει. (Χριστόπουλος Α., Ντόκας Ι σελ 246)

Στην ενότητα αυτή εμφανίζονται οι πληροφορίες που υποχρεούται να γνωστοποιήσει η Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με τον ανωτέρω Κανονισμό. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι ακόλουθες πληροφορίες αφορούν τα πιστωτικά ιδρύματα και όχι τις επιχειρήσεις επενδύσεων, για τις οποίες η αρμόδια αρχή είναι η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Οι πληροφορίες που γνωστοποιούνται αφορούν τα ακόλουθα:

Πίνακας 10 Διαδικασία εποπτείας και αξιολόγησης (SREP)

Πεδίο εφαρμογής της SREP	<p>Περιγραφή των κατευθύνσεων της αρμόδιας αρχής σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της ΔΕΕΠ, συμπεριλαμβανομένων των εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζουν ποιες οντότητες καλύπτονται / εξαιρούνται από το SREP - επισκόπηση υψηλού επιπέδου σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η αρμόδια αρχή λαμβάνει υπόψη την αρχή της αναλογικότητας κατά την εξέταση του πεδίου εφαρμογής 	<p>https://www.eba.europa.eu/documents/10180/935249/EBA-GL-2014-13+%28Guidelines+on+SREP+methodologies+and+processes</p>
--------------------------	--	--

	του SREP	%29.pdf
Μεμονωμένη αξιολόγηση κινδύνου	<p>Περιγραφή των οδηγιών της αρμόδιας αρχής σχετικά με την αξιολόγηση μεμονωμένων κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων:</p> <ul style="list-style-type: none"> - επισκόπηση υψηλού επιπέδου της διαδικασίας εκτίμησης κινδύνου, - επισκόπηση υψηλού επιπέδου σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η αρμόδια αρχή λαμβάνει υπόψη την αρχή της αναλογικότητας κατά την αξιολόγηση των επιμέρους κινδύνων, - μια επισκόπηση υψηλού επιπέδου των χρησιμοποιούμενων κριτηρίων και της μεθοδολογίας βαθμολόγησης που εφαρμόζουν οι αρμόδιες αρχές αρχή για την αξιολόγηση των ατομικών κινδύνων 	https://www.eba.europa.eu/documents/10180/935249/EBA-GL-2014-13+%28Guidelines+on+SREP+methodologies+and+processes%29.pdf
Αναθεώρηση και αξιολόγηση της ΕΔΑΚΕ	<p>Περιγραφή της καθοδήγησης της αρμόδιας αρχής σχετικά με την επανεξέταση και αξιολόγηση της εσωτερικής διαδικασίας αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ΕΔΑΚΕ) ως μέρος της ΔΕΑΕ για την αξιολόγηση της αξιοπιστίας των υπολογισμών του ΕΣΔΑΑ για τον προσδιορισμό των απαιτήσεων του ιδίου κεφαλαίου για κάλυψη μεμονωμένων κεφαλαιακών κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων:</p> <ul style="list-style-type: none"> - επισκόπηση της διαδικασίας που πρέπει να ακολουθήσουν τα θεσμικά όργανα για την εφαρμογή της ΕΔΑΚΕ - επισκόπηση της μεθοδολογίας που εφαρμόζει η αρμόδια αρχή για την αναθεώρηση της ΕΣΔΑΑ των θεσμικών 	https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1307235/EBA-CP-2015-26+%28CP+on+GL+on+ICAA+and+ILAAP+Information%29.docx

	οργάνων.	
Συνολική αξιολόγηση και μέτρα εποπτείας του SREP	Περιγραφή των κατευθυντήριων γραμμών της αρμόδιας αρχής σχετικά με τη συνολική αξιολόγηση και τα μέτρα εποπτείας του SREP που έλαβε η αρμόδια αρχή βάσει της συνολικής αξιολόγησης του SREP	https://www.eba.europa.eu/documents/10180/935249/EBA-GL-2014-13+%28Guidelines+on+SREP+methodologies+and+processes%29.pdf

Πηγή: <https://www.eba.europa.eu>

Μεθοδολογία της Συνολικής Αξιολόγησης

Η Συνολική Αξιολόγηση που υλοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έδωσε κάποια στοιχεία για την αύξηση του κεφαλαίου με αποτέλεσμα την αναδιάρθρωση να ενισχύονται σημαντικά αυτές οι τέσσερις τράπεζες και περιλάμβανε δύο συνιστώσες:

1. Πλήρη έλεγχο Διεξοδικού ενεργητικού, καταγράφοντας κάθε στοιχείο τι αξία είχε τη συγκεκριμένη στιγμή, δηλ. στις 31 Δεκεμβρίου 2013 και το αποτέλεσμα του αποτέλεσε το σημείο από όπου θα ξεκινούσε το τεστ αντοχής των τραπεζών. Αυτή η διαδικασία υλοποιήθηκε από την ΕΚΤ και τις αρμόδιες εθνικές αρχές σύμφωνα με τη ρύθμιση και τη μεθοδολογία για την κεφαλαιακή επάρκεια που ισχύουν από 1ης Ιανουαρίου 2014 και προβλέπουν ελάχιστο επίπεδο 8,0% για τον δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών (CET 1).

2. Ένα τεστ αντοχής των τραπεζών δεν μπορούσε και να μη λάβει υπόψη την αξιοπιστία των τραπεζών σε δύο υποθετικά σενάρια, το βασικό σενάριο, με δείκτη CET 1 8,0%, και το σενάριο δυσμενών εξελίξεων, που υποθέτει δείκτη CET 1 5,5%. Τα σενάρια αυτά αναφέρονται στην περίοδο 2014-2016 και έχουν διαμορφωθεί από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου και την ΕΚΤ. Η άσκηση βασίζεται στα ενοποιημένα στοιχεία στο τέλος του έτους 2013 και έχει συμπεριλάβει τις νέες πληροφορίες που προέκυψαν από τον έλεγχο της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού.

Όμως επειδή η αναδιάρθρωση των τραπεζών δεν έγινε πριν από τις 31.12.2013, οι ελληνικές τράπεζες χρησιμοποίησαν το μοντέλο του στατικού ισολογισμού. Οι δυναμικοί ισολογισμοί υποβλήθηκαν σε εξίσου αυστηρή διαδικασία διασφάλισης ποιότητας όπως και στην περίπτωση των στατικών ισολογισμών.

Για να υλοποιηθεί σωστά όλη η διαδικασία διασφάλισης με την εφαρμογή και ανάλυση ενός σεναρίου ακολουθούνται οι παρακάτω οδηγίες:

Βήμα 1ο: Επιλογή ενός σεναρίου για μία χρονική περίοδο .

Βήμα 2ο: Υπολογισμός με τη χρήση αριθμοδεικτών τα χρήματα που θα αναφέρονται στο σενάριο.

Βήμα 3ο: Προκειμένου να υπάρξουν ορθά αποτελέσματα εκτελούνται τα προηγούμενα σε αρκετά σενάρια.

Βήμα 4ο: Κάθε αποτέλεσμα της έρευνας αφού συγκεντρωθεί καταγράφεται ώστε να χρησιμοποιηθεί και περαιτέρω.

Η επιλογή των σωστών σεναρίων καθιστά τα αποτελέσματα ποιοτικά και αντιπροσωπευτικά. Η πρακτική προσέγγιση των stress tests γίνεται με βάση το είδος του κινδύνου που θα συμπεριληφθεί στο τεστ, καθώς και το μέγεθος των παραγόντων που προκαλούν τον κίνδυνο. Έπειτα, μελετώνται οι επιπτώσεις των σεναρίων. Η διαφορά στην εξέταση ενός παράγοντα για την πρακτική των stress tests ονομάζεται ανάλυση ευαισθησίας όμως όταν εξετάζονται ταυτόχρονα πολλοί παράγοντες μαζί, τότε η ανάλυση αυτή λέγεται ανάλυση σεναρίου.

Οι εποπτικές αρχές εφαρμόζουν το δυσμενές σενάριο με κάθε λεπτομέρεια και αφού συγκεντρώσουν και καταγράψουν όλα τα συμπεράσματα τα εξετάζουν ώστε να

εξασφαλίσουν ένα καλύτερο τρόπο αντιμετώπισης των ακραίων καταστάσεων τις επόμενες φορές που θα αντιμετωπίσουν παρόμοιο κίνδυνο.

Οι τράπεζες που δεν εξασφαλίζουν τα απαραίτητα κεφάλαια για να αποκτήσουν αυτό που ονομάζεται κεφαλαιακή επάρκεια υπέβαλλαν σχέδια αντιμετώπισης για το πως θα εξασφαλιστεί η κεφαλαιακή επάρκεια.²²

4.7 Άσκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων 2011

Η πανευρωπαϊκή άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2011 πραγματοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή (EBA) με το συντονισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου. Συμμετείχαν οι Εθνική Τράπεζα, EFG Eurobank, Alpha Bank, Τράπεζα Πειραιώς, ΑΤΕbank και Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, οι οποίες όλες μαζί φτάνουν σε ποσοστό πάνω του 90% του συνολικού ενεργητικού του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

Τα στοιχεία του ισολογισμού της 31.12.2010 ήταν και το σημείο που άρχισε η εφαρμογή των τραπεζικών τεστ αντοχής. Η εφαρμογή των σεναρίων με την καταγραφή και την ανάλυση των στοιχείων που εξετάστηκαν βελτίωσε την εκτίμηση των εμπειρογνομόνων από τις εποπτικές αρχές χωρών της Ευρώπης, σε συνεργασία με στελέχη της EBA και της ΕΚΤ.

Τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του δυσμενούς σεναρίου της άσκησης παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα :

---

²² Αποτελέσματα Πανευρωπαϊκής Άσκησης Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων (stress testing)
https://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Bank/News/PressReleases/DispItem.aspx?Item_ID=3680&List_ID=1af869f3-57fb-4de6-b9ae-bdfd83c66c95&Filter_by=DT
[Τελευταία ανάκτηση 31/3/2018]

Πίνακας 11 Πίνακας Τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του δυσμενούς σεναρίου

Τράπεζα	(1) Δείκτης Core Tier 1 την 31.12.2012 (υπό το δυσμενές σενάριο)	(2) Δείκτης Core Tier 1 την 31.12.2012 (υπό το δυσμενές σενάριο, συμπεριλαμβανομένων των πρόσθετων μέτρων βελτίωσης του Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας)
Εθνική Τράπεζα	7,7%	9,7%
Alpha Bank	7,4%	8,2%
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	5,5%	7,1%
Τράπεζα Πειραιώς	5,3%	6,3%
Eurobank EFG	4,9%	7,6%
Αγροτική Τράπεζα	-0,8%	6,0%
Συνολικό πλεόνασμα κεφαλαίων έναντι του ορίου αναφοράς 5%	€2,44 δις ευρώ	€5,05 δις ευρώ

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος (2011)

Σύμφωνα με το stress test, την 31/12/2012 υπό το δυσμενές σενάριο χωρίς πρόσθετα μέτρα βελτίωσης του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, από τις έξι τράπεζες, οι τέσσερις (Εθνική Τράπεζα, Alpha Bank, Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, Τράπεζα Πειραιώς, Eurobank EFG) βρίσκονται πάνω από το όριο αναφοράς (5%) ενώ η Αγροτική Τράπεζα έχει αρνητικό δείκτη. Παρ' όλα αυτά για το σύνολο των έξι τραπεζών στο τέλος τον 2012 διαμορφώνονται

καθαρά πλεονάσματα κεφαλαίων ύψους € 2,44 δις, έναντι του ποσού που αντιστοιχεί στο όριο 5% του δείκτη Core Tier 1.

Στη στήλη 2 δίνεται Δείκτης Core Tier 1 την 31.12.2012 (υπό το δυσμενές σενάριο, συμπεριλαμβανομένων των πρόσθετων μέτρων βελτίωσης του Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας μια πιο αντιπροσωπευτική εικόνα της κεφαλαιακής θέσης των τραπεζών, καθώς ο Δείκτης Core Tier 1 υπολογίζεται λαμβάνοντας επιπλέον υπόψη:

(α) τα επιπλέον μέτρα που ήδη έχουν πραγματοποιηθεί

(β) τα μέτρα για την αντιμετώπιση των ζημιών από τους χρηματοπιστωτικούς κινδύνους.

Με αύξηση λοιπόν του Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας ο δείκτης Κύριων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων (Core Tier 1) όλων των ελληνικών τραπεζών ανέβηκε το όριο αναφοράς 5%, ενώ το πλεόνασμα κεφαλαίων, συνολικά για τις παραπάνω έξι τράπεζες που αναφέρθηκαν, υπερδιπλασιάζεται σε € 5,05 δις ευρώ.

Τα θετικά αποτελέσματα οφείλονται στο γεγονός ότι οι τράπεζες αύξησαν την κεφαλαιακή τους επάρκεια ύστερα από παρέμβαση και συμβουλή της τράπεζας Ελλάδος. Η Τράπεζα της Ελλάδος βοήθησε έτσι στην κεφαλαιακή επάρκεια των ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των καταθετών και των επενδυτών.

Η τράπεζα της Ελλάδος μέσα από την αξιολόγηση της βιωσιμότητας των τραπεζών στήριξε την Εθνική Τράπεζα, την Eurobank, την Alpha Bank και την Τράπεζα Πειραιώς, οι οποίες και χαρακτηρίστηκαν ως "συστημικές". Έτσι δόθηκαν για τη στήριξη των τραπεζών 18 δισεκατομμύρια ευρώ καλύπτοντας όλες τις ανάγκες τους.

4.8 Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων 2013

Κατά την αξιολόγηση των ελληνικών τραπεζών το 2014 τα αποτελέσματα ήταν θετικά για τις ίδιες από τα υπάρχοντα στοιχεία. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι η Alpha Bank δεν αντιμετώπισε πρόβλημα κεφαλαίου ενώ αντίθετα η Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε., είχε πρόβλημα αλλά το έλυσε με την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου το 2014.

			Στατικό Μοντέλο		σε € εκατ.	σε € εκατ.	σε € εκατ.
	Δεκ-13 ⁽¹⁾	Προσαρμοσμένος Δείκτης AQR	Σενάριο		Κεφαλαιακό απόθεμα / έλλειμμα για το δυσμενές	Επιπλέον Προβλέψεις από AQR	AQR προ φόρου (%) επί των σωρευτικών προβλέψεων Δεκ-13
			Βασικό	Δυσμενές			
Ελάχιστα όρια CET1(%)			8.0%	5.5%			
Alpha	15,9%	14,1%	13,8%	8,1%	1.334	1.169	10,5%
Πειραιώς	13,7%	10,0%	9,0%	4,4%	-660	2.792	20,3%
Εθνική	10,7%	7,5%	5,8%	-0,4%	-3.433	2.257	25,5%
Eurobank	10,6%	7,8%	2,0%	-6,4%	-4.629	1.343	17,0%

⁽¹⁾ Δημοσιευμένος δείκτης Δεκ-13 ως σημείο εκκίνησης προσαρμοσμένος για Βασιλεία III

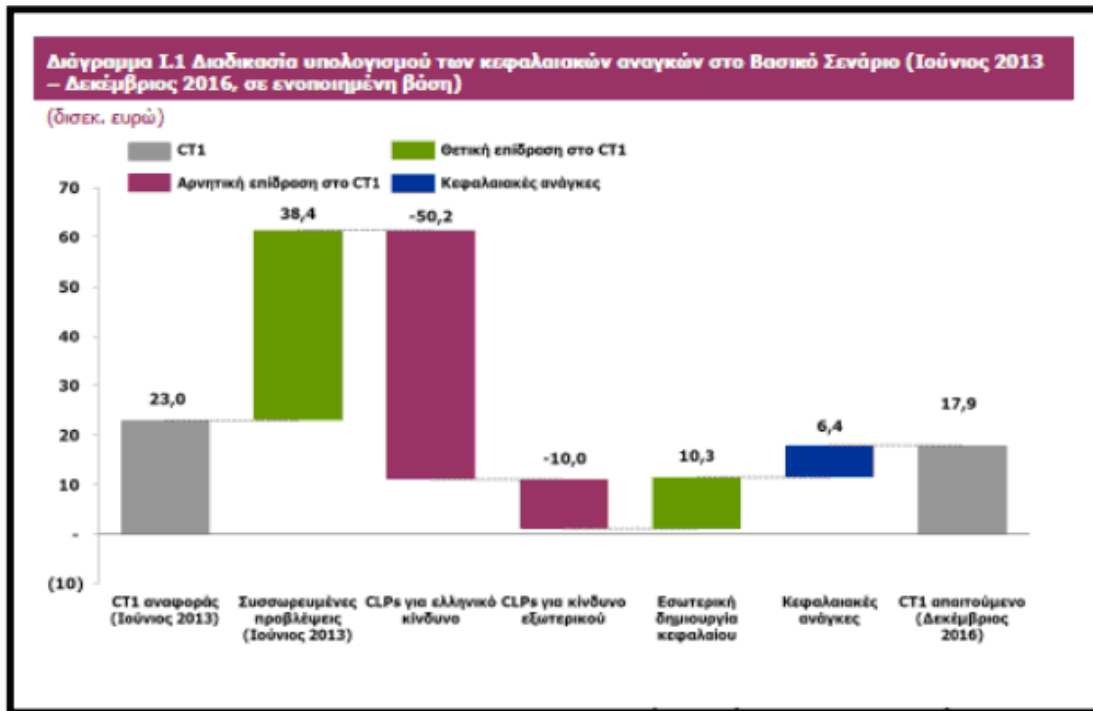
Πίνακας 2

	Δυναμικό Μοντέλο		σε € εκατ.
	Βασικό Σενάριο ⁽¹⁾	Δυσμενές Σενάριο	Κεφαλαιακό απόθεμα / έλλειμμα για το δυσμενές
Ελάχιστα όρια CET1(%)	8.0%	5.5%	
Alpha	13,3%	8,5%	1,751
Πειραιώς	11,4%	6,7%	800
Εθνική	13,3%	8,9%	2,025
Eurobank	15,1%	5,5%	-18

Εικόνα 5 Stress test, την 31/12/2012. Πηγή <http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=644924>

Λύθηκε έτσι το πρόβλημα με αποτέλεσμα και οι δύο τράπεζες να αποκτήσουν κεφαλαιακή επάρκεια και με μία θέση μέσα στο πίνακα με τις 25 ευρωπαϊκές τράπεζες, βάση του στατικού μοντέλου (ισολογισμοί 2013). Βέβαια και η Εθνική Τράπεζα αλλά και η Eurobank δεν αντιμετώπισαν πρόβλημα αφού η αύξηση του μετοχικού τους κεφαλαίου τους βοήθησε να ανταπεξέλθουν στα τεστ αντοχής των τραπεζών.

Το Δυσμενές Δυναμικό Σενάριο (stress test), με το οποίο και θα λαμβάνονταν υπόψη η περίοδος 2014-2018 της ΕΤΕ στις 13 Ιουλίου 2014, διατήρησε τις ίδιες αρχές και μεθόδους εργασίας με το Στατικό Σενάριο. Ουσιαστικά με το Δυναμικό Σενάριο ο δείκτης (CET1) έφτασε το 8,9% δημιουργώντας έτσι ένα πλεόνασμα 2 δισ. ευρώ.

Εικόνα 6: Διαδικασία υπολογισμού των κεφαλαιακών αναγκών στο Βασικό Σενάριο (Ιούνιος 2013-2016)

Πηγή: <http://www.bankofgreece.gr/>

Το κεφάλαιο αυξήθηκε φτάνοντας το ύψος των 11,4 δισ. ευρώ με τη βοήθεια του προληπτικού μηχανισμού χρηματοδότησης της κυβέρνησης, όταν οι αγορές δεν δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες για να εκδώσουν ομόλογα τα επόμενα δύο χρόνια. Από τα παραπάνω συνεπάγεται ότι και οι τέσσερις τράπεζες έλυσαν το πρόβλημα της κεφαλαιακής τους επάρκειας με τη βοήθεια από το βασικό σενάριο. Το Δυσμενές Σενάριο δεν εφαρμόστηκε.

Η Τράπεζα της Ελλάδος προκειμένου να αντιμετωπίσει τις ανάγκες που προκύπτουν από το βασικό σενάριο ζήτησε από τις τράπεζες να αντιμετωπίσουν εγκαίρως την κεφαλαιακή τους επάρκεια ώστε να μην υπάρξει πρόβλημα.

Τράπεζα ¹	Κύρια Βασικά Ίδια Κεφάλαια Α-ναφορές (Ιούν. 2013) (1)	Συσσωρευμένες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο (Ιούν. 2013) (2)	CLPs για ελληνικό κίνδυνο ² (3)	CLPs για κίνδυνο εξωτερικού ³ (4)	Εσωτερική δημιουργία κεφαλαίου ⁴ (5)	Στόχος για Κύρια Βασικά Ίδια Κεφάλαια 8% (Δεκ. 2016) (6)	Κεφαλαιακές ανάγκες (7)=(6)-(1)-(2)-(3)-(4)-(5) (7)
Alpha	7.380	10.416	-14.720	-2.936	4.047	4.450	262
Eurobank ⁵	2.228	7.000	-9.519	-1.628	2.106	3.133	2.945
ETE ⁶	4.821	8.134	-8.745	-3.100	1.451	4.743	2.183
Πειραιώς	8.294	12.362	-16.132	-2.342	2.658	5.265	425
Αττικής	225	403	-888	0	106	243	397
Πανελλήνια	61	66	-237	0	-26	31	169
Σύνολο	23.009	38.380	-50.241	-10.005	10.341	17.866	6.382

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.
¹ Η άσκηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι για τις ABB, Credicom και Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος δεν απαιτούνται πρόσθετα κεφάλαια.
² Οι CLPs για ελληνικό κίνδυνο υπολογίζονται με βάση τη μεθοδολογία που περιγράφεται στη σελίδα 11.
³ Οι CLPs για τον κίνδυνο εξωτερικού υπολογίζονται με βάση τη μεθοδολογία που περιγράφεται στις σελίδες 8 και 10.
⁴ Εσωτερική δημιουργία κεφαλαίου βάσει των Σχεδίων Αναδιάρθρωσης των Τραπεζών για την περίοδο Ιουνίου 2013-Δεκεμβρίου 2016, όπως προσαρμόστηκαν συντηρητικά σύμφωνα με τη μεθοδολογία της Τράπεζας της Ελλάδος.
⁵ Οι συσσωρευμένες προβλέψεις της Eurobank για τον πιστωτικό κίνδυνο τον Ιούνιο του 2013 περιλαμβάνουν pro forma τις προβλέψεις του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου και της Νέας Πρωτοπ (περίπου €1,7 δισεκ.) που αποκτήθηκαν τον Αύγουστο του 2013.
⁶ Οι συσσωρευμένες προβλέψεις της ETE για τον πιστωτικό κίνδυνο τον Ιούνιο του 2013 περιλαμβάνουν pro forma τις προβλέψεις της FBB και της Probank.

Εικόνα 7 : Αντιμετώπιση της κεφαλαιακής επάρκειας από τις τράπεζες. Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Αποτελέσματα για την Alpha Bank

Η ΕΚΤ δημοσίευσε στις 24/10/2014 για την Alpha Bank πως έχει καταφέρει υπό το δυσμενές σενάριο της δοκιμασίας να έχει την απαραίτητη κεφαλαιακή επάρκεια πάνω από το όριο και μάλιστα χωρίς την έκδοση νέων μετοχών του 2013.

Ο δείκτης Core Tier 1 έφτασε στο 13,81% στο βασικό σενάριο με ελάχιστο όριο 8% και 8,01% στο δυσμενές σενάριο έναντι ελάχιστου ορίου στο 5,5%. Επομένως και στις δύο περιπτώσεις η τράπεζα ανταποκρίθηκε στην κεφαλαιακή επάρκεια χωρίς την αύξηση κεφαλαίου κατά 1,2 δισ. ευρώ, από τα οποία τα 260 εκατ. ευρώ ενίσχυσαν του δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας.

Αποτελέσματα για την Τράπεζα Πειραιώς

Η ΕΚΤ στις 24/10/2014 παρουσίασε τα παρακάτω για την τράπεζα Πειραιώς: Η Τράπεζα Πειραιώς με βάση τον ισολογισμό στις 31/12/2013 έδειξε στο δυσμενές σενάριο έλλειμμα κεφαλαίων που έφτασε σε ύψος 659,99 εκατ. ευρώ, καταφέροντας όμως να ανταποκριθεί με αύξηση κεφαλαίου των 1,75 δισ. ευρώ. Ο δείκτης Core Tier 1 της τράπεζας έφτασε στο

9,03%, ενώ στο δυσμενές σενάριο διαμορφώθηκε σε 4,39%, χαμηλότερα κατά 660 εκατ. ευρώ σε σχέση με τους ελάχιστους δείκτες.

Έτσι η τράπεζα κατάφερε με την αύξηση του κεφαλαίου να καλύψει και το κεφάλαιο αλλά και να έχει πλεόνασμα 340 εκατ. ευρώ.

Συγκεκριμένα, με την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου του 2014 οδηγεί σε δείκτη CET1 της Τράπεζας στο 10,7% και 6,1% στο βασικό και στο δυσμενές σενάριο αντίστοιχα.

Αποτελέσματα για την Εθνική Τράπεζα

Ο δείκτης Core Tier 1 της Εθνικής Τράπεζας στο βασικό σενάριο διαμορφώθηκε στο 5,75% ενώ η κεφαλαιακή επάρκεια έφτασε τα 225 εκατ. Σε ανάγκες ευρώ και στο δυσμενές σενάριο ο δείκτης έφτασε στο -0,42% με έλλειμμα 3,43 δισ. ευρώ. Βέβαια μέσα στο ποσό αυτό υπάρχει και το ποσό που πήρε μέσω αύξησης κεφαλαίου περίπου 2,5 δισ. ευρώ. Άρα δεν τίθεται θέμα ενίσχυσης της κεφαλαιακής επάρκειας.

4.9 Ασκήσεις προσομοίωσης Ακραίων καταστάσεων 2015

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) για το 2015 δημοσίευσε στοιχεία που δείχνουν την αντοχή της ελληνικής οικονομίας σε ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, την οποία συντόνισε η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ), και πήραν μέρος άλλες 51 τράπεζες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Από αυτές οι 37 τράπεζες που βρίσκονταν υπό την εποπτεία της ΕΚΤ πήραν μέρος στα σενάρια με μέσο δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 - CET1) στο 13%, έναντι 11,2% της προηγούμενης χρονιάς το 2014.

Υπό το δυσμενές σενάριο, η κεφαλαιακή επάρκεια σημείωσε μείωση κατά 3,9 μονάδες, έναντι των 2,6 του 2014. Σχετικά με το σενάριο για το 2016 το πλαίσιο των μεθόδων ήταν πιο αυστηρό με στατικούς ισολογισμούς. Επειδή το 2014 η κεφαλαιακή επάρκεια ήταν υψηλότερη ο τελικός μέσος δείκτης CET1 υπό το δυσμενές σενάριο ήταν ωστόσο υψηλότερος στο 9,1%, έναντι 8,6% το 2014.

Η εξυγίανση της δύσκολης οικονομικής κατάστασης των τραπεζών επέφερε θετικά αποτελέσματα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει χωρίς κινδύνους κάθε οικονομικό κραδασμό.

Ακόμη ένα σύνολο παραγόντων όπως τόκοι , έσοδα , προμήθειες και άλλοι υποβλήθηκαν σε σημαντική δοκιμασία υπό το δυσμενές σενάριο, με επίπτωση 1,3 ποσοστιαίων μονάδων σε σύγκριση με το βασικό σενάριο.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2014, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) υπ. αριθμό 680/2014 της 16ης Απριλίου 2014 καθόρισε απαιτήσεις της κεφαλαιακής επάρκειας ως εξής:

Ο Πυλώνας 1 προσδιόριζε ότι οι ελάχιστες εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις, θα καλύπτονταν από τα εποπτικά ίδια κεφάλαια, σύμφωνα με τον Κανονισμό 2013/575/ΕΕ.

Ο Πυλώνας 2 προσδιόριζε ότι οι ελάχιστες εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις, θα καλύπτονταν από τα κεφάλαια και τις διαδικασίες αξιολόγησης των κινδύνων των πιστωτικών ιδρυμάτων. Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις (με σταδιακή εφαρμογή μέχρι το 2019): Ο ελάχιστος δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) θα ανέρχονταν σε 4,5% από την 1 Ιανουαρίου 2015 και ο ελάχιστος δείκτης βασικών ιδίων κεφαλαίων της κατηγορίας 1 (Tier 1) θα ανέρχονταν σε 6% από 1 Ιανουαρίου 2015. Από την άλλη οι τράπεζες θα οδηγηθούν με ασφαλή τρόπο σε διάθεση αποθέματος από την 1 Ιανουαρίου 2019 (0,625% την 1 Ιανουαρίου 2016, 1,25% την 1 Ιανουαρίου του 2017 και 1,875% την 1 Ιανουαρίου 2018. Το απόθεμα αυτό δεν είναι τίποτε άλλο από ένα πλεόνασμα κεφαλαίων ύψους 2,5% που επιβάλλεται να υπάρχει για την κάλυψη κινδύνων, κοινών μετοχών της κατηγορίας 1. Επομένως από την 1 Ιανουαρίου 2019 οι ελάχιστοι δείκτες που πρέπει να τηρούνται, είναι: α) ο ελάχιστος δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 στο 7% και β) ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας στο 10,5%.

Με τον όρο κοινό κεφάλαιο κατηγορίας 1 (CET1) εννοούμε το κεφάλαιο που αποτελείται από τα ίδια κεφάλαια κοινών μετοχών, έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το Ν. 3723/2008 «Πρόγραμμα Ενίσχυσης της Ρευστότητας της Ελληνικής Οικονομίας».

Το κεφάλαιο κατηγορίας 2 (Tier 2) αποτελείται κυρίως από τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης τα οποία και δεν ανταποκρίνονται εντελώς στα κριτήρια που θέτει η εποπτεία του συμφώνου της Βασιλείας καθώς φτάνουν σε σταδιακή κατάργηση και αφαιρέσεων του 20% αρνητικής διαφοράς μεταξύ των λογιστικών προβλέψεων απομείωσης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, που θα αφαιρεθούν από το κεφάλαιο κοινών μετοχών (CET1), όταν εφαρμοστεί πλήρως η Βασιλεία III.

Τις γενικές προβλέψεις πιστωτικού κινδύνου έως 1,25% των σταθμισμένων ανοιγμάτων σύμφωνα με την τυποποιημένη προσέγγιση,

Το πλεόνασμα των προβλέψεων σε σχέση με την αναμενόμενη ζημιά για την απομείωση δανείων σύμφωνα με τη προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων (ΠΕΔ), έως και 0,6% των σταθμισμένων ανοιγμάτων υπολογισμένων σύμφωνα με τη ΠΕΔ. Σε περίπτωση που τα αφαιρετικά στοιχεία των κεφαλαίων κατηγορίας 2 (Tier 2) είναι μεγαλύτερα από τα θετικά στοιχεία των κεφαλαίων της κατηγορίας 2 (Tier 2), τότε η διαφορά αφαιρείται από το κεφάλαιο της κατηγορίας 1 (Tier 1).²³

Για να έχει επαρκή κεφάλαια η τράπεζα θα πρέπει να έχει:

Δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας= (Tier I + Tier I I) /RAW>8%

και Δείκτη βασικού κεφαλαίου= Tier I/RAW>4%

Οι διατάξεις σύμφωνα με την Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία σχετικά την κεφαλαιακή επάρκεια των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ελαχιστοποιεί τους κινδύνους για ακραίες καταστάσεις και επομένως μειώνει κάθε οικονομική ζημιά, ενσωματώνοντας τους κανόνες της Βασιλείας στο ελληνικό τραπεζικό δίκαιο των οδηγιών 2006/48/EK σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και 2006/49/EK για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων πραγματοποιήθηκε.

Οι ελληνικές τράπεζες, τα τελευταία χρόνια, αντιμετώπισαν για αρκετές φορές προβλήματα κεφαλαιακής επάρκειας με αποτέλεσμα να ενισχυθούν με άμεση ανακεφαλαιοποίηση. Η ανακεφαλαιοποίηση στηρίχτηκε και στα ιδιωτικά κεφάλαια αλλά και κρατική επιχορήγηση. Το 2013, το ελληνικό δημόσιο, μέσω του ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας το οποίο είχε λάβει δάνεια από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF), έδωσε 28,6 δις και αγόρασε περίπου το 90% των μετοχών που μόλις είχαν εκδώσει τέσσερις τράπεζες της Ελλάδας, οι οποίες και μπορούσαν να στηρίξουν το ελληνικό δημόσιο. Το 2014 οι ελληνικές τράπεζες πάλι ενίσχυσαν τα κεφάλαιά τους από διεθνείς αγορές.

---

²³ [Δημοσιοποίηση στοιχείων Πυλώνα 3 σε ενοποιημένη βάση / Διαθέσιμο από τη https://www.eurobank.gr/](https://www.eurobank.gr/)
Τελευταία ανάκτηση στις 29/1/2018

Η εφαρμογή των τραπεζικών τεστ αντοχής ήταν η αντίληψη της τραπεζικής δραστηριότητας απέναντι σε χρηματοοικονομικούς κινδύνους. Αυτή η τακτική κατέστησε μία σταθερότητα στην κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών αφού όλες οι τράπεζες αντιμετώπισαν αυτές τις ασκήσεις προσομοίωσης.

Με την εφαρμογή του πρώτου σεναρίου οι καταστάσεις της οικονομίας ήταν σχετικά ήπιες και ομαλές το 2011. Το δεύτερο σενάριο φέρνει τον τραπεζικό τομέα σε μία δύσκολη και επώδυνη φάση οικονομικής ανεπάρκειας εξαιτίας της κρίσης και του ελλείμματος. Το τρίτο σενάριο εξαιτίας της έλλειψης της κρατικής βοήθειας είχε περισσότερο δυσμενή αποτελέσματα.

Πίνακας 12 Αξιολογήσεις των ελληνικών τραπεζών από τους οίκους αξιολόγησης.

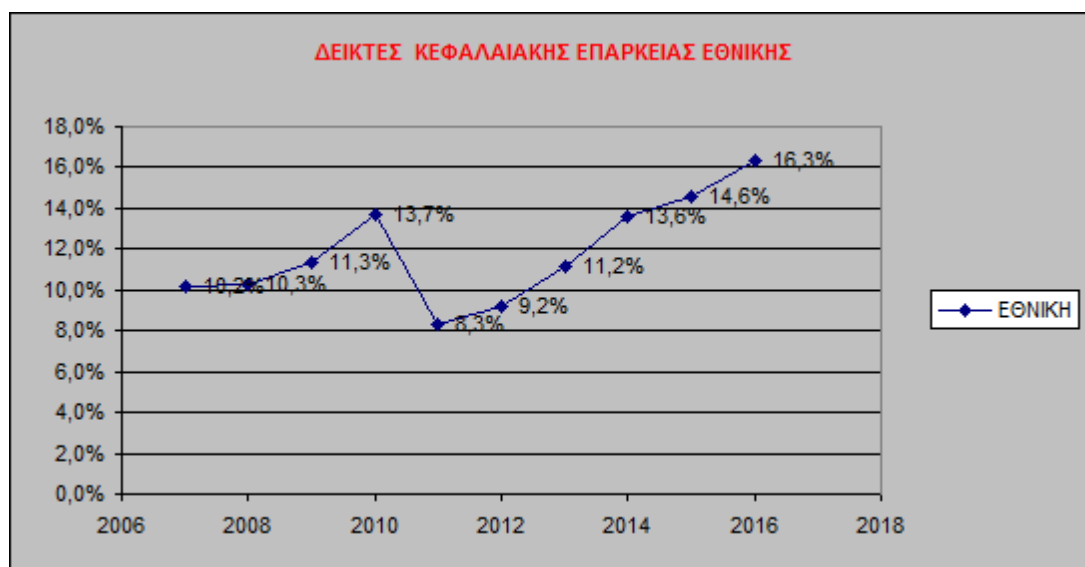
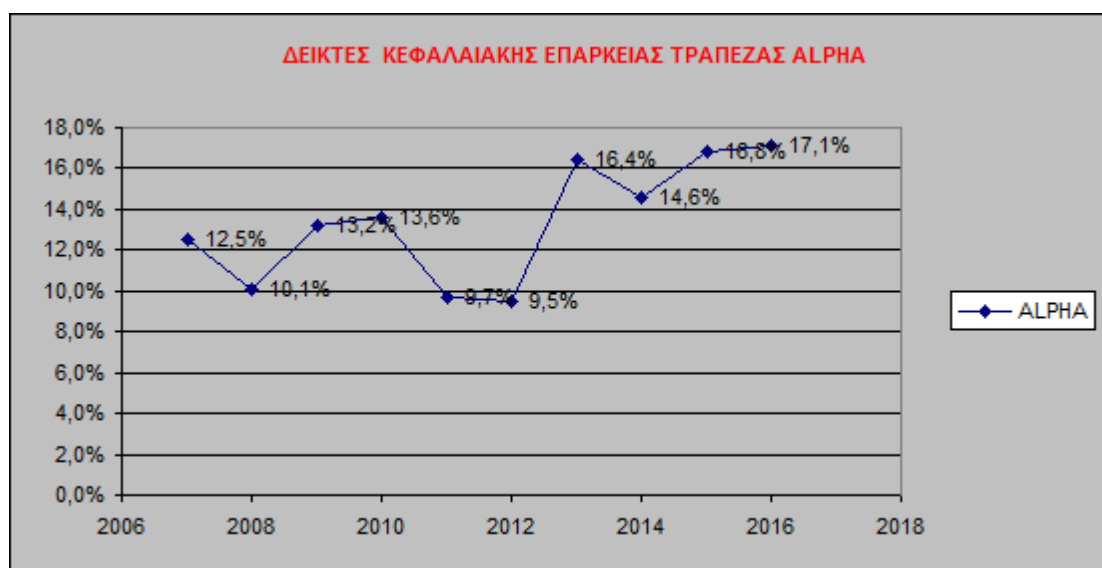
ΠΕΙΡΑΙΩΣ						Alpha Bank					
	2012	2013	2014	2015	2016		2012	2013	2014	2015	2016
Moody's	Caa1	Caa1	Caa1	Caa3	Caa3	Moody's	Caa2	Caa1	Caa1	Caa3	Caa3
S&P	CCC	CCC	CCC+	D	CCC+	S&P	CCC	CCC	CCC+	SD	CCC+
Fitch	B-	B-	B-	RD	RD	Fitch	CCC	B-	B-	RD	RD
ΕΘΝΙΚΗ						Eurobank					
	2012	2013	2014	2015	2016		2012	2013	2014	2015	2016
Moody's	Caa2	Caa1	Caa3	Caa3	Caa3	Moody's	Caa2	Caa2	Caa2	Caa3	Caa3
S&P	CCC	CCC+	CCC	SD	SD	S&P	CCC	CCC	CCC	D	CCC+
Fitch	B-	B-	CCC	RD	RD	Fitch	CCC	B-	B-	RD	CCC

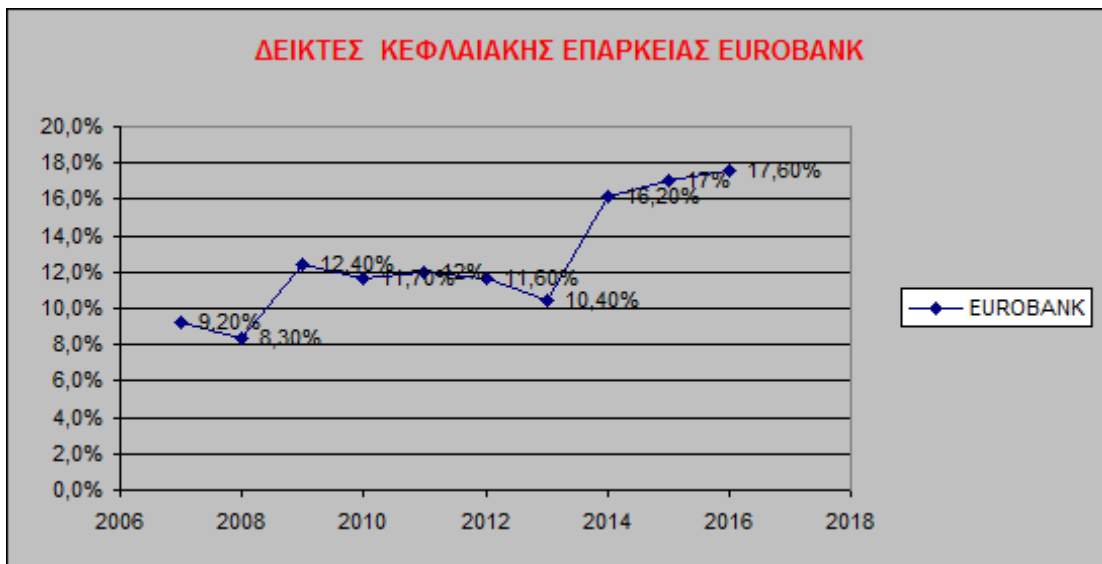
Στο παρακάτω διάγραμμα με τον τίτλο Δείκτες Κεφαλαιακής Επάρκειας τα έτη 2007-2016 παρατίθενται σε ποσοστό % οι τιμές των δεικτών για κάθε μία από τις τράπεζες ξεχωριστά. Παρατηρείται ότι το 2007 την μεγαλύτερη τιμή του δείκτη είχε η τράπεζα Alpha με 12,5%, το 2008 η Εθνική με τιμή 10,30%. Το 2009 η Alpha με τιμή, 13,2%, το 2010 η Εθνική με τιμή 13,70%, το 2011 η τράπεζα Eurobank τιμή 13,70% , το 2012 πάλι η Eurobank με τιμή 11,60%, το 2013 η τράπεζα Alpha τιμή 16,4% , να σημειωθεί εδώ ότι ο δείκτης της κεφαλαιακής επάρκειας της τράπεζας είχε μεγάλη διαφορά από τις υπόλοιπες, το 2014 η Eurobank με τιμή 16,20% ενώ πέφτει ο δείκτης της τράπεζας Alpha κατά δύο μονάδες, το 2015 η Πειραιώς φτάνει το 17,50%, ένα ποσοστό που φτάνει περίπου το 2016 η Eurobank.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΕΤΗ	ΑΛΦΑ	ΕΘΝΙΚΗ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΥΡΟΒΑΝΚ
2007	12,5%	10,20%	12,30%	9,20%
2008	10,1%	10,30%	9,90%	8,30%
2009	13,2%	11,30%	9,80%	12,40%
2010	13,6%	13,70%	11,30%	11,70%
2011	9,7%	8,30%	8,70%	12%
2012	9,5%	9,20%	9,70%	11,60%
2013	16,4%	11,20%	14%	10,40%
2014	14,6%	13,60%	12,40%	16,20%
2015	16,8%	14,60%	17,50%	17%
2016	17,1%	16,30%	17%	17,60%

Εικόνα 8 Τιμή δείκτη Κεφαλαικής Επαρκείας των τραπεζών τα έτη 2007-2016

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Οι ελληνικές τράπεζες πριν και μετά την κρίση

5.1 Πώληση ακίνητης περιουσίας τραπεζών για αύξηση του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας

5.1.1 Εθνική

Το 2015 η Τράπεζα πούλησε την ‘Αστήρ Παλλάς Βουλιαγμένης ΑΕ’ εξασφαλίζοντας έτσι την πολυαναμενόμενη αύξηση του κεφαλαίου της για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της οικονομικής της δραστηριότητας. Το Δεκέμβριο του 2013, η Finansbank εξαγόρασε ποσοστό 32,86% της Finans Investment Trust αντί τιμήματος TRY 6 εκατ. Ο όμιλος κατέχει το 83,3% της εταιρείας. Έως και την 31 Δεκεμβρίου 2012, η Finansbank πήρε το 4,61% της Finans Leasing.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (ΕΤΕ) τον Δεκέμβριο του 2016 προχώρησε σε πώληση του 99,91% της θυγατρικής της στη Βουλγαρία, στο ποσό των €610 εκατομμύριων. Η πώληση της UBB γίνεται στο πλαίσιο αναδιάρθρωσης των τραπεζών σύμφωνα με την επιτροπή της Βασιλείας III πραγματοποιώντας έτσι τις αρχές της Ευρωπαϊκής συμφωνίας.

Αυτή η πώληση ενίσχυσε κατά πολύ τη ρευστότητα της τράπεζας με την ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας κάτω από την άσκηση της εποπτείας της Βουλγαρίας, της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου / της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των αρμόδιων αρχών ανταγωνισμού.

Αυξήθηκαν και τα καθαρά κέρδη της τράπεζας. Κατάφερε να έχει περισσότερη πιστωτική δύναμη με την ενίσχυση του κεφαλαίου της διοχετεύοντας σημαντική ρευστότητα στην αγορά αφού κατάφερε να φτάσει τον δείκτη των καταθέσεων στο ύψος 92%, με αποτέλεσμα να μην έχει ανάγκη την υποστήριξη από ELA,.

5.1.2 Eurobank

Το 2012 γίνεται η πώληση της θυγατρικής της Eurobank Tekfen στην Τουρκία στην Burgan Bank στο 99,3% έναντι 641 εκατ. €. Η συμφωνία με την Burgan Bank για την πώληση του μεριδίου της στην τουρκική θυγατρική της Eurobank Tekfen όπως ήταν αναμενόμενο οδήγησε στην αύξηση της κεφαλαιακής της επάρκειας. Η πώληση της θυγατρικής «τόνωσε» την οικονομική ρευστότητα της τράπεζας με ποσό περίπου κατά 300 εκ. €. Σημαντική χαρακτηρίζεται επίσης αυτή η πώληση αφού προσέφερε την ικανότητα στην τράπεζα να ικανοποιήσει τις ομολογιακές της υποχρεώσεις από τη διεθνή και εγχώρια κεφαλαιαγορά.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα συνολικά εποπτικά κεφάλαια, το σύνολο του σταθμισμένου έναντι κινδύνων ενεργητικού και η κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου Eurobank την 31.12.2012, την 31.12.2013, την 31.12.2014 και 30.09.2015:

Η ενίσχυση του κεφαλαίου της τράπεζας με την κίνηση αυτή βελτίωσε τον δείκτη κύριων βασικών ιδίων κεφαλαίων κατά το ισοδύναμο των 600 εκατ. ευρώ. Αυτό συνεπάγεται και την πραγματοποίηση του προγράμματος οργανικής ενίσχυσης των βασικών ιδίων κεφαλαίων της, με καλύτερη και αποτελεσματικότερη χρήση τόσο του ενεργητικού όσο και του παθητικού βελτιώνοντας και αυξάνοντας και τη συμμετοχή των ιδιωτών στις δραστηριότητες αυτές.

Μετά την ολοκλήρωση της αύξησης τον μετοχικού κεφαλαίου της Eurobank ποσού 2.864.000.000, και την έναρξη διαπραγμάτευσης των νέων μετοχών στο Χρηματιστήριο Αθηνών στις 9 Μαΐου 2014, το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), με βάση σχετική ανακοίνωση στις 12 Μαΐου 2014, κατέχει ποσοστό 35,41%, ήτοι 5.208.067.358 μετοχές επί του συνόλου των κοινών μετοχών με δικαίωμα ψήφου, οι οποίες υπόκεινται στους περιορισμούς του άρθρου 7α του ν.3864/2010, ονομαστικής αξίας 0,30 η κάθε μία. Το υπόλοιπο ποσοστό ύψους 64,59% ανήκει σε έλληνες και διεθνείς θεσμικούς και ιδιώτες επενδυτές. Στην προσπάθεια ανακεφαλαιοποίησης της τράπεζας, συμμετείχαν επενδυτές με μακροπρόθεσμο επενδυτικό ορίζοντα από την Ευρώπη, τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, τον Καναδά και την Ασία, καθώς και από κρατικά επενδυτικά ταμεία. Συγκεκριμένοι θεσμικοί επενδυτές, επένδυσαν συνολικά 46,5% επί των αντληθέντων κεφαλαίων και ορισμένοι από αυτούς εκπροσωπούνται στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας και στις επιτροπές Ελέγχου, Κινδύνου, Αποδοχών και Υποψηφιοτήτων.

Μετοχική Σύνθεση ΕΤΕ 30.06.2015

- ✓ ΤΧΣ 57,2%
- ✓ Επενδυτές εξωτερικού 33,3°/ο
- ✓ Ιδιώτες επενδυτές εσωτερικού 6,7°/ο
- ✓ Εγγώριες ιδιωτικές & δημόσιες επιχειρήσεις 0,5°/ο Εγγώρια ασφαλιστικά ταμεία 0,7°/ο
- ✓ Θεσμικοί επενδυτές εσωτερικού 1,2°/ο
- ✓ Λοιποί μέτοχοι* 0,3°/ο

5.1.3 Πειραιώς

Η τράπεζα Πειραιώς προχώρησε στην πώληση της ΑΤΕ ΒΑΝΚ Ρουμανίας στην Dorinel Umbragescu σε ποσό που έφτασε τα 10,3 εκατ. Ευρώ. Το συνολικό ποσοστό πώλησης ανέρχεται στο (93,27%) της Τράπεζας στο μετοχικό κεφάλαιο της ΑΤΕ Bank Romania S.A. έναντι ποσού €10,3 εκατ.

Η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε και την πώληση της συμμετοχής της (98,5%) στην Marathon Banking Corporation στην Investors Bancorp το 2012.

Η τράπεζα Πειραιώς το 2014 πούλησε σε ποσοστό 100% του μετοχικού κεφαλαίου της ΑΤΕ ασφαλιστικής ERGO Insurance Group έναντι 90,1 εκατ. σε θυγατρική της Munich Re. Το 2012 η ίδια τράπεζα αγόρασε την ΑΤΕ Ασφαλιστική.

Η Τράπεζα Πειραιώς επίσης προχώρησε και στην πώληση του ποσοστού συμμετοχής στην Αίγυπτο στην Al Ahli Bank of Kuwait K.S μετά τη λήψη όλων των απαιτούμενων εγκρίσεων από την Κεντρική Τράπεζα της Αιγύπτου και τις λοιπές εποπτικές αρχές Αιγύπτου, Κουβέιτ και Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Έτσι και ο δείκτης CET-1 αυξήθηκε ενισχύοντας τη ρευστότητα του χρηματοπιστωτικού κινδύνου. Το 2017 η Τράπεζα Πειραιώς ανακοινώνει την πώληση του 100% των μετοχών της θυγατρικής της «Olympic Εμπορικές και Τουριστικές Επιχειρήσεις Ανώνυμη Εταιρεία, στο ποσό των €80,6 εκατ. που αντιστοιχεί σε εταιρική αξία €318,1 εκατ. για την Olympic και ενισχύεται έτσι η κεφαλαιακή της επάρκεια.

Η οικονομική δραστηριότητα της πώλησης αύξησε το κεφάλαιο της τράπεζας αλλά και την πιστοληπτική της ικανότητα αφού η ρευστότητα έφτασε σε ένα πολύ καλό σημείο.

Η αναδιάρθρωση της Τράπεζας Πειραιώς, είχε ως αποτέλεσμα να αποτελέσει μία από τις τράπεζες που στήριξαν την ελληνική οικονομία.

5.1.4 Alpha Bank

Τον Ιούνιο του 2013 η Alpha Bank κατάφερε να ενισχύσει την κεφαλαιακή της επάρκεια με την άντληση κεφαλαίων ιδιωτών. Η υλοποίηση του παραπάνω στόχου επιτεύχθηκε από μία σειρά δραστηριοτήτων και πράξεων όπως η απόκτηση αρκετών μετοχών της Εμπορικής Τραπεζής την 1.2.2013, και η αγορά ομολόγου της Alpha Bank ύψους Ευρώ 150 εκατ. από την Crédit Agricole φέρνοντας έτσι την αύξηση του κεφαλαίου της τράπεζας. Ακόμη, η συγχώνευση της τράπεζας με την Εμπορική την 28.6.2013 και τη δημιουργία της ενιαίας Alpha Bank, η πώληση της θυγατρικής στην Ουκρανία, JSC Astra Bank, βελτιώνοντας την κεφαλαιακή επάρκεια καθώς και το σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

Το 2015 έχουμε την νέα ανακεφαλαιοποίηση της τράπεζας 2.563 εκατ., κυρίως μέσω των ιδιωτικών κεφαλαίων ώστε οι ιδιώτες μέτοχοι να αποτελούν πλέον τη συντριπτική πλειοψηφία της μετοχικής βάσεως της Alpha Bank..

5.2 Συνέντευξη από οικονομικό Διευθυντή της Εθνικής Τράπεζας

Η παρούσα συνέντευξη χορηγήθηκε στα πλαίσια της εργασίας μας με θέμα την Κεφαλαιακή Επάρκεια των Ελληνικών Τραπεζών από τον Δ/ντή του υποκαταστήματος της Εθνικής Τράπεζας που βρίσκεται στο Μεταξουργείο Αττικής κο Κωνσταντίνο Γαλάνη. Ο λόγος αυτής της επιλογής ήταν η απάντηση σε ορισμένα σημαντικά θέματα για την κεφαλαιακή επάρκεια από τον Δ/ντή γεγονός που αποτελεί πλεονέκτημα εξαιτίας της θέσης αλλά και της εμπειρίας του στην τράπεζα και κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης.

1) Πως θα κρίνατε συνολικά τη φάση που διέρχονται σήμερα οι ελληνικές τράπεζες;

Ιδιαίτερα κρίσιμη. Θεωρώ ότι οι αποφάσεις και οι διεργασίες του α' εξαμήνου 2018 που σχετίζονται με τα κόκκινα δάνεια και την πώληση μέρους των θυγατρικών τους θα καθορίσουν την περαιτέρω ευρωστία τους.

2) Κατά πόσο πιστεύετε η κρίση έχει επηρεάσει τις ελληνικές τράπεζες καθώς και την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών;

Σε μια κοινωνία που απώλεσε το 40-50% του ετήσιου εισοδήματός της πως είναι δυνατόν να μην επηρεαστεί το τραπεζικό σύστημα που είναι ο κατ' εξοχήν εκφραστής της πραγματικής οικονομίας της χώρας.

3) Πως αντιμετώπισαν την κατάσταση οι αρμόδιοι φορείς και πως έχουν διαμορφωθεί οι συνθήκες ρευστότητας στην τραπεζική αγορά σήμερα;

Αρχικά η κρίση αντιμετωπίστηκε με σχετική επιπολαιότητα και πανικό. Κανείς από τους εμπλεκόμενους δεν μπορούσε να μετρήσει το βάθος του προβλήματος. Το πρώτο διάστημα οι τράπεζες περιόρισαν την ρευστότητα απότομα (μηδενικός νέος δανεισμός, μειώσεις ορίων, ανύπαρκτη στεγαστική – καταναλωτική πίστη). Αυτό σε συνδυασμό με το κλίμα πανικού που συντηρήθηκε από τα ΜΜΕ δημιούργησαν συνθήκες οικονομικής ασφυξίας και ώθησαν μεγάλο μέρος των καταθέσεων στο εξωτερικό. Το δυσμενές κλίμα επιδεινώθηκε με την επιβολή των capital controls και υπερφορολόγησης. Το τελευταίο διάστημα η κατάσταση δείχνει ότι τείνει να σταθεροποιηθεί. Οι τράπεζες με μικρά σταθερά βήματα αυξάνουν την παροχή ρευστότητας στοχευμένα και πολύ προσεκτικά.

4) Πως βλέπετε την κατάσταση του ελληνικού συστήματος, όπως αυτή προκύπτει από την έκθεση της Black Rock;

Έχει παρουσιάσει βελτίωση σε σχέση με το παρελθόν αλλά τα κόκκινα δάνεια και η μείωση του κόστους λειτουργίας τους εξακολουθούν να προβληματίζουν.

5) Οι τράπεζες διατηρούν δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας μεταξύ των υψηλότερων στην ΕΕ;

Είναι σε πολύ καλή θέση και σίγουρα πάνω από τον μέσο όρο της Ε.Ε.

6) Θεωρείτε ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ελλάδας με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του υπήρξε η αιτία για την Ελληνική κρίση ή το θύμα;

Σίγουρα δεν υπήρξε η βασική αιτία του προβλήματος μιας και το σύστημα ήταν καλά θωρακισμένο. Το «κούρεμα» των ομολόγων όμως δημιούργησε έντονο πρόβλημα στο τραπεζικό σύστημα.

7) Οι τράπεζες έχουν καταφέρει να απεξαρτηθούν πλήρως από τις κρατικές εγγυήσεις με σκοπό την άντληση ρευστότητας από τον ELA, οι οποίες είχαν ανέλθει στο υψηλότερο σημείο τους σε 50 δισ. ευρώ. Αυτό υπήρξε θετικό στοιχείο ή αρνητικό;

Σαφώς και αποτελεί θετικό στοιχείο. Η απεξάρτηση από τον ELA επιβεβαιώνει την θετική πορεία του τραπεζικού συστήματος, απελευθερώνει κεφάλαια για χρήση στην πραγματική οικονομία και επιβεβαιώνει την σταδιακή βελτίωση της οικονομίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μέσα από την παρούσα εργασία έγινε κατανοητό ότι για να χαρακτηριστεί ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ως φερέγγυο και να εξασφαλίζει την πλήρη ανταπόκριση των επενδυτών του πρέπει να διαθέτει την απαραίτητη κεφαλαιακή επάρκεια.

Η διατήρηση σε ικανοποιητικό επίπεδο ιδίων κεφαλαίων του δίνει τη δυνατότητα και σε περίπτωση χρεοκοπίας να ανταπεξέλθει. Οι τράπεζες στην Ελλάδα επειδή ακριβώς αντιμετώπιζαν το πρόβλημα της αύξησης του ίδιου κεφαλαίου, στράφηκαν στην εύρεση μίας λύσης ώστε να αποφευχθεί μεγαλύτερη ζημιά στην ανάπτυξή τους στην ελληνική οικονομία.

Με την ανακεφαλαιοποίησή τους βελτιώθηκε η οικονομική τους δραστηριότητα αυξάνοντας την τιμή του δείκτη της κεφαλαιακής επάρκειας και απέκτησαν την εμπιστοσύνη των επενδυτών. Στην Ελλάδα η ανακεφαλαιοποίηση έγινε τα έτη 2009, 2013, 2014 και 2015. Οι ανακεφαλαιοποιήσεις αυτές άλλες φορές έγιναν μέσω ιδιωτικών κεφαλαίων, ενώ άλλες φορές με τη στήριξη του ελληνικού κράτους.

Η προσπάθεια του κρατικού μηχανισμού να στηρίζει με την ανακεφαλαιοποίηση τις τράπεζες που χαρακτηρίστηκαν ως συστημικές έδωσε μία πνοή στην οικονομική τους δραστηριότητα αλλά και στην γενικότερη οικονομία του κράτους. Η αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας των ελληνικών τραπεζών από τους τρεις πιο δημοφιλείς οίκους αξιολόγησης Moody's, Standard&Poor's και ο Fitch, ήταν αναπόφευκτη και με καθοριστική σημασία για την πορεία αυτών των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Μέσα από τις παρατηρήσεις και τις υποβαθμίσεις των οίκων αξιολόγησης για την οικονομική πορεία των τραπεζών οι τράπεζες επαναπροσδιόρισαν το ρόλο τους, και πάντα σύμφωνα με τους κανόνες και των επιτροπών βασιλείας ώστε να υπάρχει μία ανοδική τάση στην περαιτέρω ανάπτυξή τους και πάντα σύμφωνη με τους κανόνες της ΕΕ ώστε να αποφευχθεί κάθε δυσάρεστη κατάσταση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Beers D.**, (2004). Credit FAQ: The Future of Sovereign Credit Ratings, *Standard and Poor's*, March. London.
2. **Hardouvelis G., Monokroussos P., Anastasatos T., Vorlow C.**, (2008), *Global Financial crisis weighs on Greek growth outlook*, Division of research and Forecasting, Eurobank Ergasias EFG.
3. **Αγγελόπουλος Π.** (2013). *Τράπεζες και χρηματοπιστωτικό σύστημα, Αγορές, Προϊόντα, Κίνδυνοι*. Εκδόσεις ΑΘ. Σταμούλης Α.Ε. Αθήνα.
4. **Γκόρτσος Χ.**, (2009). *Εισαγωγή στο διεθνές χρηματοπιστωτικό δίκαιο, πριν και μετά την τρέχουσα διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση*. Πανεπιστημιακές παραδόσεις.
5. Τράπεζα της Ελλάδος (2012), Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2012, Φεβρουάριος 2013.
6. **Τζήκας Αναστάσιος**,(2011) *Ο ρόλος των Οίκων αξιολόγησης στη διαμόρφωση της πιστοληπτικής ικανότητας μίας χώρας: η περίπτωση της Ελλάδας* Μεταπτυχιακή Εργασία Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής , Θεσσαλονίκη
7. **Προβόπουλος Γ., Καπόπουλος Π.**, (2001), *Η δυναμική του χρηματοοικονομικού συστήματος*
8. **Κιαγιάδακη Αικατερίνη**, (2013) *‘Stress Tests των Ελληνικών Τραπεζών: Τι είναι και τι δείχνουν’*, ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας Τμήμα, Λογιστικής , Ηράκλειο.
9. **Χριστόπουλος Α., Ντόκας Ι.**, (2012), *Θέματα Τραπεζικής και Χρηματοοικονομικής Θεωρίας*, εκδ. Κριτική, Αθήνα
10. **Γαλανούδη Μαρία** (2012) *‘Βασιλεία ΙΙΙ: Πώς φτάσαμε και πού πηγαίνουμε - Εμπειρική Μελέτη: Παράγοντες που επηρεάζουν την Κεφαλαιακή Επάρκεια’*, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη

11. **Καγιαδάκη Α.**, (2013) ‘STRESS TESTS των Ελληνικών τραπεζών: Τι είναι και τι δείχνουν’ ΤΕΙ Κρήτης , Ηράκλειο
12. **Καρατζόγλου Μαρία**(2016) ‘Τραπεζικό Σύστημα Οικονομική κρίση Αιτίες και επιπτώσεις ’ ΑΤΕΙ Πειραιά , Αθήνα
13. **Κυρατζής Ι.**,(2013) ‘Ασκήσεις Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων Stress Tests Ασκήσεις Προσομοίωσης το τραπεζικό Σύστημα στο πλαίσιο της Βασιλείας, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη
14. **Μίχου Στέλλα** (2010), ‘Κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες και η ύπαρξη κανόνων προληπτικής Εποπτείας αλλά και κατασταλτικών ελέγχων από τις εποπτικές αρχές’. ΤΕΙ Καλαμάτας
15. **Ταντάρου Κ., Φωτόπουλος Δ**(2013) ‘Έλεγχος και Εποπτεία στις Τράπεζες’ ΤΕΙ Πειραιά , Αθήνα
16. **Κωνσταντινίδου Ε.**,(2009) ‘Βασιλεία ΙΙ και Τραπεζικό Σύστημα’, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας , Θεσσαλονίκη
17. **Καραγιαννοπούλου Δέσπονα**, (2011) ‘Διαχείριση Κινδύνου και Χρηματοπιστωτική κρίση. Μελέτη Διαχείρισης Κινδύνων στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα’, Αριστοτέλειο - Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. https://issuu.com/dealnews/docs/deal_27-12-2012 [Τελευταία ανάκτηση 29/12/2017]
2. <https://www.ecb.europa.eu/ecb/tasks/stability/html/index.el.htm>
[Τελευταία ανάκτηση 28/12/2017]
3. <http://www.hba.gr/5Ekdosis/UplPDFs/syllogikostomos/30-z%20GORTSOS%20519-540.pdf> [Τελευταία ανάκτηση 20/12/2017]
4. <http://www.hardouvelis.gr/FILES/ARTICLES/GR/EPILOGITASEIS2006Hardouvelis.pdf> [τελευταία ανάκτηση 29/12/2017]
5. <http://www.naftemporiki.gr/cmsutils/downloadpdf.aspx?id=834835>
[Τελευταία ανάκτηση 20/12/2017]
6. <http://www.eaee.gr/cms/sites/default/files/presentation20141219.pdf> [Τελευταία ανάκτηση 9/1/2018]
7. <https://www.euretirio.com/trapezika-test-antoxis/> [Τραπεζικά Τεστ αντοχής τελευταία ανάκτηση 20/1/2018]
8. https://en.wikipedia.org/wiki/Basel_II [Τελευταία ανάκτηση 20/12/2017]
9. <https://www.bis.org>
10. <https://www.nbg.gr/>
11. <http://www.piraeusbank.gr/el/Idiwtes>
12. <http://www.alpha.gr/page/default.asp?id=4&la=1>
13. <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/esfs/html/index.el.html>
14. <https://www.eurobank.gr/el/omilos/poioi-eimaste/istoriki-diadromi>

15. <http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=644924>
16. www.bankofgreece.gr
17. Οικονομικά της καθημερινότητας, Ανακεφαλαιοποίηση Διαθέσιμο από τη διεύθυνση: <https://www.dailyeconomics.gr/oikonomikoi-oroi/anakefalaiopoihsh> Τελευταία ανάκτηση:31/1/2018
18. Ρυθμιστική παρέμβαση και εποπτεία του χρηματοπιστωτικού τομέα Διαθέσιμο από τη διεύθυνση:<http://www.hba.gr/5Ekdosis/UplPDFs/syllogikostomos/30-z%20GORTSOS%20519-540.pdf> [Τελευταία ανάκτηση 3/1/2018]
19. Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα Όργανα λήψης αποφάσεων Διαθέσιμο από τη διεύθυνση <https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/decisions/ssm/html/index.el.html> [Τελευταία ανάκτηση 25/1/2018]
20. Κεφαλαιακή Επάρκεια των Τραπεζών Διαθέσιμο από το διαδίκτυο: http://www.hba.gr/5Ekdosis/UplPDFs/deltia/2-3_2001/07%20.pdf Τελευταία ανάκτηση 20/12/2017
21. Βασικές διαφορές μεταξύ διατάξεων των ΕΛΠ(Ν. 2190/1920 – ΕΓΛΣ – ΠΔ 148/1984) ΚΑΙ Δ.Π.Χ.Π. Διαθέσιμο από το διαδίκτυο : <http://www.eaee.gr/cms/sites/default/files/presentation20141219.pdf> Τελευταία ανάκτηση 9/1/2018
22. Υπόδειγμα αποτίμησης περιουσιακών στοιχείων, wikipedia <https://el.wikipedia.org/wiki/%> [Τελευταία ανάκτηση 20/1/2018]
23. Διαδικασία και συστήματα των οίκων αξιολόγησης-πιστοληπτικής-ικανότητα <http://bankingnews.gr> [Τελευταία ανάκτηση 24/1/2018]
24. [Δημοσιοποίηση στοιχείων Πυλώνα 3 σε ενοποιημένη βάση](#) / Διαθέσιμο από τη <https://www.eurobank.gr/> Τελευταία ανάκτηση στις 29/1/2018
25. Εισαγωγή στις Αγορές Χρήματος και Κεφαλαίου Σημειώσεις Διδασκαλίας Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής ΤΕΙ Κρήτης, Διαθέσιμο από <https://eclass.teicrete.gr/modules/document/file.php> [τελευταία ανάκτηση 25/1/2018]
26. Συστημική τράπεζα Διαθέσιμο από την διεύθυνση <http://ti-einai.gr/sistimiki-trapeza/> Τελευταία ανάκτηση 2/2/2018

27. Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός Διαθέσιμο από τη διεύθυνση:
<http://www.consilium.europa.eu/el/policies/banking-union/single-supervisory-mechanism/> [Τελευταία ανάκτηση 22/03/2018]
28. Οίκος αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας Διαθέσιμο στη διεύθυνση
<https://el.wikipedia.org/> [Τελευταία ανάκτηση 23/3/2018]
29. <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/banking-union/single-supervisory-mechanism/> [Τελευταία ανάκτηση 31/3/2018]
30. <https://eclass.aueb.gr/modules/document/file.php> [Τελευταία ανάκτηση 24/1/2018]